

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PNIEWY NA LATA 2024-2033

AKTUALIZACJA

Opracowanie:

Urząd Miejski Pniewy

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Miejskiego Pniewy i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	6
--------------------------	----------

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY PNIEWY.....	11
---	-----------

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	12
2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej	16
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	20
4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	22
5. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	28
5.1. Ocena sytuacji Gminy	30
5.2. Pożądane priorytety rozwojowe	35
6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej ..	39

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY PNIEWY	42
---	-----------

1. Misja i wizja	43
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	46
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pniewy oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.....	64
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań .	86
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	92
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	96

ZAŁĄCZNIKI 99

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej,
gospodarczej i społecznej Gminy Pniewy 100

Załącznik 2: Wzór ankiety 182

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna 189

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 stanowi kluczowe narzędzie długofalowego zarządzania Gminą. Dokument ten wytycza strategiczne kierunki rozwoju Gminy do roku 2033, co pozwoli zapewnić stabilność i ciągłość działań władz lokalnych, niezależnie od zmieniającej się sytuacji politycznej. Strategia umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura czy finanse. Ponadto dokument ten stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 ma status dokumentu nadrzędnego w stosunku do innych planistyczno-strategicznych dokumentów obowiązujących w Gminie. Jest również w pełni zgodna z wyższymi dokumentami, takimi jak Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 i Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. W rezultacie stanowi ona spójną całość w kontekście strategicznego rozwoju na różnych poziomach administracyjnych.

Dodatkowo, Strategia Rozwoju Gminy Pniewy będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w ciągu jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Pniewy, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2024 do 2033 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Pniewy w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Pniewy) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie Strategii Rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania Gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2024-2033.

Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2023 roku – Burmistrz Gminy Pniewy podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr LVII/439/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033, w tym trybu konsultacji.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz informacji pozyskanych podczas warsztatu diagnostycznego i strategicznego, w których udział wzięli członkowie Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Pniewy. Na spotkania zaproszeni zostali również pracownicy Urzędu Miejskiego i gminnych jednostek organizacyjnych (oświaty, pomocy społecznej, kultury, sportu), radni oraz sołtysi. Podczas spotkania diagnostycznego pracowano nad wyznaczeniem mocnych i słabych stron Gminy oraz szans i zagrożeń z jakimi może się zmierzyć (w formie analizy SWOT), na podstawie których wyznaczone zostały później obszary problemowe. Następnie, podczas warsztatu strategicznego, sformułowano cele strategiczne, które podzielono na cele operacyjne, a dla nich wyznaczone zostały kierunki działań. Podczas spotkania strategicznego wypracowane zostały również założenia misji i wizji rozwoju Gminy Pniewy.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym z 2023 roku wprowadziła szereg zmian w zakresie opracowania modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, które należy uwzględnić w strategii. Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, strategia musi określać wynikające z docelowego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, które stanowią punkt odniesienia dla przygotowania planu ogólnego gminy i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co ma kluczowe znaczenie dla integracji planowania społecznego i gospodarczego z przestrzennym.

Dodatkowo w ustawie o samorządzie gminnym, na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, został dodany przepis, zgodnie z którym strategię rozwoju na poziomie gminnym i ponadlokalnym będą musiały wskazywać nie tylko cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, ale również cele klimatyczno-środowiskowe. Przez cele klimatyczno-środowiskowe rozumiane są cele w zakresie ochrony klimatu i adaptacji do zmian klimatu, ochrony i kształtowania środowiska oraz racjonalnego wykorzystania jego zasobów, zapewnienia ekologicznych warunków życia obywatelom, transformacji ekologicznej i klimatycznej.

Mając powyższe na względzie w marcu 2026 r. przystąpiono do aktualizacji dokumentu. Rada Miejska Pniewy przyjęła uchwałę nr XXII/175/26 z dnia 5 marca 2026 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Dominika Gałęcka**, Ekspertka ds. Strategii i rozwoju lokalnego – koordynatorka projektu,
- **Irma Kuznetsova**, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Iwona Nowacka**, Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Joanna Mucha**, Młodsza Specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego,
- **Aleksander Orbach**, Młodszy Specjalista ds. Strategii i rozwoju lokalnego.
- **Natalia Szarzyńska**, Starsza Specjalista ds. Strategii i rozwoju lokalnego – aktualizacja dokumentu.

Powyżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY PNIEWY

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Informacje ogólne

Gmina Pniewy położona jest w zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie szamotulskim. Jednostka graniczy od północy z Gminą Wronki, od południa z gminami Duszniki i Lwówek, od zachodu z Gminą Kwilcz, a od wschodu z Gminą Szamotuły. Według danych statystycznych GUS w 2022 roku jednostkę zamieszkiwało 12 449 osób, co w przeliczeniu na powierzchnię (159 km²) wynosiło 78,6 os./km².

W skład Gminy wchodzi 22 sołectwa: 1. Buszewko, Szymanowo 2. Chełmno; 3. Dębina; 4. Dęborzyce, Buszewo; 5. Jakubowo; 6. Karmin; 7. Kikowo; 8. Konin; 9. Koninek, Konin Huby, Psarki; 10. Koszanowo; 11. Lubocześnica; 12. Lubosina, Lubosinek, Przystanki; 13. Nojewo, Podborowo; 14. Nosalewo; 15. Orliczko; 16. Podpniewki; 17. Psarce; 18. Psarskie; 19. Rudka; 20. Turowo; 21. Zajączkowo; 22. Zamorze, Dąbrowa, Berdychowo.

Najmniejsze zaludnienie występowało w środkowo-zachodniej części Gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego.

Wnioski:

1. Gmina Pniewy charakteryzuje się rozproszoną strukturą osadniczą z największymi skupiskami ludności w południowej i centralnej części gminy oraz wokół jezior w części północnej, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w planowaniu przestrzennym oraz rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej.
2. Na obszarze Gminy dominują użytki rolne, które stanowią ponad 70% powierzchni, przy umiarkowanej lesistości oraz obecności cennych przyrodniczo terenów objętych ochroną (w tym Sierakowski Park Krajobrazowy), co wskazuje na potrzebę równoważenia rozwoju inwestycyjnego z ochroną środowiska.
3. Miasto Pniewy pełni funkcję lokalnego centrum administracyjno-usługowego, co stwarza potencjał do dalszego wzmacniania jego roli jako głównego ośrodka rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy.

Dostępność i infrastruktura transportowa

Gmina Pniewy oddalona jest od stolicy powiatu – Szamotuł, o około 30 km, a podróż samochodem zajmuje mniej więcej pół godziny. Z kolei od stolicy województwa wielkopolskiego – Poznania, Gminę dzieli ponad 50 km, a dojazd zajmuje niespełna godzinę.

Sieć drogowa w Gminie Pniewy jest dobrze rozwinięta – tworzą ją szlaki o znaczeniu krajowym (drogi krajowe: nr 24 relacji Pniewy-Rudnica i nr 92 relacji Rzepin-Poznań o łącznej długości 12,4 km), wojewódzkim (drogi wojewódzkie: nr 187 i 116 o łącznej długości 23,4 km) oraz powiatowym (o długości 66,2 km), a także drogi gminne (o łącznej długości 99,4 km). Dodatkowo w odległości 20 km na południe od Pniew przebiega autostrada A2.

Na obszarze Gminy wyróżnia się także 222,8 km dróg należących do innych kategorii. Przegląd stanu dróg przeprowadzany jest corocznie, a niezbędne prace związane z utrzymaniem odpowiedniego stanu technicznego dróg prowadzone są na bieżąco.

Przez teren badanej jednostki przebiegają także dwie linie kolei jednotorowej, jednak są one wyłączone z użytkowania. Transport publiczny w Gminie realizowany jest zatem z wykorzystaniem komunikacji autobusowej. Głównymi kierunkami dojazdu pasażerów są miasto Poznań oraz gminy powiatu poznańskiego. Na terenie badanej jednostki znajduje się 9 przystanków PKS. Dodatkowo Gmina Pniewy jest członkiem międzygminnego porozumienia Publiczny Transport Zbiorowy, na mocy którego powstało 10 linii autobusowych, które obejmują wszystkie miejscowości zlokalizowane na terenie badanej jednostki.

Wnioski:

1. Jednostka charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną ze względu na bliskie sąsiedztwo autostrady A2 oraz bezpośredni przebieg dwóch dróg krajowych na jej terytorium – drogi krajowe nr 24 i 92.
2. W Gminie funkcjonuje publiczny transport autobusowy, który zapewnia mieszkańcom bezpośrednie połączenie komunikacyjne z wybranymi ośrodkami regionalnymi, takimi jak Poznań czy Szczecin. Dodatkowo skomunikowane zostały ze sobą wszystkie miejscowości położone na terenie badanej jednostki, co ogranicza ryzyko związane z występowaniem obszarów wykluczonych

komunikacyjnie. Dostrzega się jednak ograniczenie związane z brakiem połączeń kolejowych. Ponadto mieszkańcy zwrócili uwagę, że należy dalej rozwijać sieć połączeń komunikacyjnych oferowanych w ramach transportu publicznego.

3. Należy prowadzić działania z zakresu modernizacji dróg gminnych, celem zmniejszenia udziału dróg o nawierzchni nieutwardzonej, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz ułatwi przemieszczanie się wewnątrz jednostki. Dodatkowo mieszkańcy wskazali, że konieczna jest poprawa stanu nawierzchni dróg utwardzonych w Gminie.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (Uchwała nr V/70/19 z dnia 25 marca 2019 r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego) Gmina Pniewy zdiagnozowana została jako Obszar Wiejski wymagający wsparcia procesów rozwojowych, który obejmuje wszystkie gminy z regionu znajdujące się poza bezpośrednim oddziaływaniem Miejskich Obszarów Funkcjonalnych.

Głównym dokumentem regulującym politykę przestrzenną w Gminie jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (przyjęte w 2023 roku). W dokumencie tym zawarte zostały kierunki zagospodarowania przestrzennego jednostki oraz lokalne zasady gospodarowania przestrzenią.

Do 2022 roku na terenie Gminy Pniewy uchwalono 85 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które swoim zasięgiem objęły 5,8% powierzchni jednostki (ok. 9,2 km²).

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne, które zajmują ok. 70% powierzchni całkowitej Gminy. W ogólnej powierzchni użytków rolnych największą grupę stanowiły grunty rolne oraz łąki trwałe. Na obszarze jednostki dominują przede wszystkim gleby III i IV klasy bonitacyjnej, utworzone na podłożu gliniastym.

Sieć osadnicza w Gminie Pniewy składa się przede wszystkim z niskiej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Głównym skupiskiem ludności jest miasto Pniewy, które zamieszkuje ok. 65% wszystkich mieszkańców Gminy.

Wnioski:

1. Gmina Pniewy włączona została do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego województwa wielkopolskiego na mocy Planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Oznacza to, że rozwój społeczno-gospodarczy Gminy powinien opierać się na kierunkach działań, które sformułowano dla Obszarów Wiejskich.
2. Miasto Pniewy stanowi centrum administracyjno-usługowe badanej jednostki oraz jednocześnie największe skupisko ludności na terenie Gminy.
3. Gmina Pniewy charakteryzuje się uregulowaną polityką przestrzenną, o czym świadczy m.in. aktualność Studium oraz mała liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Zauważa się jednak konieczność zwiększenia pokrycia terenu Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Walory kulturowe

Dziedzictwo kulturowe Gminy Pniewy jest wynikiem jej wielowiekowej historii sięgającej XII–XIII wieku. Na terenie gminy znajdują się liczne zabytki – zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich – w tym założenia urbanistyczne, zespoły pałacowo-parkowe, obiekty sakralne, budynki techniki oraz miejsca związane z różnorodnym dziedzictwem kulturowym. Do najcenniejszych należą: Zespół Pałacowo-Parkowy w Pniewach, Łazienki Pniewskie, dawny budynek Poczty Konnej, kościoły oraz zespół klasztorny Sióstr Urszulanek. Gmina może poszczycić się 26 obiektami wpisanymi do rejestru zabytków oraz wieloma pozycjami ujętymi w gminnej ewidencji zabytków.

Wnioski:

1. Walory krajobrazowe zachodniej i środkowej części Gminy sprzyjają prowadzeniu działalności turystyczno-rekreacyjnej, w tym oferty weekendowej i agroturystycznej.
2. Gmina posiada zróżnicowane i bogate dziedzictwo kulturowe, którego ochrona, rewitalizacja i udostępnienie powinny być jednym z priorytetów w polityce przestrzennej i kulturalnej.
3. Potencjał zabytków techniki, założeń pałacowo-parkowych i obiektów sakralnych może być skutecznie wykorzystywany w działaniach promocyjnych oraz tworzeniu lokalnych szlaków kulturowych i edukacyjnych.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej

Walory przyrodnicze

Gmina Pniewy charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem rzeźby terenu – występują tu zarówno tereny pagórkowate, jak i płaskie. Przez Gminę przepływają także dwie rzeki: Oszczynica (lewobrzeżny dopływ Warty) i Mogilnica (prawobrzeżny dopływ Wieprza).

W północno-zachodniej części badanej jednostki, fragmentarycznie znajduje się Sierakowski Park Krajobrazowy, który chroni krajobraz polodowcowy z licznymi kompleksami leśnymi. Dodatkowo na terenie Gminy zlokalizowane są trzy obszary Natura 2000 – „Puszcza Notecka” PLB300015 (Obszar Specjalnej Ochrony ptaków), „Ostoja Międzychodzko-Sierakowska” PLH300032 (Obszar Specjalnej Ochrony siedlisk) oraz „Zamorze Pniewskie” PLH300036 (Obszar Specjalnej Ochrony siedlisk). Obszary te znajdują się w zachodniej oraz środkowo-zachodniej części badanej jednostki. Z kolei w południowej części Gminy zlokalizowane są dwa rezerваты leśne – Las grądowy nad Mogilnicą oraz Jakubowo. Na obszarach cennych przyrodniczo, w miejscowości Dąbrowa (południowa część Gminy), zlokalizowana została ścieżka przyrodniczo-edukacyjna „Szlakiem Kanii Rudej”. Dodatkowo przez teren Sierakowskiego Parku Krajobrazowego przebiega trasa rowerowa „Szlakiem Stu Jezior”. Na terenie Gminy znajdują się również liczne jeziora oraz zbiorniki wodne. Nad jeziorami w miejscowościach Pniewy, Zajączkowo i Zamorze utworzono kąpieliska.

Wnioski:

1. Walory przyrodnicze (tereny chronione, wody powierzchniowe) oraz unikatowe zabytki wpływają na wysoką atrakcyjność turystyczną Gminy Pniewy, lecz nie ograniczają jej możliwości rozwojowych ani nie stanowią barier przestrzennych.
2. Obecność różnorodnych form ochrony przyrody (park krajobrazowy, obszary Natura 2000, rezerваты) wymaga prowadzenia polityki przestrzennej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

3. Występowanie szlaków edukacyjnych i rowerowych oraz kąpielisk nad jeziorami stwarza dogodne warunki do dalszego rozwoju turystyki aktywnej i przyrodniczej w Gminie.

Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii

Gmina Pniewy, podobnie jak wiele obszarów w Polsce, podlega skutkom postępujących zmian klimatycznych, w tym rosnącemu ryzyku niedoboru zasobów wodnych i występowania susz. Jednocześnie obszar ten charakteryzuje się korzystnymi warunkami do rozwoju odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza energetyki wiatrowej, słonecznej i geotermalnej. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznaczono tereny przeznaczone pod lokalizację instalacji OZE, co potwierdza strategiczne podejście gminy do transformacji energetycznej i neutralności klimatycznej.

Wnioski:

1. Gmina Pniewy znajduje się w strefie istotnego zagrożenia niedoborem wody, co wymaga wdrażania działań adaptacyjnych do zmian klimatu, w tym rozwoju małej retencji, promocji oszczędzania wody oraz odpowiedniego przygotowania na sytuacje kryzysowe związane z suszą i ograniczonym dostępem do zasobów wodnych.
2. Na terenie Gminy występują bardzo dobre warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii, co stanowi szansę na zwiększenie samowystarczalności energetycznej. Potrzebne są jednak działania wspierające: termomodernizacja budynków (w tym użyteczności publicznej), wymiana źródeł ciepła i modernizacja oświetlenia ulicznego.
3. Realizacja inwestycji z zakresu OZE i adaptacji do zmian klimatu powinna być powiązana z edukacją ekologiczną i zaangażowaniem mieszkańców – kluczowe będzie budowanie świadomości w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, oszczędności energii i odpowiedzialnego korzystania z zasobów środowiska.

Infrastruktura sieciowa

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody oraz odprowadzanie ścieków komunalnych na terenie Gminy Pniewy jest Pniewskie Przedsiębiorstwo Komunalne

Sp. z o.o. W 2022 roku 97% wszystkich mieszkańców jednostki posiadało dostęp do sieci wodociągowej. Woda pobierana była z 8 studni głębinowych, która później trafiała do dwóch Stacji Uzdatniania Wody znajdujących się na terenie Gminy – w Pniewach i Nojewie. W przyszłości planowane jest wywiercenie nowych studni głębinowych. W tym samym roku 80% mieszkańców posiadało dostęp do sieci kanalizacyjnej. Nieczystości pochodzące z terenu jednostki odprowadzane są do Oczyszczalni Ścieków w Pniewach.

Ponad połowa mieszkańców Gminy Pniewy (53,4%) posiadała w 2022 roku dostęp do sieci gazowej. W południowej części jednostki znajduje się gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia DN 1400, który obsługiwany jest przez stację gazową znajdującą się na pograniczu miasta Pniewy i wsi Jakubowo. Dodatkowo przez teren Gminy przebiegają dwa gazociągi wysokiego ciśnienia DN 250.

Część mieszkańców Gminy posiada również dostęp do sieci ciepłowniczej, której źródłem zasilania jest kotłownia gazowa w mieście Pniewy. Gestorem sieci jest poznańska firma VEOLIA POLSKA. W południowej części Gminy zlokalizowany jest również tranzytowy ropociąg, który biegnie wzdłuż drogi krajowej nr 92.

Wnioski:

1. Do najważniejszych zadań inwestycyjnych Gminy w przyszłości należy modernizacja oczyszczalni ścieków w Pniewach, modernizacja stacji uzdatniania wody oraz wywiercenie nowych studni głębinowych.
2. Konieczny jest dalszy rozwój sieci gazowej na terenie Gminy, aby obniżyć poziom emisji niskiej, której głównym źródłem są piece zasilane przez paliwa stałe (węgiel, ekogroszek).

Gospodarka odpadami oraz działalność w zakresie ochrony środowiska

W 2022 roku systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objętych było 11 415 osób (około 91% mieszkańców Gminy). Mieszkańcy mogli korzystać z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych „Polana Recyklingu” w Pniewach.

W latach 2018-2022 liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie wzrosła, tym samym zwiększyła się również łączna liczba zebranych odpadów komunalnych. W badanym okresie spadła natomiast liczba odpadów zmieszanych, a znacząco wzrosła liczba odpadów zbieranych w sposób selektywny. W latach 2018-2020 Gmina Pniewy spełniła

wymagany stan minimalny w zakresie poziomu recyklingu odpadów segregowanych, poziomu odzysku odpadów budowlanych oraz poziomu ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji. W 2021 roku, kiedy to wprowadzony został nowy sposób obliczania wskaźnika, Gmina spełniła wymagany stan minimalny. Rok później badana jednostka znalazła się minimalnie poniżej zakładanego progu. Dostrzega się jednak znaczący problem związany z niską świadomością mieszkańców i trudnością w zmianie nawyków, czego konsekwencją są powstające regularnie „dzikie wysypiska” odpadów.

Działania z zakresu ochrony środowiska realizowane są w Gminie na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028. W ramach dokumentu prowadzone są działania z zakresu: ochrony klimatu i jakości powietrza (realizacja programu „Czyste Powietrze”), minimalizowania zagrożenia hałasem, gospodarowania wodami, odpowiedniego zarządzania gospodarką wodno-ściekową, utrzymania istniejących urządzonych terenów zielonych oraz edukacji ekologicznej. Na terenie badanej jednostki realizowany jest także projekt EKO PNIEWY, w ramach którego prowadzone są działania mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy.

Wnioski:

1. Należy stale rozwijać system gospodarki odpadami komunalnymi w taki sposób, aby objąć nim wszystkich mieszkańców Gminy oraz zwiększyć poziom recyklingu zebranych odpadów.
2. Zalecane jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miasta – w szczególności pojazdów ciężarowych, które przyczyniają się do niskiej emisji oraz znacznego natężenia hałasu.
3. Należy stale podejmować działania mające na celu poprawę stanu środowiska naturalnego oraz ochronę obszarów cennych przyrodniczo.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Gospodarka lokalna i rynek pracy

W 2022 roku na terenie Gminy Pniewy zarejestrowanych było 1 529 podmiotów gospodarczych, z których największa część prowadziła swoją działalność w obszarze handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (23% wszystkich podmiotów), w budownictwie (17%), transporcie i gospodarce magazynowej (10%) oraz przetwórstwie przemysłowym (10%). Ponadto w Gminie Pniewy zlokalizowane są duże przedsiębiorstwa posiadające kapitał zagraniczny (m.in. Karl Knauer Poland Sp. z o.o., Honda Logistics Center Central Europe Sp. z o.o., ABP Poland, Vaderstad Sp. z o.o., AVK Polska Sp. z o.o.).

W latach 2018-2022 zaobserwowano wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Pniewy o 146 podmiotów (dynamika zmian wyniosła wówczas 110%). Na przestrzeni badanego okresu przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie stanowiły 15% wszystkich podmiotów gospodarczych na terenie powiatu szamotulskiego. Świadczy to o postrzeganiu badanej jednostki jako miejsca atrakcyjnego do prowadzenia działalności gospodarczej.

Stopa bezrobocia w Gminie Pniewy wynosiła w 2022 roku około 2%. Był to wówczas jeden z najniższych wyników na tle powiatu szamotulskiego (średnia stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 2,2%).

Wnioski:

1. Na przestrzeni badanego okresu zaobserwowano sukcesywny wzrost nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Pniewy, co świadczy o poprawie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Dodatkowo obecność dużych podmiotów gospodarczych posiadających kapitał zagraniczny świadczy o atrakcyjności inwestycyjnej terenu.
2. Uwarunkowania rozwojowe Gminy Pniewy – lokalizacja w zachodniej części województwa wielkopolskiego, bliskość dróg o znaczeniu krajowym oraz wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców, stwarzają szanse dalszego rozwoju gospodarczego jednostki.
3. Niewystarczająca oferta pod względem atrakcyjności zatrudnienia zdaniem mieszkańców, mimo dobrej sytuacji na rynku pracy (bardzo niska stopa bezrobocia).

Stan finansów samorządowych

W latach 2017-2022 dochody budżetu Gminy Pniewy znacząco wzrosły – z 65,6 mln zł w 2017 roku do ponad 99,5 mln zł w 2022 roku. Największy wzrost dochodów odnotowano na przełomie 2019 i 2020 roku, co podyktowane było wzrostem dochodów majątkowych, w szczególności dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje. Z kolei w badanym okresie najwięcej środków wydatkowano w 2021 roku (97,3 mln zł) oraz w 2022 roku (92,6 mln zł). We wskazanych latach realizowane były inwestycje związane m.in. z realizacją założeń strategii wdrażania kompleksowej mobilności miejskiej, przebudową ulic, termomodernizacją budynków użyteczności publicznej czy pracami rewitalizacyjnymi na terenie miasta Pniewy.

Analizując strukturę dochodów Gminy Pniewy zaobserwowano, że w latach 2017-2022 dochody własne jednostki kształtowały się na średnim poziomie 30%. Z kolei w poszczególnych latach udział w podatkach centralnych wahał się w przedziale 15-20%. Dodatkowo w badanym okresie udział jednostki w subwencjach kształtował się na stałym poziomie 20%. Zaobserwowano jednak wzrost wartości dotacji przyznawanej Gminie. W 2022 roku około 55% dochodów Gminy pochodziło ze źródeł zewnętrznych (subwencje i dotacje). Jest to sytuacja niekorzystna, która negatywnie wpływa na samodzielność finansową badanej jednostki.

Potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma pozostałych do wydatkowania środków finansowych po pokryciu wszystkich wydatków bieżących i spłacie zaplanowanych rat kapitałowych w latach 2023-2032, wyniesie łącznie 66,5 mln zł.

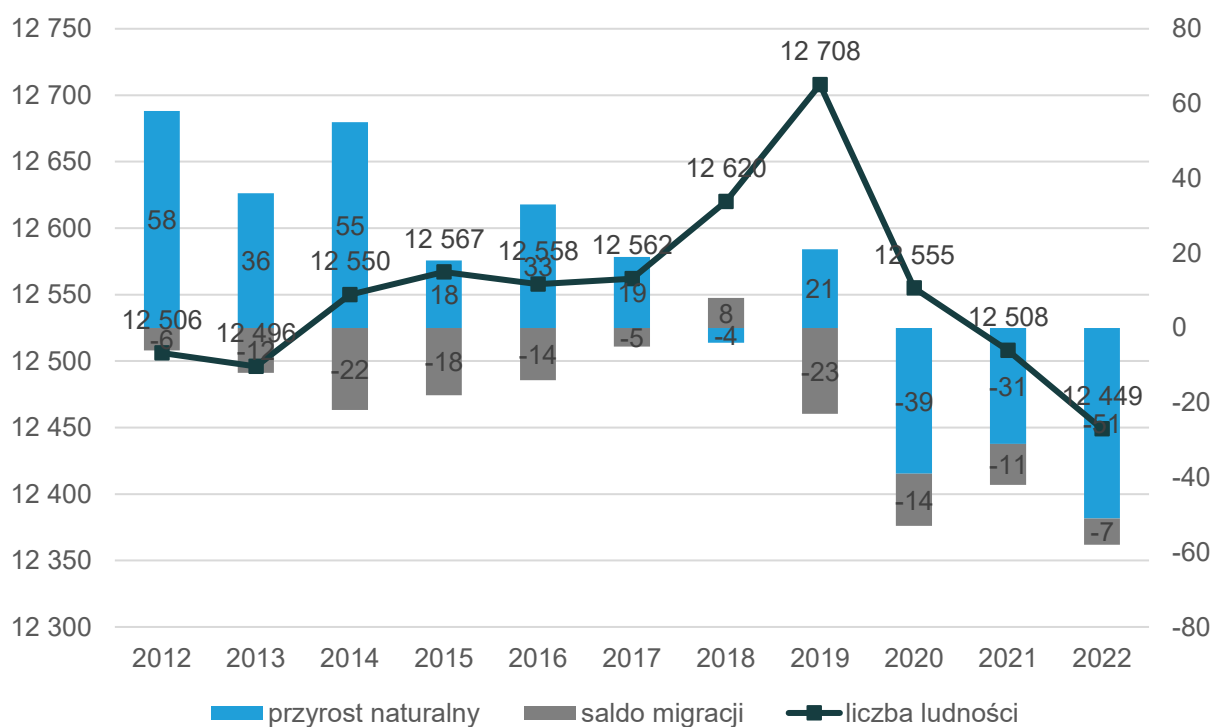
Wnioski:

1. Gmina Pniewy charakteryzuje się korzystną sytuacją finansową ze względu na sukcesywny wzrost dochodów budżetowych.
2. Zalecane jest podjęcie takich działań, które doprowadzą do zwiększenia udziału dochodów własnych w strukturze dochodów Gminy.
3. Potencjał inwestycyjny Gminy kształtuje się na wysokim poziomie – 66,5 mln zł. Zalecane jest jednak dalsze działanie, które umożliwi pozyskanie większej ilości środków.

4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), Gminę Pniewy w 2022 roku zamieszkiwało 12 449 osób, co stanowiło około 14% wszystkich mieszkańców powiatu szamotulskiego. Gęstość zaludnienia, a więc liczba osób w przeliczeniu na 1 km² wynosiła w tym samym roku 78,6 os./km². Była to wówczas jedna z najwyższych wartości w całym powiecie szamotulskim. Analiza danych statystycznych wykazała, że w latach 2018-2022 liczba mieszkańców Gminy nieznacznie zmalała, a dynamika zmian wyniosła 99,7%. W 2022 roku przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gminie wyniósł -4,20. Był to jeden z najniższych wyników na tle powiatu szamotulskiego. Ponadto Gmina Pniewy jako jedna z nielicznych jednostek powiatu odznaczyła się w tym samym roku ujemnym saldem migracji, którego wartość wyniosła -0,56. Dodatkowo w latach 2018-2022 zmniejszyła się liczba ludności w wieku produkcyjnym (dynamika zmian wyniosła 93,8%), przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (dynamika zmian wyniosła 112,8%) i przedprodukcyjnym (dynamika zmian wyniosła 101%).

Ryc. 1. Liczba ludności, przyrost naturalny oraz saldo migracji w Gminie Pniewy w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wnioski:

1. Gmina Pniewy charakteryzuje się niekorzystnymi trendami demograficznymi – ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji wpływają na depopulację jednostki.
2. Ze względu na coraz mniejszą liczbę urodzeń, a co za tym idzie niski odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, zauważono konieczność wzmocnienia działań z zakresu polityki prorodzinnej, która powinna stwarzać optymalne warunki dla ludzi młodych do założenia rodziny.
3. Postępujące na terenie jednostki przemiany demograficzne skutkują rosnącym odsetkiem osób starszych, co w przyszłości może doprowadzić do zwiększenia zapotrzebowania na usługi dedykowane seniorom, konieczności dostosowania infrastruktury technicznej do ich potrzeb oraz powstania luki na lokalnym rynku pracy.
4. Gmina powinna prowadzić działania mające na celu zachęcenie ludzi młodych do osiedlania się na jej terenie.

Kapitał społeczny – żłobki, przedszkola oraz oświata

Podmiotem odpowiedzialnym za opiekę nad dziećmi do lat 3 w Gminie Pniewy jest niepubliczny Żłobek „Żyrafy”, który posiada 30 miejsc dla swoich podopiecznych.

Opieka nad dziećmi powyżej 3 roku życia sprawowana jest w ramach funkcjonowania Przedszkola „Miś” w Pniewach oraz dwóch oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w Nojewie i Chełmnie, a także Niepublicznego Przedszkola Sióstr Urszulanek SJK w Pniewach. Według danych statystycznych GUS w 2021 roku upowszechnienie opieki przedszkolnej w Gminie Pniewy wynosiło 80%. Wynik ten był nieco niższy od średniej dla powiatu szamotulskiego (84%) oraz województwa wielkopolskiego (90%).

Na obszarze Gminy funkcjonują trzy szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach, Szkoła Podstawowa w Nojewie oraz Szkoła Podstawowa w Chełmnie. Placówka w Pniewach jest największą szkołą na terenie Gminy – w 2022 roku uczęszczało do niej 954 uczniów, którzy podzieleni byli na 42 oddziały. Średnia wielkość oddziału wynosiła 23 podopiecznych, a na jednego nauczyciela przypadało średnio 11 dzieci. W tym samym roku placówki w Nojewie i Chełmnie liczyły kolejno 122 i 116 uczniów. Liczba oddziałów w obydwu szkołach

wynosiła 8, a średnia wielkość oddziału 15 uczniów. W Nojewie na jednego nauczyciela przypadało 7 dzieci, a w Chełmnie 6.

Na terenie Gminy Pniewy zapewniana jest także edukacja ponadpodstawowa. Realizuje ją Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej, w ramach którego funkcjonuje Liceum Ogólnokształcące, Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia w Pniewach. Organem prowadzącym Zespół Szkół jest Gmina Pniewy. Edukację na poziomie ponadpodstawowym prowadzi także Liceum Ogólnokształcące Sióstr Urszulanek SJK w Pniewach.

Wnioski:

1. Należy rozwijać publiczną opiekę nad dziećmi do lat 3, aby umożliwić rodzicom szybszy powrót na rynek pracy.
2. Zauważono potrzebę dalszego rozwoju opieki przedszkolnej na terenie Gminy, aby umożliwić dzieciom jakościowy rozwój od najmłodszych lat.
3. Zaleca się stałe podnoszenie jakości szkolnictwa podstawowego oraz ponadpodstawowego w szkołach znajdujących się na terenie Gminy poprzez modernizację infrastruktury szkolnej, wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania, organizację szkoleń dla kadry pedagogicznej, wprowadzenie nowych zajęć pozalekcyjnych i doposażanie bazy dydaktycznej.

Kultura i sport

Podmiotem odpowiedzialnym za propagowanie idei kultury fizycznej na terenie Gminy Pniewy jest Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pniewach. Placówka posiada bogate zaplecze infrastrukturalne, do którego zalicza się kompleks hali sportowo-widowiskowej, w skład której wchodzi boiska, 2 sale gimnastyczne, sauna oraz siłownia. Jednostka zarządza stadionem miejskim oraz pawilonem sportowym z którego korzystają 3 kluby piłkarskie, a część budynku wynajmowana jest podmiotom prywatnym prowadzącym siłownię i gabinet fizjoterapii. OSiR sprawuje także nadzór nad kąpieliskami oraz organizuje wydarzenia sportowe na terenie Gminy.

Zadania z zakresu upowszechniania kultury i czytelnictwa realizowane są przez Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy. Dzięki nowoczesnej infrastrukturze budynek instytucji kultury wykorzystywany jest jako czytelnia, miejsce spotkań i wydarzeń kulturalnych.

Wnioski:

1. Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą sportowo-rekreacyjną, w oparciu o którą prowadzone są różnorodne zajęcia sportowe odpowiadające potrzebom mieszkańców z różnych grup wiekowych.
2. Oferta kulturalna jest szeroka i pozwala na integrację różnych grup społecznych. Budynek Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy, dzięki sali widowiskowej ze sceną daje miejsce do podejmowania wielu przedsięwzięć organizowanych we współudziale licznych stowarzyszeń i organizacji. W ramach działalności lokalnej instytucji kultury zajęcia prowadzą np. Chór „Lira”, Zespół ludowy „Chełmianki” czy Pniewska Orkiestra Dęta.
3. Oferta kulturalno-sportowa powinna być promowana, celem zwiększenia grupy odbiorców.

Bezpieczeństwo publiczne

Za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy odpowiadają funkcjonariusze Komisariatu Policji w Pniewach. W zakresie ochrony porządku publicznego są oni wspierani przez strażników Straży Miejskiej w Pniewach powołanej przez Gminę. Ponadto nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają również strażacy z 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), spośród których jednostka w Pniewach włączona została do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Oznacza to, że jej rejonem operacyjnym jest powiat szamotulski.

Do podniesienia poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego przyczynia się również stale rozwijany przez Gminę system miejskiego monitoringu wizyjnego. Są nim objęte najważniejsze dla lokalnej społeczności obiekty i punkty miasta Pniewy takie jak: Rynek, PKS-Centrum Przesiadkowe, Łazienki Miejskie, Park Sokoła oraz wybrane ciągi komunikacyjne i ruchliwe skrzyżowania.

Monitoring wizyjny, składający się z 31 kamer obsługiwanych przez Straż Miejską w Pniewach jest istotnym elementem strategii bezpieczeństwa w Gminie. Spełnia on bowiem rolę elementu profilaktyki negatywnych zachowań, jak i wsparcia w procesie wykrywczym w przypadku zaistnienia przestępstw i wykroczeń.

Wnioski:

1. Należy stale zwiększać poczucie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez rozbudowę sieci monitoringu wizyjnego, rozbudowę i modernizację oświetlenia ulicznego oraz budowę nowych przejść dla pieszych.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne gminy

Na terenie Gminy Pniewy funkcjonują liczne organizacje pozarządowe, które skupiają sympatyków danych dziedzin, tym samym pozwalając rozwijać zainteresowania i pasje mieszkańców. Pośród działających na terenie jednostki organizacji pozarządowych znajdują się m.in. kluby sportowe, podmioty świadczące pomoc potrzebującym czy stowarzyszenia działające w sferze szeroko rozumianej kultury.

Gmina Pniewy współpracuje również z innymi jednostkami samorządowymi w ramach członkostwa w następujących związkach i porozumieniach:

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „KOLD” w Lwówku. Partnerami badanej jednostki są także gminy z zagranicy – Francji, Wielkiej Brytanii, Niemiec oraz Słowenii. Gmina Pniewy współpracuje również z gminami Radków i Kościerzyna w zakresie edukacji, kultury i sportu, wymiany młodzieży, współpracy OSP i KGW, promowania kultury regionalnej, zadań o charakterze ogólnospołecznym, wspierania i upowszechniania idei samorządowej i promocji gmin.

Wnioski:

1. Współpraca władz Gminy oraz poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego powinna stanowić jeden z fundamentów jej dalszego rozwoju.
2. Ciągłe rozwijanie współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi stanowi podstawę do szerzenia i rozwijania świadomego społeczeństwa obywatelskiego.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców Gminy Pniewy zapewniana jest przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Szamotułach, trzy poradnie i gabinety POZ, dwa gabinety stomatologiczne oraz trzy poradnie specjalistyczne. Zaopatrzenie w leki i wyroby medyczne na terenie Gminy jest możliwe ze względu na obecność pięciu punktów aptecznych zlokalizowanych w Pniewach.

Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego to Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Pniewach, która mieści się przy ul. Targowej 14.

Działania z zakresu pomocy społecznej w Gminie realizowane są przez Centrum Usług Społecznych (CUS) w Pniewach oraz Centrum Integracji Społecznej „Ostoja”, Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor”, Dzienny Dom Seniora, Pensjonat Seniora „Jutrzenka”, Spółdzielnię Socjalną „Horyzont”, Rodzinny Dom Pomocy „Turkawka”. CUS w Pniewach nadzoruje oddolne inicjatywy, które mają na celu wsparcie osób potrzebujących oraz tworzenie kapitału społecznego w Gminie. Z kolei Centrum Integracji Społecznej realizuje zadania z zakresu reintegracji zawodowej oraz społecznej.

Wnioski:

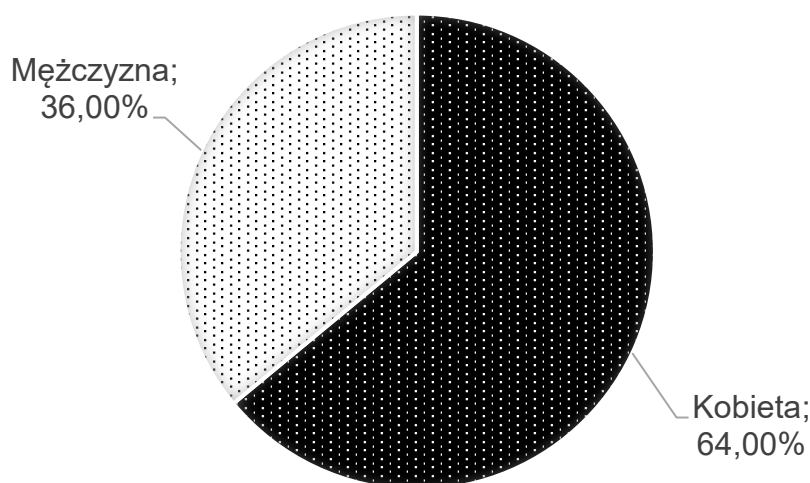
1. W obliczu występujących zagrożeń cywilizacyjnych dla życia i zdrowia mieszkańców Gminy, należy rozwijać działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej, które w przyszłości przełożą się na zmniejszenie liczby osób wymagających opieki w zakresie systemu ochrony zdrowia.
2. Na terenie Gminy sukcesywnie spada liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, co świadczy o poprawiającej się sytuacji życiowej mieszkańców Gminy.
3. W związku z prognozami demograficznymi należy rozwijać ofertę dedykowaną dla seniorów, zarówno w kwestii profilaktyki, pomocy zdrowotnej, jak i wsparcia społecznego. Oferta ta ma zapewnić osobom starszym opiekę oraz umożliwić seniorom integrację społeczną i przedkładać propozycje na spędzanie wolnego czasu.

5. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

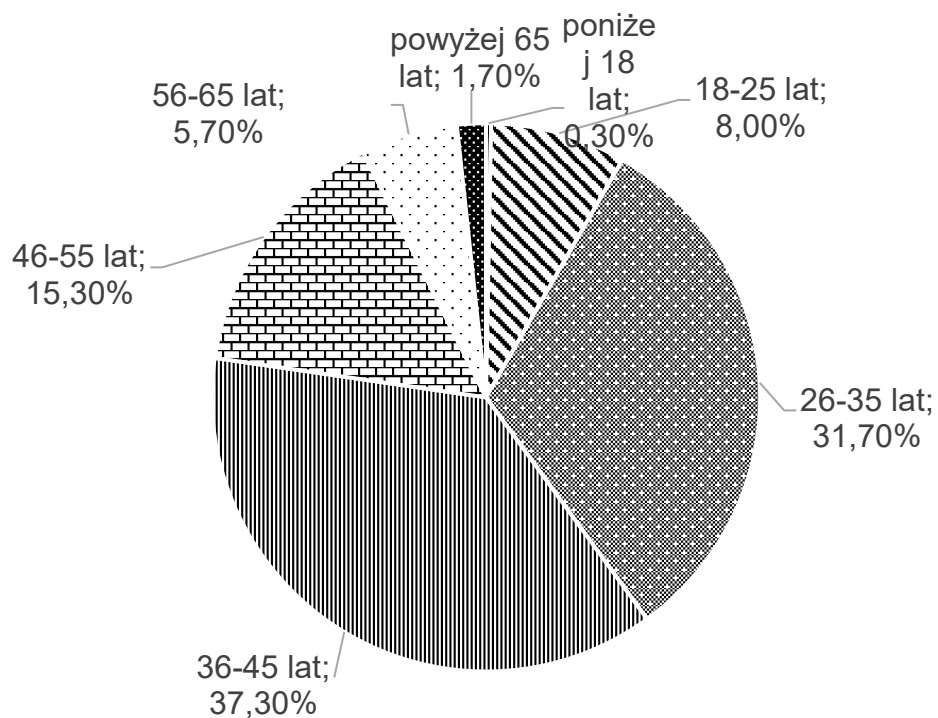
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Pniewy przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz on-line oraz w wersji papierowej. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury.

Respondenci składali odpowiedzi od 5 lipca do 12 września 2023 roku (łącznie przez 70 dni), co przełożyło się na 300 wypełnionych ankiet. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do niniejszego opracowania. Większą część respondentów stanowiły kobiety (64%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej osób było w przedziale wiekowym 36-45 lat (37,3%). Ponad 73% stanowiły osoby pracujące. Szczegółowe dane na temat ankietowanych przedstawiają poniższe wykresy.

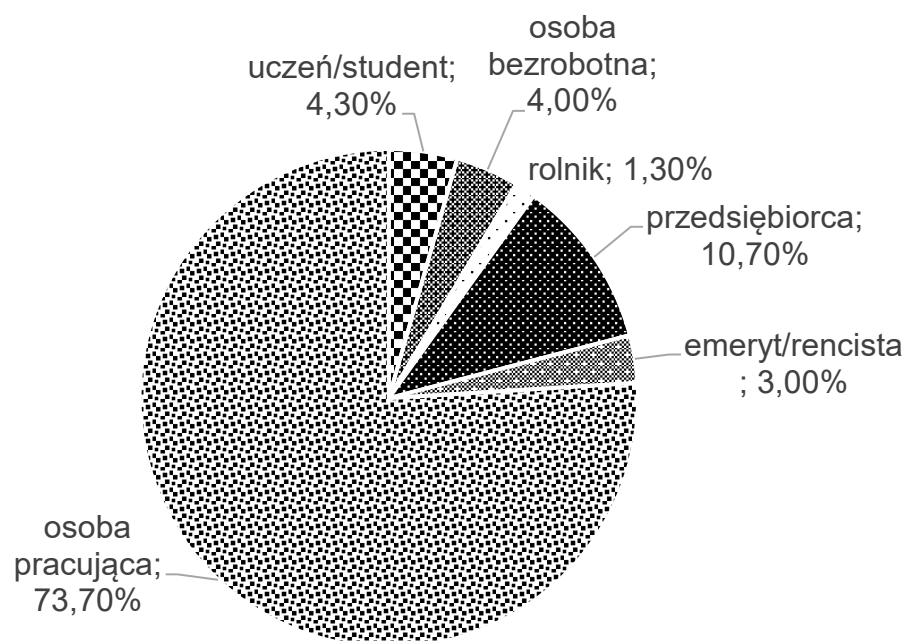
Ryc. 2. Metryczka – ankietowani według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Ryc. 3. Metryczka – struktura wiekowa ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Ryc. 4. Metryczka – ankietowani według zatrudnienia

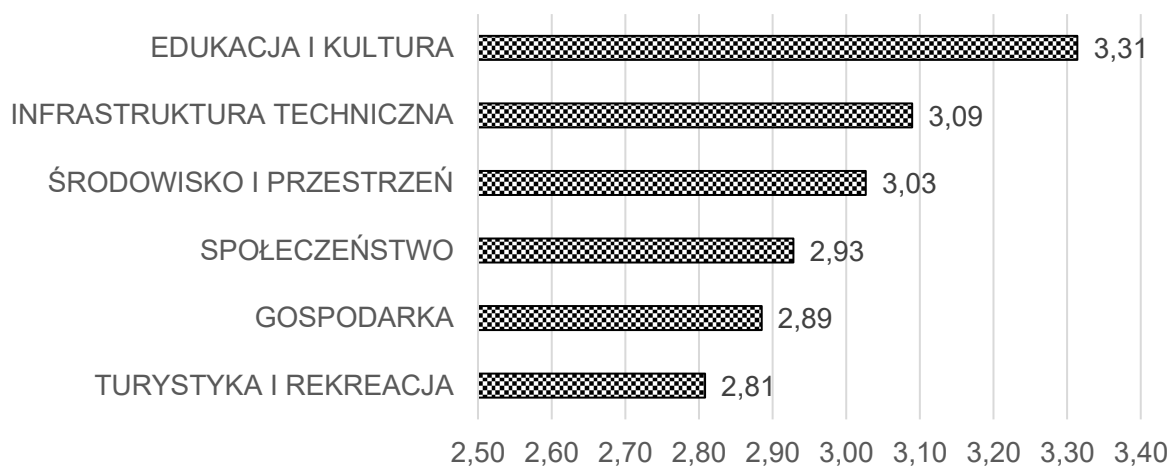
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Pniewy w skali od 0 do 5, gdzie:

- 0 – oznacza „nie mam zdania”,
- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają działania w zakresie **edukacji i kultury** – średnia ocen dla tego obszaru wynosiła 3,31. Z kolei **najmniej korzystnie** ocenione zostały obszary **turystyki i rekreacji** oraz **gospodarki** – średnia ocena dla obydwu obszarów wyniosła 2,85. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 3,1, co oznacza, że poszczególne aspekty w większości ocenione zostały jako zadawalające.

Ryc. 5. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Środowisko i przestrzeń

W obszarze dotyczącym środowiska naturalnego i przestrzeni publicznej respondenci najkorzystniej ocenili **system odbioru odpadów na terenie Gminy** – pytanie to uzyskało średnią ocenę 3,66. Dość wysoko ocenione zostały również **walory środowiska przyrodniczego** – średnia ocena wyniosła 3,52. Z kolei najniżej oceniona została **świadomość ekologiczna mieszkańców** (2,47) i **czystość wód powierzchniowych oraz terenów przylegających** (2,67).

Tabela 1. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze środowisko i przestrzeń

System odbioru odpadów na terenie Gminy	3,66
Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	3,52
Estetyka Gminy	3,42
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	3,13
Jakość powietrza w Gminie	2,99
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie	2,91
Oferta Gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,79
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy	2,71
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,67
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Turystyka i rekreacja

Wśród wszystkich badanych w ankiecie obszarów, turystyka i rekreacja oceniona została najniżej – średni wynik dla tego obszaru wyniósł 2,81. Niemniej jednak ocena ta obrazuje raczej stan dostateczny bądź neutralny, a niżeli zły. Pośród poszczególnych aspektów obszaru mieszkańcy najlepiej ocenili **poziom bazy sportowo-rekreacyjnej** (3,29), co oznacza, iż respondenci wskazali ten aspekt jako zadowalający. Z kolei najniżej ocenione została **oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży** – średnia ocena wyniosła 2,17, a więc duża część ankietowanych oceniła ten aspekt negatywnie.

Tabela 2. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze turystyka i rekreacja

Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie	3,29
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,20
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów	3,08
System ścieżek rowerowych	3,07
Atrakcyjność turystyczną Gminy	2,85
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci	2,73
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	2,49
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych	2,39
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży	2,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Edukacja i kultura

Obszar badający aspekty związane z edukacją, wychowaniem przedszkolnym oraz upowszechnieniem kultury został oceniony najlepiej w całej ankiecie, a najpozytywniej odbieranym elementem jest **dostęp do edukacji w szkołach podstawowych**. Wysoko oceniona została również **jakość infrastruktury i edukacji w szkołach podstawowych**, a także **dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych**. Elementy te otrzymały najwyższy średni wynik wśród wszystkich badanych w ankiecie aspektów – powyżej 3,31. Najślabiej oceniona została **działalność świetlic wiejskich**. Według respondentów rozwoju wymaga także **wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce**. Warto jednak zauważyć, iż nawet najniżej ocenione aspekty uzyskały średnią ocen powyżej 2,8, co oznacza, iż pod względem holistycznym obszar edukacja i kultura jest oceniany jako minimum zadowalający.

Tabela 3. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze edukacja i kultura

Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,00
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,69
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych	3,64
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w Gminie	3,50
Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie	3,48
Organizację dowozu dzieci do szkół	3,44
Dostęp do obiektów kulturalnych w Gminie (godziny i dni otwarcia, itp.)	3,39
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,35
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy	3,33
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie	3,02
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie Gminy	2,98
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, zajęcia sportowe i inne) w szkołach na terenie Gminy	2,97
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy	2,82
Działalność świetlic wiejskich	2,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Gospodarka

W zakresie rozwoju gospodarczego, mieszkańcy najlepiej ocenili **atrakcyjność Gminy jako miejsca zamieszkania** (3,44). Zauważono jednak potrzebę rozwoju **transportu zbiorowego**, zarówno jego funkcjonowania, jak i organizacji połączeń między Gminą Pniewy, a innymi gminami i miastami. Elementy te oceniane były najczęściej źle lub bardzo źle.

Tabela 4. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze gospodarka

Atrakcyjność Gminy jako miejsca zamieszkania	3,44
Atrakcyjność Gminy jako miejsca lokalizacji inwestycji	3,27
Działalność rolnicza w Gminie	3,22
Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy	3,15
Dostępność usług na terenie Gminy	3,06
Atrakcyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,97
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy	2,73
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy	2,65
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy	2,21
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Infrastruktura techniczna

Część ankiety dotycząca infrastruktury technicznej zawierała pytania o stan i jakość infrastruktury sieciowej na terenie Gminy. Mieszkańcy Gminy najwyższej ocenili **jakość sieci gazowej** (3,50) oraz **jakość sieci wodociągowej** (3,49). Jakość sieci kanalizacyjnej również oceniono pozytywnie. Natomiast najniżej oceniony został **stan dróg** (2,48), które to według mieszkańców wymagają modernizacji, a częściowo również utwardzenia.

Tabela 5. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze infrastruktura techniczna

Jakość sieci gazowej	3,50
Jakość sieci wodociągowej	3,49
Jakość sieci kanalizacyjnej	3,38
Dostęp do Internetu w Gminie	3,31
Mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,84
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,63
Stan dróg w Gminie	2,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Spółeczeństwo

Mieszkańcy Gminy Pniewy pozytywnie ocenili **wsparcie zapewniane osobom niesamodzielnym oraz seniorom**. Średni wynik dla obydwu obszarów wyniósł powyżej 3,7, co oznacza ocenę „dobry”. Najniżej natomiast oceniony został **dostęp do specjalistycznej opieki medycznej** – średnia ocena wyniosła niespełna 1,74, co oznacza, iż mieszkańcy oceniają ten aspekt źle i bardzo źle.

Tabela 6. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze społeczeństwo

Wsparcie osób niesamodzielných (np. działalność CIS, ŚDS)	3,81
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (DPS, Kluby Seniora)	3,65
Poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy	3,23
Poziom usług świadczonych przez Urząd Miejski	3,22
Skuteczność działania pomocy społecznej	3,04
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	3,04
Aktywność mieszkańców na rzecz Gminy	2,82
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,44
Dostęp do żłobków / klubów malucha	2,30
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Celem podsumowania w tabeli poniżej zestawione zostały najlepiej i najgorzej ocenione elementy w każdym z obszarów.

Tabela 7. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

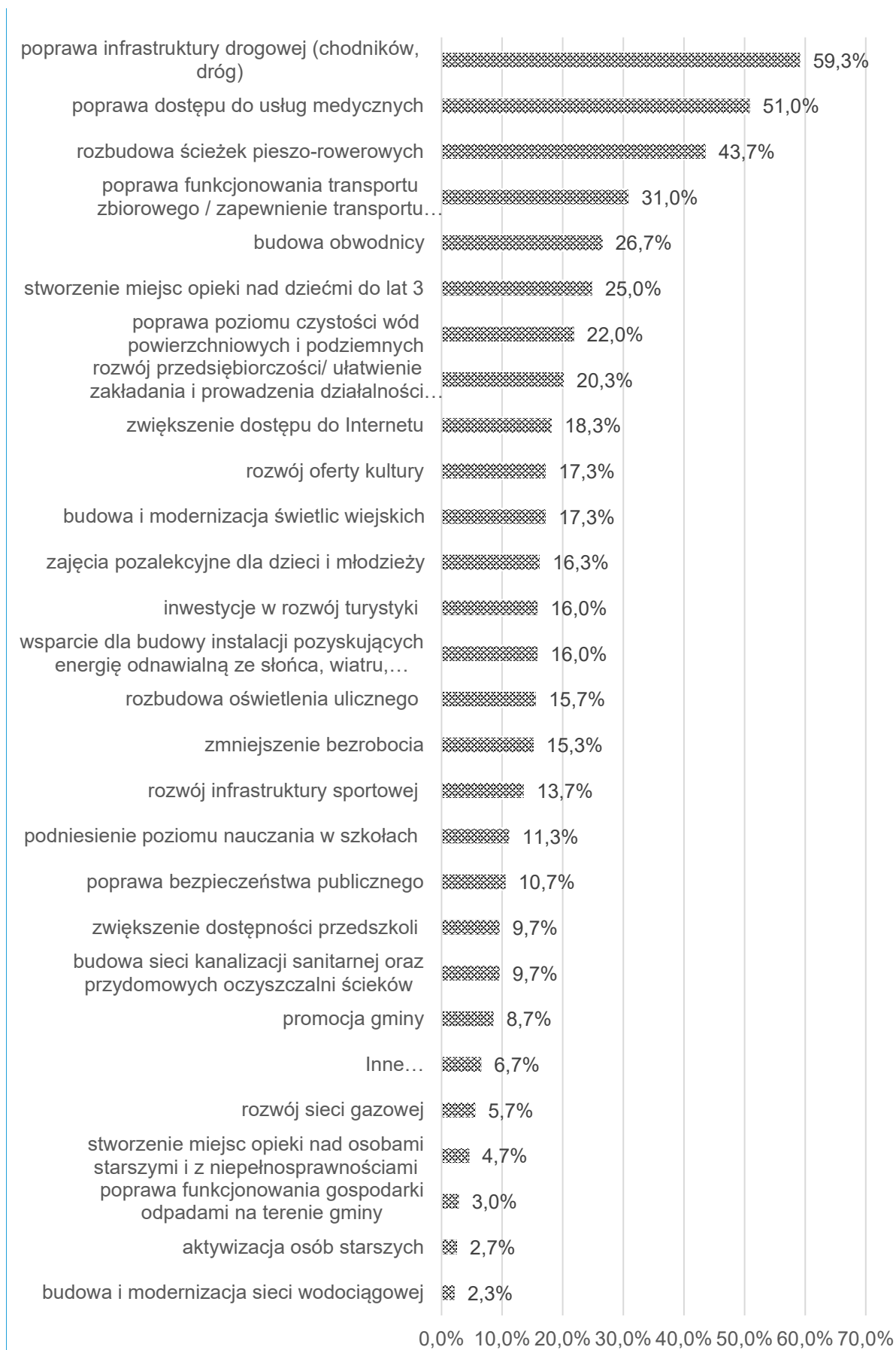
Obszar	Najlepiej ocenione	Najniżej ocenione
Środowisko i przestrzeń	System odbioru odpadów na terenie Gminy	Świadomość ekologiczna mieszkańców
Turystyka i rekreacja	Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie	Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Działalność świetlic wiejskich
Gospodarka	Atrakcyjność Gminy jako miejsca zamieszkania	Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami
Infrastruktura techniczna	Jakość sieci gazowej	Stan dróg w Gminie
Społeczeństwo	Wsparcie osób niesamodzielnych (np. działalność CIS, ŚDS)	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi odpowiedziami była **poprawa infrastruktury drogowej**, w tym chodników, dróg, itp. (odpowieź tą zaznaczyło 178 osób, a więc prawie 60% ankietowanych). Kolejną często wskazywaną odpowiedzą była **poprawa dostępu do usług medycznych** (155 osób, czyli ok. 51% ankietowanych). Wśród często wskazywanych odpowiedzi znalazły się również: **rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych** (odpowieź tę zaznaczyło 131 osób, czyli prawie 44% ankietowanych) oraz **poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego** (93 osoby, czyli 31% ankietowanych). Pozostałe odpowiedzi uzyskały poniżej 30% głosów.

Ryc. 6. Główne priorytety rozwoju Gminy Pniewy według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W ankiecie zapytano również co według respondentów powinno być **wizytówką** Gminy. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnie zaproponować odpowiedź. Wśród odpowiedzi najbardziej wybrzmiały następujące kwestie:

- Atrakcyjność turystyczna Gminy Pniewy,
- Zadbane zabytki i obiekty turystyczne (Pałac w Pniewach, Łazienki Miejskie, Zabytkowy budynek Starej Poczty w Pniewach, Stary Rynek),
- Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, w szczególności parków oraz jezior,
- Czystość i estetyka w mieście oraz na terenach wiejskich,
- Rozwinięta infrastruktura drogowa, w szczególności stan dróg oraz ich oświetlenie,
- Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców Gminy,
- Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości oraz biznesu,
- Oferta wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców Gminy.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy Gminy Pniewy poproszeni zostali również o wskazanie głównych problemów społecznych, jakie występują na terenie jednostki. Oceny dokonano poprzez zaznaczenie w jakim stopniu Gmina narażona jest na dany problem (wysokim, średnim, niskim) lub o braku występowania danego zjawiska. Na podstawie otrzymanych danych stwierdzono, że głównymi problemami społecznymi w Gminie są:

- a) **brak atrakcyjnych miejsc pracy** (46,3% respondentów stwierdziło wysokie zagrożenie problemem),
- b) **alkoholizm** (30% respondentów stwierdziło wysokie zagrożenie problemem, a 52% respondentów stwierdziło średnie zagrożenie problemem),
- c) **przestępczość młodocianych** (50,3% respondentów stwierdziło średnie zagrożenie problemem).

Należy również zaznaczyć, że największy udział respondentów klasyfikował stopień zagrożenia w poszczególnych obszarach jako średni lub niski. Oznacza to, że

konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w zakresie świadczonych usług społecznych na terenie Gminy Pniewy.

Tab. 8. Ocena głównych problemów społecznych w Gminie Pniewy

Odpowiedź	Wysokie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Niskie zagrożenie problemem	Brak problemu
Przestępczość	2,3%	39,7%	54%	4,0%
Przestępczość młodocianych	11,7%	50,3%	35,0%	3,0%
Bezrobocie	15,7%	40,7%	36,0%	7,7%
Ubóstwo	10,3%	46,7%	37,7%	5,3%
Przemoc w rodzinie	10,7%	47,7%	38,7%	3,0%
Alkoholizm	30,0%	52,0%	16,3%	1,7%
Narkomania	23,7%	42,3%	29,7%	4,3%
Wzrost liczby osób starszych	25,0%	43,7%	24,0%	7,3%
Wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami i chorych	9,3%	40,3%	42,0%	8,3%
Brak wykwalifikowanych pracowników	23,7%	42,0%	30,0%	4,3%
Brak atrakcyjnych miejsc pracy	46,3%	38,3%	12,0%	3,3%

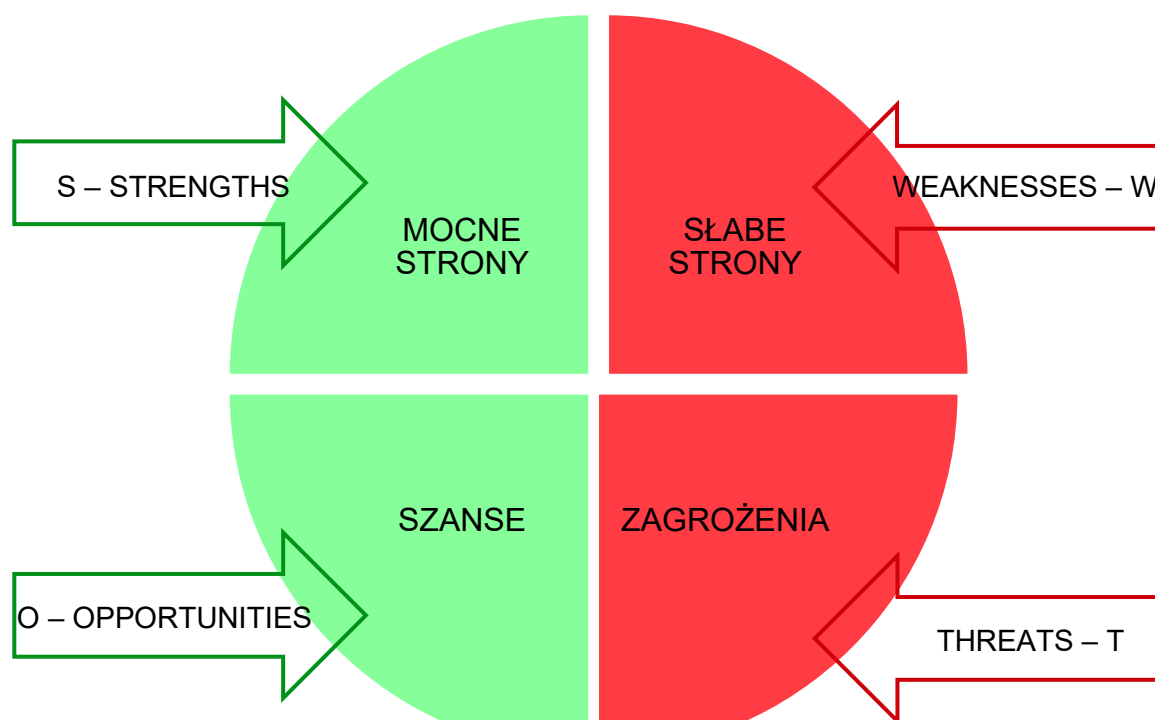
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Analizę SWOT dla Gminy Pniewy opracowano bazując na:

- 1) diagnozie sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Pniewy;
- 2) materiale wypracowanym podczas warsztatu diagnostycznego z członkami Zespołu ds. Strategii oraz innymi interesariuszami Strategii;
- 3) danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miejskiego Pniewy, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 4) wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii.

Analizę SWOT dla Gminy Pniewy przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• duże walory przyrodnicze dające potencjał turystyczno-rekreacyjny dzięki występującym jeziorom i lasom, w tym jezioro z kąpieliskiem w Pniewach, • zachowanie czystości i estetyki Pniew poprzez regularne nasadzenia, dbałość o zieleń i utrzymanie porządku w przestrzeni publicznej, • uregulowana polityka przestrzenna, • zapewniona opieka żłobkowa oraz wychowanie przedszkolne na terenie Gminy, • wysoka jakość edukacji na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym (rozwinięta baza dydaktyczna i bogaty program nauczania), • funkcjonujące Centrum Integracji Społecznej i inne instytucje pomocy społecznej wspierające osoby wykluczone społecznie, • rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów, • odbywające się w Gminie różnorodne imprezy i wydarzenia kulturalne przyczyniające się do jej promocji, • nowoczesna infrastruktura kulturalna,	• zachodzące niekorzystne trendy demograficzne – zmniejszająca się liczba mieszkańców, w tym w szczególności dzieci i młodych dorosłych, przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym, • ograniczenie komunikacyjne związane z brakiem działającej linii kolejowej, niewystarczającym rozwojem transportu zbiorowego oraz oddaleniem od dróg ekspresowych i autostrad, • słabo rozwinięta baza noclegowa ograniczająca rozwój turystyki, • potrzeba rozszerzenia działalności podmiotów reintegracyjnych i opiekuńczych, np. o utworzenie zakładu aktywności zawodowej oraz dziennego domu opieki dla osób niesamodzielnych, • odpływ młodych ludzi do większych miast ze względu na szkołę wyższą, atrakcyjniejsze możliwości zatrudnienia, itp., • duże natężenie ruchu w mieście powodujące kongestie, hałas, zanieczyszczenia powietrza oraz obniżony poziom bezpieczeństwa (również z uwagi na zły stan dróg

• bogata i różnorodna oferta sportowo-rekreacyjna skierowana do różnych grup wiekowych, • Sanktuarium św. Urszuli Ledóchowskiej i św. Urszula jako Patronka Pniew – zasobem duchowym, kulturowym i promocyjnym Gminy, • wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego dzięki funkcjonowaniu Komisariatu Policji w Pniewach, Straży Miejskiej, systemowi miejskiego monitoringu wizyjnego oraz 12 jednostkom Ochotniczej Straży Pożarnej.	i nierozwiniętą infrastrukturę okołodrogową), • niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów, w tym brak rehabilitacji dla seniorów, • niewystarczająco rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna – niezapewniony dostęp do sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich oraz konieczność modernizacji istniejącej sieci.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• większe zaangażowanie społeczne młodzieży i seniorów dzięki utworzeniu Młodzieżowej Rady Miejskiej oraz Rady Seniorów, • przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych skutkujące rozwojem katalogu oferowanych usług społecznych, • rozwój oferty turystycznej i kulturalnej (np. utworzenie Izby Pamięci) w oparciu o gminne zabytki, • dobra lokalizacja pod względem inwestycyjnym.	• konkurencja za strony innych gmin, takich jak Tarnowo Podgórne czy Nowy Tomyśl wyróżniających się atrakcyjniejszymi miejscami pracy, • dalsze trudności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych w związku ze zmieniającymi się zasadami, • rosnące koszty likwidacji „dzikich wysypisk” odpadów komunalnych, • pogłębiające się wykluczenie cyfrowe związane z niewystarczającym rozwojem sieci Internetu światłowodowego na terenie Gminy.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY PNIEWY

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Podczas warsztatów strategicznych, wraz z zaangażowanymi interesariuszami, stworzono misję, czyli główne cele i wartości, które stanowią przewodnik do określenia celów strategicznych Gminy Pniewy na przyszłość. Wizja Gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym Gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Pniewy na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Pniewy** brzmi następująco:

Misją Gminy Pniewy jest rozwój w harmonii z naturą oraz stworzenie atrakcyjnego miejsca do życia dla wszystkich mieszkańców, zapewniając wysoki poziom bezpieczeństwa i umożliwiając dbałość o zdrowie.

Ponadto do wykorzystania w celach marketingowych oraz podkreślenia wartości i potencjału do rozwoju jaki Gmina posiada sformułowane zostało hasło promocyjne:

Gmina Pniewy kluczem do przyszłości.

W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie **wizji**, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Pniewy w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- a) obrazuje stan docelowy Gminy w 2033 roku,
- b) ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- c) jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Pniewy brzmi następująco:

Gmina Pniewy w 2033 roku jest miejscem na dobrej drodze – bezpiecznym, nowoczesnym, szanującym tradycje, wspierającym rozwój i aktywność mieszkańców oraz wyróżniającym się wysoką wrażliwością społeczną.

Sformułowanie „na dobrej drodze” rozumieć można na kilka różnych sposobów. Przede wszystkim odnosi się ono do dobrego położenia Gminy Pniewy, ale sugeruje również, że w 2033 roku Gmina jest dobrze skomunikowana z innymi gminami i miastami, w tym z ośrodkiem wojewódzkim – Poznaniem. Dzięki temu Gmina Pniewy jest miejscem atrakcyjnym do zamieszkania oraz do inwestowania czy prowadzenia działalności gospodarczej.

Z kolei pod hasłem nowoczesności rozumie się innowacyjny rozwój z wykorzystaniem technik i metod wyróżniających się dużą efektywnością oraz przyjaznych środowisku, np. pozyskiwaniem energii z odnawialnych źródeł czy rozwojem cyfryzacji.

Gmina Pniewy w 2033 roku wyróżniać się będzie także wysoką wrażliwością społeczną przez którą rozumie się szeroki katalog usług społecznych dostępnych wszystkim potrzebującym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz dużą uważność na potrzeby społeczności.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Pniewy, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe, nazywane celami operacyjnymi, które stanowią konkretne działania do osiągnięcia.

Wyznaczone dla Gminy Pniewy cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

Tabela na kolejnej stronie prezentuje zestawione cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami szczegółowymi (operacyjnymi). Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Pniewy.

PRZESTRZEŃ

Cel strategiczny:

1. Gmina Pniewy – zadbana, bezpieczna i dostępna

Cele operacyjne:

1.1. Dobrze skomunikowana i bezpieczna infrastruktura drogowa

1.2. Uregulowana polityka przestrzenna

KLIMAT I ŚRODOWISKO

Cel strategiczny:

2. Gmina Pniewy – nowoczesna, ekologiczna i odporna na zmiany klimatu

Cele operacyjne:

2.1. Wysoka jakość urządzeń sieciowych

2.2. Odporna na zmiany klimatu i dbająca o środowisko

GOSPODARKA

Cel strategiczny:

3. Gmina Pniewy – przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i turystów

Cele operacyjne:

3.1. Atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej

3.2. Wysoka rozpoznawalność Gminy w oparciu o rozwiniętą funkcję rekreacyjną i turystyczną

SPOŁECZNOŚĆ

Cel strategiczny:

4. Gmina Pniewy – wrażliwa na potrzeby mieszkańców

Cele operacyjne:

4.1. Wysoka jakość edukacji

4.2. Oferta kulturalno-sportowa odpowiadająca oczekiwaniom mieszkańców

4.3. Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki rozwiniętym usługom społecznym

PRZESTRZEŃ

Pierwszy cel strategiczny dotyczący obszaru związanego z **przestrzenią** zakłada, iż realizacja wyznaczonych kierunków działań sprawi, że Gmina Pniewy będzie miejscem:

- 1) **dobrze skomunikowanym z bezpieczną infrastrukturą drogową** – rozwój transportu zbiorowego oraz modernizacja sieci dróg gminnych, chodników, ścieżek rowerowych i oświetlenia (w tym energooszczędnego), w połączeniu z korzystnym położeniem Gminy, sprawi, iż jednostka ta wyróżniać się będzie bardzo dobrą sytuacją komunikacyjną, pozwalającą na szybkie i bezpieczne przemieszczanie się wewnątrz Gminy oraz dojazd do innych gmin czy miast, jak np. Poznań. Działania obejmować będą także współpracę z zarządcami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych oraz z PKP, jak również dążenie do utworzenia obwodnicy miasta Pniewy;
- 2) **z uregulowaną polityką przestrzenną oraz zachowaną estetyką miasta** – konsekwentna realizacja polityki przestrzennej prowadzonej w sposób racjonalny i uwzględniający potrzeby wszystkich mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Gmina będzie dążyć do stosowania zasad uniwersalnego projektowania, eliminacji barier architektonicznych, a także rewitalizacji obszarów zdegradowanych, szczególnie centrum miasta. Kluczowe będzie zagospodarowanie rynku w Pniewach jako przestrzeni integracji społecznej oraz dbałość o czystość, estetykę i tereny zielone – ich inwentaryzacja, utrzymanie i wykorzystanie nieużytków.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Dobrze skomunikowana i bezpieczna infrastruktura drogowa	• Poprawa stanu technicznego sieci dróg gminnych wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej, w tym chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia (energooszczędneho), oznakowania, sygnalizacji świetlnej, itp. • Współpraca z zarządami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych oraz PKP w zakresie rozbudowy i modernizacji dróg niebędących własnością Gminy Pniewy, a przebiegających przez jej teren • Rozwój transportu publicznego wewnątrz Gminy oraz zwiększenie liczby połączeń z innymi gminami i miastami • Dążenie do utworzenia obwodnicy Pniew	• Poprawa organizacji ruchu drogowego i zwiększenie bezpieczeństwa jego uczestników (pieszych, rowerzystów, kierowców) oraz zwiększenie komfortu podróżowania • Zwiększenie dostępności przestrzennej poprzez rozszerzenie systemu transportu publicznego oraz usprawnienie mobilności mieszkańców • Ograniczenie ruchu samochodowego w mieście skutkujące poprawą bezpieczeństwa, zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza i zmniejszeniem uciążliwości hałasu	• Długość wybudowanych dróg (km) • Długość zmodernizowanych dróg (km) • Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych (km) • Długość dróg niebędących w zarządzie Gminy poddanych działaniom remontowym (km) • Liczba zamontowanych punktów oświetlenia (szt.)
1.2. Uregulowana polityka przestrzenna	• Prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej • Stosowanie koncepcji uniwersalnego projektowania oraz usuwanie istniejących barier architektonicznych stanowiących przeszkodę dla osób ze szczególnymi potrzebami • Zachowanie czystości i estetyki Pniew	• Efektywne zagospodarowanie przestrzeni, zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia mieszkańców • Zapewnienie dostępności przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami • Ukształtowana polityka przestrzenna poszczególnych obszarów, uwzględniająca	• Udział powierzchni Gminy objętej dokumentami planistycznymi (%) • Udział powierzchni Gminy objętej MPZP (%) • Powierzchnia terenów zielonych w obrębie Gminy (ha)

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	• Zachowanie terenów zielonych oraz zwiększenie zalesienia Gminy, w tym dzięki uwzględnianiu ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzez wykorzystanie nieużytków, a także ich właściwe utrzymanie oraz inwentaryzacja terenów zieleni miejskiej i lasów • Rewitalizacja wyznaczonych obszarów • Zagospodarowanie rynku w Pniewach jako miejsca integracji społecznej	różne aspekty, takie jak strefy inwestycyjne, osiedleńcze i rekreacyjne • Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej, skutkujące wzrostem integracji społecznej i postrzegania Gminy jako miejsca przyjaznego do życia, pracy, wypoczynku	• Liczba budynków poddanych remontom (szt.) • Liczba budynków z barierami architektonicznymi (szt.)

KLIMAT I ŚRODOWISKO

W obliczu rosnących wyzwań klimatycznych i środowiskowych, drugi cel strategiczny związany ze sferą **klimatyczno-środowiskową** zakłada, że Gmina Pniewy będzie aktywnie odpowiadać na potrzeby mieszkańców, inwestując w nowoczesną infrastrukturę sieciową oraz wdrażając działania na rzecz ochrony zasobów naturalnych i przystosowania do zmian klimatu. Realizacji przyjętych kierunków działań sprawi, że Gmina Pniewy będzie:

1. **posiadała rozwiniętą i efektywną infrastrukturą sieciową** – obejmującą rozbudowaną sieć wodociągowo-kanalizacyjną, nowoczesne stacje uzdatniania wody i oczyszczalnie ścieków, rozwiniętą sieć gazową (także na terenach wiejskich) oraz dostęp do szybkiego Internetu światłowodowego. Poprawa jakości i dostępności tych usług przełoży się na komfort życia mieszkańców, ochronę środowiska i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy;
2. **odporną na zmiany klimatu i odpowiedzialnie zarządzającą zasobami środowiskowymi** – poprzez rozwój małej retencji, działania adaptacyjne do zmian klimatu, optymalizację gospodarki odpadami oraz eliminację „dzikich wysypisk”. Gmina będzie wspierać mieszkańców w przechodzeniu na ekologiczne źródła ciepła, termomodernizację budynków i oszczędność energii, a także dążyć do zwiększenia lokalnej samowystarczalności energetycznej w oparciu o OZE. Ważnym elementem będzie także edukacja ekologiczna i ochrona różnorodności biologicznej, m.in. poprzez zabezpieczenie ekologiczne Jeziora Pniewy i dbałość o zasoby przyrodnicze.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Wysoka jakość urządzeń sieciowych	• Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej • Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków • Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz stacji uzdatniania wody • Dążenie do rozbudowy sieci gazowej z uwzględnieniem obszarów wiejskich • Dążenie do rozwoju sieci światłowodowej w celu zwiększenia dostępności do Internetu na obszarze Gminy	• Zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowo-kanalizacyjnej • Poprawa stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych dzięki rozwojowi sieci wodno-kanalizacyjnej oraz prowadzeniu jakościowej i ilościowej inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, szczególnie na obszarach, na których rozwój sieci kanalizacyjnej jest niemożliwy • Poprawa jakości powietrza dzięki zwiększonemu wykorzystywaniu gazu w celach ciepłowniczych • Zapewnienie dostępu do szybkiego i niezawodnego Internetu, niezbędnego dla rozwoju gospodarczego, edukacyjnego i społecznego	• Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km) • Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km) • Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km) • Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km) • Liczba zmodernizowanych SUW (szt.) • Udział mieszkańców z dostępem do sieci gazowej (%) • Udział mieszkańców z dostępem do sieci światłowodowej (%)
2.2. Odporna na zmiany klimatu i dbająca o środowisko	• Podejmowanie działań służących adaptacji do zmian klimatycznych oraz odpowiednie przygotowanie w zakresie zagrożenia kryzysowego	• Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz środowiska, w tym zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochrona przed powodzią oraz suszami	• Udział odpadów zebranych w sposób selektywny w całkowitej masie odpadów (%)

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	• Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym likwidacja istniejących i przeciwdziałanie powstawaniu nowych „dzikich wysypisk” odpadów komunalnych • Prowadzenie edukacji ekologicznej i zachęcanie mieszkańców do proekologicznych zachowań, w tym oszczędności wody, małej retencji (gromadzenia wód opadowych), wymiany oświetlenia na energooszczędne, wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji budynków mieszkalnych, itp. • Wspieranie mieszkańców w wymianie źródeł ciepła na ekologiczne • Zwiększenie samowystarczalności energetycznej Gminy poprzez pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenie nakładów energii dzięki termomodernizacji budynków, w tym użyteczności publicznej • Zabezpieczenie ekologiczne Jeziora Pniewy poprzez ograniczenie zrzutów nieczystości • Zachowanie różnorodności biologicznej oraz ochrona i wzmacnianie zasobów przyrodniczych	• Poprawa w sposobie postępowania z odpadami komunalnymi wśród mieszkańców – zwiększenie stopnia segregacji oraz zlikwidowanie problemu „dzikich wysypisk” • Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, a w konsekwencji prowadzenie przez społeczność bardziej zrównoważonego stylu życia • Wzrost ilości energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł, a w konsekwencji zwiększenie samowystarczalności energetycznej Gminy, przeciwdziałanie wykluczeniu energetycznemu i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza • Podniesienie atrakcyjności i czystości wody Jeziora Pniewy • Zachowanie unikalnych ekosystemów, dzikiej przyrody oraz innych walorów przyrodniczych dla obecnego i przyszłych pokoleń	• Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt.) • Liczba wymienionych źródeł ciepła (szt.) • Liczba budynków gminnych poddanych termomodernizacji (szt.) • Poziom zanieczyszczenia pyłami PM10 i PM2,5 (µm) • Ilość energii wyprodukowanej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (J) • Powierzchnia Gminy objęta formami ochrony przyrody (ha)

GOSPODARKA

Trzeci cel strategiczny odpowiada zagadnieniom związanym z obszarem **gospodarki**, a realizowane kierunki działań mają przyczynić się do tego, aby Gmina Pniewy stała się miejscem przyjaznym i atrakcyjnym nie tylko dla mieszkańców, ale także dla osób odwiedzających Gminę (turystów, gości) oraz inwestorów czy przedsiębiorców. W nawiązaniu do tego założenia w 2033 roku Gmina Pniewy będzie miejscem:

- 1) **atrakcyjnym do prowadzenia działalności gospodarczej** – dzięki dobrej lokalizacji i ułatwionemu dojazdowi w swoje granice, preferencyjnym warunkom prowadzenia działalności oraz ofercie inwestycyjnej spełniającej oczekiwania przedsiębiorców;
- 2) **wspierającym osoby prowadzące gospodarstwa rolne** – w związku z rolniczą funkcją Gminy oraz w odpowiedzi na potrzeby współczesnego rolnictwa, jego powiązania z ochroną środowiska oraz zmianami klimatycznymi;
- 3) **rozpoznawanym w regionie** pod względem turystycznym z wypromowanymi zasobami naturalnymi (jak jeziora czy lasy) oraz dziedzictwem kulturowym (zabytki, lokalne tradycje, legendy) i rozwiniętą w oparciu o nie infrastrukturą rekreacyjno-turystyczną;
- 4) **zaspakajającym potrzeby mieszkańców** pod względem rekreacyjnym, a więc spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu czy uczestnictwa w gminnych wydarzeniach.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1 Atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej	• Wyznaczenie terenów inwestycyjnych • Wspieranie nowych i istniejących przedsiębiorców, w tym poprzez stosowanie preferencyjnych zasad prowadzenia działalności gospodarczej, np. stosowanie ulg podatkowych • Pozyskiwanie nowych inwestorów i przedsiębiorców dzięki stworzeniu atrakcyjnej oferty inwestycyjnej i zapewnieniu odpowiedniej infrastruktury • Rozwój współpracy międzynarodowej wśród przedsiębiorców • Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa i gospodarki rolno-spożywczej • Wspieranie wysoko efektywnego i nowoczesnego (ekologicznego) rolnictwa • Wspieranie rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	• Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru Gminy oraz przyciągnięcie nowych inwestorów i przedsiębiorców • Wzrost liczby działających przedsiębiorstw, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc pracy oraz wpływów do budżetu Gminy • Wzrost gospodarczy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i czystego środowiska • Wzmocnienie zrównoważonego i nowoczesnego rolnictwa oraz nowych gałęzi rolnictwa	• Powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha) • Liczba zarejestrowanych na terenie Gminy podmiotów gospodarczych (szt.) • Liczba przedsiębiorców prowadzących działalność na preferencyjnych zasadach (szt.) • Udział dochodów z tytułu podatku CIT (%) • Poziom bezrobocia na terenie Gminy (szt.) • Liczba gospodarstw ekologicznych (szt.)
3.2 Wysoka rozpoznawalność Gminy w oparciu o rozwiniętą funkcję	• Zagospodarowanie przestrzeni wokół Jeziora Pniewy, w tym utworzenie edukacyjnej ścieżki pieszo-rowerowej • Rozbudowa sieci ścieżek pieszo-rowerowych łączących gminne miejscowości	• Wzmocnienie znaczenia Gminy Pniewy jako atrakcyjnego celu turystycznego i zachęcenie turystów do odwiedzenia regionu • Zapewnienie miejsc przyjaznych turystom na terenie Gminy, w tym	• Powierzchnia zagospodarowana na cele rekreacyjne wokół Jeziora Pniewy (ha)

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
rekreacyjną i turystyczną	• Dążenie do rozwoju bazy noclegowej np. w budynku dawnej Poczty Konnej • Rozwój i promowanie sieci agroturystycznej w oparciu o walory krajobrazowe • Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne • Utworzenie Punktu Informacji Turystycznej o Gminie Pniewy (przewodniki, mapy, ulotki, pamiątki i gadżety) • Krzewienie pamięci o gminnej historii, tradycjach oraz legendach • Bieżące utrzymanie i remonty oraz promocja gminnych zabytków, a także wykorzystywanie ich w celach turystycznych • Utworzenie Izb Pamięci podnoszących atrakcyjność turystyczną Gminy oraz zachowujących gminną historię, tradycję i dziedzictwo lokalne	zadbanych i wyposażonych w infrastrukturę szlaków i ścieżek rekreacyjno-turystycznych • Zwiększenie dostępności i atrakcyjności bazy noclegowej • Umożliwienie odwiedzającym lepszego zrozumienia i docenienia bogactwa krajobrazów, zabytków i kultury Gminy Pniewy • Wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców Gminy • Przyciągnięcie turystów, zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach oraz promowanie lokalnej kultury i gospodarki	• Długość wyznaczonych ścieżek pieszo-rowerowych (km) • Liczba miejsc noclegowych w Gminie (szt.) • Liczba gospodarstw agroturystycznych (szt.), • Liczba odbywających się wydarzeń kulturalnych (szt.) • Liczba odbywających się wydarzeń sportowych (szt.) • Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych (szt.) • Liczba utworzonych obiektów turystycznych (szt.)

SPOŁECZNOŚĆ

Czwarty cel strategiczny (obszar **społeczny**) skupia się na potrzebach mieszkańców pod względem rozwoju, samorealizacji czy zapewnianiu usług społecznych. Gmina Pniewy jest uważna i wrażliwa na potrzeby swojej społeczności, a realizacja zaplanowanych kierunków działań zapewni:

- 1) **wysoki poziom nauczania** gwarantujący dobry start w przyszłość – w oparciu o nowoczesną infrastrukturę, wyszkoloną kadrę nauczycielską i pedagogiczną oraz stosowanie innowacyjnych metod nauczania;
- 2) **zapobieganie wykluczeniu społecznemu** mieszkańców, w tym także cyfrowemu;
- 3) **bogatą ofertę kulturalną i sportową**, w oparciu o nowoczesną i bezpieczną infrastrukturę kulturalną i obiekty sportowe, samoorganizację mieszkańców i inicjatywy oddolne sprzyjające integracji społecznej (w tym także międzypokoleniowej) oraz wydarzenia organizowane przez samorząd;
- 4) **dostępność usług społecznych i opiekuńczych** odpowiadających potrzebom osób niesamodzielnych, w tym osób starszych i z niepełnosprawnością, umożliwiając im uczestnictwo w życiu społecznym oraz wpieranie w usamodzielnieniu.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
4.1 Wysoka jakość edukacji	• Podnoszenie jakości i konkurencyjności szkół m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań i stosowanie nowoczesnych rozwiązań zarówno w infrastrukturze, jak i systemie nauczania • Doposażanie obiektów szkolnych i bazy dydaktyczno-sportowej • Wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli • Udoskonalenie systemu wsparcia dla uczniów zdolnych i z trudnościami w nauce • Rozwój kompetencji cyfrowych wśród dzieci i dorosłych przeciwdziałający wykluczeniu cyfrowemu	• Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki wyposażeniu placówek oświatowych w nowoczesną i bezpieczną bazę dydaktyczną i sportową • Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży, umożliwiającej dodatkowy rozwój • Zapewnienie umiejętności w posługiwaniu się nowoczesnymi technologiami oraz bezpiecznego funkcjonowania przy wykorzystywaniu współczesnych narzędzi cyfrowych wśród dzieci i dorosłych	• Liczba wprowadzonych innowacji w sposobie nauczania (szt.) • Liczba doposażonych obiektów szkolnych (szt.) • Liczba nauczycieli objętych wsparciem rozwoju (os.) • Liczba uczniów z trudnościami w nauce objętych wsparciem (os.) • Liczba uczniów uzdolnionych objęta wsparciem (os.)
4.2 Oferta kulturalno-sportowa	• Rozwój oferty kulturalno-sportowej w poszczególnych sołectwach, w tym w świetlicach wiejskich	• Zapewnienie mieszkańcom w różnym wieku możliwości aktywności kulturalnej i fizycznej oraz zachęcenie mieszkańców do	• Liczba odbywających się zajęć kulturalnych (szt.)

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
odpowiadająca oczekiwaniom mieszkańców	• Rozwój i modernizacja bazy kulturalnej i sportowej • Utworzenie oferty spędzania czasu wolnego skierowanej do różnych grup wiekowych, w tym dzieci, młodzieży, osób dorosłych oraz seniorów	aktywnego uczestnictwa w odbywających się wydarzeniach i zajęciach	• Liczba odbywających się zajęć sportowych (szt.) • Liczba przeprowadzonych modernizacji na obiektach kultury/sportu (szt.)
4.3 Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki rozwiniętym usługom społecznym	• Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i działalności podmiotów reintegracyjnych, w tym utworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej • Rozwój usług opiekuńczych wspierających osoby starsze, w tym świadczonych w miejscu zamieszkania • Dążenie do osiągnięcia wysokiego stopnia integracji międzypokoleniowej oraz wspieranie pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu	• Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom, w tym umożliwienie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, wspieranie ich rozwoju i prób usamodzielnienia oraz wejścia na rynek pracy • Zapewnienie odpowiedniej opieki i wsparcia osobom starszym i przewlekle chorym • Poprawa jakości życia społeczeństwa jako całości oraz zintegrowane, wspierające się i aktywne społeczeństwo	• Liczba osób objętych wsparciem w ramach podmiotów reintegracyjnych (os.) • Liczba osób objętych wsparciem w miejscu zamieszkania (os.) • Liczba osób objęta wsparciem w ramach opieki instytucjonalnej (os.) • Upowszechnienie opieki żłobkowej na

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	• Dążenie do utworzenia placówek opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiających powrót na rynek pracy ich rodzicom • Wspieranie organizacji pozarządowych skupiających mieszkańców Gminy Pniewy i działających na rzecz Gminy • Rozwój mieszkalnictwa, w tym tworzenie nowych mieszkań komunalnych, socjalnych, wspieranych • Dążenie do zwiększenia dostępu do profilaktyki zdrowotnej oraz lekarzy specjalistów	• Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 • Osiągnięcie dobrej współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie działalności na rzecz mieszkańców Gminy • Umożliwienie wczesnego wykrywania chorób dzięki realizacji programów profilaktycznych i podnoszeniu świadomości mieszkańców na temat zdrowego trybu życia • Ułatwienie dostępu do opieki medycznej również osobom niemobilnym i niesamodzielnym	terenie Gminy – udział dzieci objętych opieką żłobkową w całkowitej liczbie dzieci do lat 3 (%) • Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem (szt.)

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pniewy oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Miejsko-wiejska Gmina Pniewy położona jest w zachodniej części województwa wielkopolskiego, w zachodniej części powiatu szamotulskiego. Od stolicy powiatu – Szamotuł, Pniewy oddalone są o ok. 30 km, a od stolicy województwa – Poznania o ok. 50 km. Mimo niewielkich odległości dojazd ten jest nieco ograniczony (brak kolei czy drogi ekspresowej) przez co Gmina klasyfikuje się jako obszar wymagających wsparcia procesów rozwojowych oraz o najniższej dostępności usług warunkujących możliwości rozwojowe.

W granicach administracyjnych Gminy funkcjonuje Miasto Pniewy oraz 22 sołectwa: Buszewko – Szymanowo, Chełmno, Dębina, Dęborzyce – Buszewo, Jakubowo, Karmin, Konin, Kikowo, Koninek – Konin Huby – Psarski, Koszanowo, Lubocześnica, Lubosina – Lubosinek – Przystanki, Nojewo, Nosalewo, Orliczko, Podpniewki, Psarce, Psarskie, Rudka, Turowo, Zajączkowo – Podborowo, Zamorze – Dąbrowa – Berdychowo.

Dotychczasowa polityka przestrzenna Gminy Pniewy opierała się na zapisach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Należy jednak podkreślić, że w związku z reformą systemu planowania przestrzennego Gmina zobowiązana jest do opracowania Planu Ogólnego, który w odróżnieniu od studium – będzie aktem prawa miejscowego i stanie się podstawowym narzędziem kształtowania ładu przestrzennego w Gminie. Plan Ogólny Gminy Pniewy sporządzono w związku z Uchwałą nr IV/20/24 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Pniewy oraz na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Gmina posiada wyraźnie rolniczy charakter przestrzenny. Użytki rolne zajmują około 74% powierzchni Gminy, natomiast lasy skoncentrowane głównie w części północnej i północno-wschodniej około 16%. Tereny zabudowane i zurbanizowane obejmują nieco ponad 5% powierzchni.

Struktura osadnicza Gminy ma charakter policentryczny z wyraźną dominacją miasta Pniewy jako głównego ośrodka administracyjnego, usługowego, edukacyjnego i gospodarczego. Miasto skupia najważniejsze funkcje publiczne, usługowe i infrastrukturalne, a także największą koncentrację zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz działalności gospodarczej. Struktura zagospodarowania przestrzennego miasta jest zróżnicowana funkcjonalnie. Historyczne centrum miasta obejmuje średniowieczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków. Znaczące tereny działalności gospodarczej i usługowej skoncentrowane są w rejonie drogi krajowej nr 92 oraz ulic Poznańskiej i Lwóweckiej.

Poza miastem struktura osadnicza Gminy ma charakter rozproszony, typowy dla obszarów wiejskich Wielkopolski. Spośród miejscowości wiejskich pełniących role lokalnych ośrodków należy wyróżnić: Nojewo i Kikowo – z dwoma stacjami kolejowymi wpisanymi do rejestru zabytków, zlokalizowane na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego; Lubosina – z dostępem do infrastruktury technicznej i społecznej; Psarskie i Zajęczkowo – z atrakcyjnymi walorami krajobrazowymi (jeziora Psarskie i Zajęzkowskie); Buszewo i Buszewko – w rejonie jeziora Buszewskiego z historycznym zespołem pałacowym. W pozostałych obrębach dominuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna o niskiej intensywności, skupiona wzdłuż dróg gminnych w formie ulicówek.

Podstawę układu komunikacyjnego Gminy stanowią drogi krajowe nr 24 (Pniewy – Skwierzyna) oraz nr 92 (Świecko – Poznań), które pełnią funkcję głównych osi transportowych o znaczeniu ponadregionalnym. Krzyżują się w południowej części miasta Pniewy. Drogi te zapewniają Gminie połączenia z Poznaniem, Gorzowem Wielkopolskim i dalszymi ośrodkami regionalnymi. Uzupełnieniem sieci są drogi wojewódzkie nr 116 oraz nr 187, zapewniające powiązania z sąsiednimi gminami i powiatami. System transportowy uzupełnia sieć dróg powiatowych i gminnych. Planowana jest ponadto obwodnica drogowa miejscowości Pniewy.

Przez obszar Gminy przebiega również nieczynna linia kolejowa nr 368 relacji Szamotuły–Międzychód oraz nieczynna linia Szamotuły–Ostroróg–Sieraków–Międzychód. Na terenie Gminy znajdują się dawne stacje kolejowe. Tereny te traktuje się jako rezerwy pod ewentualne przywrócenie ruchu kolejowego.

System infrastruktury technicznej Gminy Pniewy opiera się na rozwiniętej sieci elektroenergetycznej, gazowej oraz ciepłowniczej. Zaopatrzenie w energię elektryczną realizowane jest poprzez stację GPZ 110/15 kV Pniewy, z której energia rozprowadzana jest siecią linii napowietrznych i kablowych średniego napięcia oraz stacji transformatorowych SN/nN. Przez teren Gminy przebiegają również linie wysokiego napięcia 110 kV, zapewniające powiązania energetyczne z sąsiednimi obszarami. Na terenie Gminy funkcjonuje także 10 stacji transformatorowych SN/nN.

Istotnym elementem lokalnego systemu energetycznego stają się odnawialne źródła energii. Na obszarze Gminy działają instalacje fotowoltaiczne zlokalizowane m.in. przy obiektach użyteczności publicznej, takich jak szkoły podstawowe w Pniewach, Chełmnie i Nojewie, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pniewach oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy.

System zaopatrzenia w ciepło ma głównie charakter rozproszony. W większych miejscowościach funkcjonują lokalne kotłownie obsługujące zabudowę wielorodzinną i obiekty użyteczności publicznej, w tym ciepłownia gazowa w Pniewach oraz lokalna kotłownia w Chełmnie. Na pozostałym obszarze dominują indywidualne źródła ogrzewania wykorzystujące przede wszystkim paliwa stałe, głównie węgiel oraz drewno.

Przez teren Gminy przebiega także infrastruktura gazowa wysokiego ciśnienia, obejmująca m.in. gazociąg Jamał–Europa oraz gazociągi wysokiego ciśnienia stanowiące element ponadregionalnego systemu przesyłu gazu. Na obszarze Gminy funkcjonują sieci przesyłowe i dystrybucyjne gazu oraz stacja gazowa w Pniewach. Dodatkowo przez południową część Gminy przebiega fragment tranzytowego ropociągu DN 500.

Uzupełnieniem infrastruktury technicznej są stacje bazowe łączności bezprzewodowej zlokalizowane w Pniewach, Chełmnie oraz Nojewie, zapewniające obsługę telekomunikacyjną mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Na terenie Gminy występują złoża kruszyw naturalnych, gazu oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Największe znaczenie gospodarcze mają złoża kruszywa naturalnego zlokalizowane w rejonie Dęborszyc i Zająchkowa. Wydano także koncesję na eksploatację złóż piasków w rejonie Turowa.

Na obszarze gminy występują liczne formy ochrony przyrody, w tym:

- rezerваты przyrody „Las Grądowy nad Mogilnicą”, „Jakubowo” oraz „Zamorze Pniewskie”,
- obszary Natura 2000: PLH300036 Zamorze Pniewskie, PLH300032 Ostoja Międzychodzko-Sierakowska oraz PLB300015 Puszcza Notecka,
- fragmenty Sierakowskiego Parku Krajobrazowego,
- pomniki przyrody oraz liczne stanowiska chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego w granicach Gminy wydzielono 17 jednostek krajobrazowych należących do 9 podtypów krajobrazowych. Spośród nich krajobraz priorytetowy stanowi jednostka „Rejon Zgierzynki” (ID 2278), obejmująca rozległe obszary podmokłe, łąkowe oraz jeziorne. Istotnym elementem kształtującym krajobraz Gminy Pniewy, obok walorów przyrodniczych, jest dziedzictwo kulturowe odzwierciedlające historyczny rozwój osadnictwa i przestrzeni regionu. Na terenie Gminy występują liczne obiekty o wartości historycznej i kulturowej objęte ochroną konserwatorską, w tym zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego, obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne. W granicach Gminy znajduje się łącznie 34 zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, w tym 4 stanowiska archeologiczne, stanowiące najcenniejsze elementy lokalnego krajobrazu kulturowego.

Gmina położona jest w dorzeczu Warty, w Regionie Wodnym Środkowej Odry. Głównymi ciekami są Mogilnica oraz Osiecznica, a sieć hydrograficzną uzupełniają kilkanaście jezior i liczne rowy melioracyjne. Do najważniejszych jezior należą: Jezioro Pniewskie (w granicach miasta Pniewy), Jezioro Psarskie, Zajączkowskie Jezioro Buszewskie, Jeziora Lubosińskie. Jeziora stanowią cenne przyrodniczo i krajobrazowo elementy Gminy, pełniące jednocześnie funkcje rekreacyjne i turystyczne.

Wody podziemne występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Północna i północno-wschodnia część Gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 146 „Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel”.

Zaopatrzenie gminy w wodę realizowane jest przez dwie stacje uzdatniania wody:

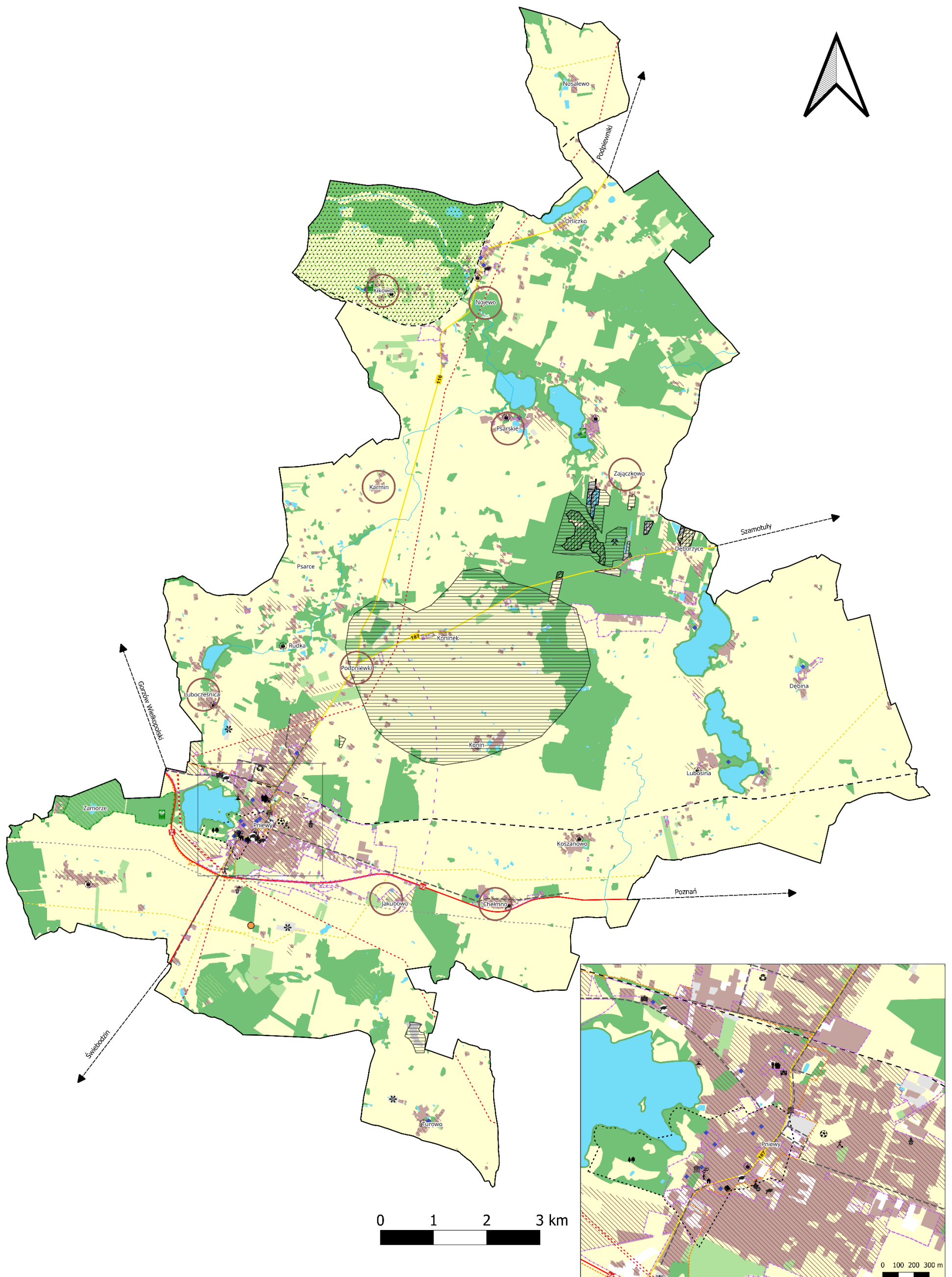
- SUW Nojewo,
- SUW Pniewy.

Sieć kanalizacyjna rozwinięta jest głównie w obrębie aglomeracji Pniewy.

Funkcjonuje jedna komunalna oczyszczalnia ścieków przy ul. Strzeleckiej w Pniewach.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy należy uwzględnić występujące na obszarze Gminy obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które mają wpływ na możliwości zagospodarowania przestrzennego, lokalizację inwestycji oraz konieczność uwzględnienia ograniczeń wynikających z przepisów prawa wodnego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Na podstawie map zagrożenia powodziowego udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na obszarze Gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. W łącznym zestawieniu Gmina Pniewy klasyfikuje się w całości jako obszar silnie zagrożony suszą.

Ryc. 7a. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Struktura sieci osadniczej

- zabudowa
- roślinność trawiasta, uprawa na gruntach ornych
- woda powierzchniowa
- teren leśny, zadrzewiony i zakrzewiony
- uprawa trwała
- odpady przemysłowe, pozostały teren niezabudowany
- wyrobisko
- granica Gminy Pniewy
- zabytkowe założenie urbanistyczne
- obszar rewitalizacji
- ośrodek lokalny

System powiązań przyrodniczych

- park krajobrazowy
- rezerваты przyrody
- specjalne obszary ochrony siedlisk
- obszar specjalnej ochrony ptaków
- lokalizacja pomników przyrody
- złoża
- tereny górnicze
- obszary górnicze
- rzeki

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

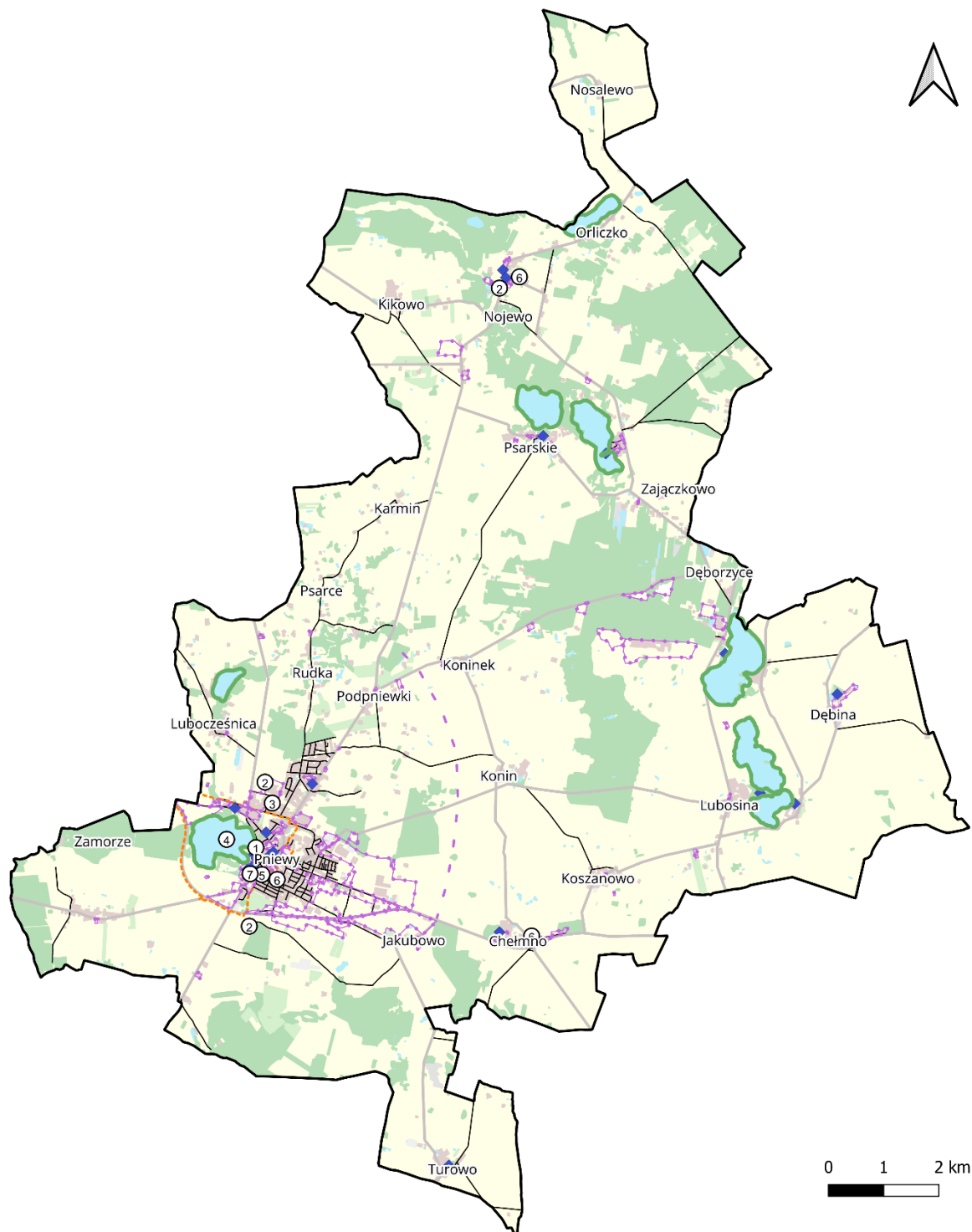
- droga krajowa
- droga wojewódzka
- nieczynna linia kolejowa
- droga dla rowerów

Ustalenia i rekomendacje

- tereny predysponowane do rozwoju przedsiębiorczości
- tereny predysponowane do rozwoju zabudowy
- miejscowości predysponowane do rozwoju zabudowy
- tereny predysponowane do rozwoju rekreacji
- realizacja założeń Gminnego Programu Rewitalizacji
- planowana obwodnica

Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

- Urząd Miejski Pniewy
- Centrum Usług Społecznych
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury
- Pensjonat seniora Jutrzenka
- Park Miejski
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Łazienki Miejskie
- Komenda Straży Miejskiej
- Centrum Integracji Społecznej
- Przedszkole Publiczne Miś
- Hala sportowo-widowiskowa
- Kopalnia
- Oczyszczalnia ścieków
- OSIR
- Elektrownia słoneczna
- Pniewskie Przedsiębiorstwo Komunalne
- Żłobek
- Przedszkole
- Szkoła Podstawowa
- Szkoła ponadpodstawowa
- Stacja elektroenergetyczna
- Stadion
- Zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych
- Stracja gazowa reukcyjno pomiarowa
- Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia
- Gazociąg
- Ropociąg

- ① Zagospodarowanie rynku w Pniewach jako miejsca integracji społecznej
- ② Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz stacji uzdatniania wody
- ③ Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi
- ④ Zabezpieczenie ekologiczne Jeziora Pniewy poprzez ograniczenie zrzutów nieczystości
- ⑤ Rozwój i modernizacja bazy kulturalnej
- ⑥ Doposażanie obiektów szkolnych
- ⑦ Rozwój usług opiekuńczych wspierających osoby starsze
- Zagospodarowanie przestrzeni wokół jezior
- ◆ Bieżące utrzymanie i remonty oraz promocja gminnych zabytków, a także wykorzystywanie ich w celach turystycznych
- Wyznaczenie terenów inwestycyjnych
- Rewitalizacja wyznaczonych obszarów
- Współpraca z zarządami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych
- Poprawa stanu technicznego sieci dróg gminnych wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej
- - - Dążenie do utworzenia obwodnicy Pniew

Ryc. 7b. Lokalizacje wybranych obiektów inwestycji celu publicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

Predyspozycje przestrzenne Gminy Pniewy wskazują na możliwość dalszego rozwoju kilku podstawowych funkcji przestrzennych, wynikających z istniejącego sposobu zagospodarowania, dostępności komunikacyjnej oraz uwarunkowań środowiskowych. Funkcje mieszkaniowe i usługowe powinny koncentrować się przede wszystkim w mieście Pniewy, pełniącym rolę centralnego ośrodka administracyjnego, społecznego i gospodarczego Gminy, a także w miejscowościach dobrze powiązanych z układem dróg krajowych i wojewódzkich. Kierunki rozwoju zabudowy należy opierać w pierwszej kolejności na wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej, co pozwoli na ograniczenie kosztów rozbudowy sieci, racjonalizację wydatków publicznych oraz bardziej efektywne gospodarowanie przestrzenią. Koncentracja nowych funkcji w obszarach już wyposażonych w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, energetyczne, drogowe oraz dostęp do usług publicznych sprzyja również ograniczaniu presji inwestycyjnej na tereny otwarte i rolnicze.

Zabudowa jednorodzinna predysponowana jest do rozwoju w północnej i centralnej części miasta Pniewy, a także w miejscowościach Podpniewki, Karmin i Lubocześnica – ze względu na dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej, Psarskie i Zajączkowo – z uwagi na atrakcyjne walory krajobrazowe i sąsiedztwo jezior, Nojewo i Kikowo – jako miejscowości tworzące kompleks projektowanej zabudowy ze szkołą podstawową i kościołem, a także Chełmno-Jakubowo – głównie wzdłuż drogi krajowej nr 92, z planowanym rozwojem usług i działalności gospodarczej.

Tereny predysponowane do rozwoju funkcji gospodarczej zlokalizowane są przede wszystkim w rejonie drogi krajowej nr 92 i ul. Poznańskiej w mieście Pniewy, a także wzdłuż drogi krajowej nr 92 w obrębach Pniewy-Zamek, Podpniewki, Chełmno-Jakubowo, Dęborzyce, Buszewo i Lubosina, co wskazuje na preferencje lokalizacji działalności gospodarczej w korytarzu komunikacyjnym drogi krajowej.

Dominujący w strukturze przestrzennej Gminy charakter rolniczy sprzyja utrzymaniu i dalszemu rozwojowi funkcji rolniczej, szczególnie na obszarach występowania gleb wysokich klas bonitacyjnych. Obszary te stanowią istotny potencjał produkcyjny Gminy i jednocześnie ważny element kształtujący lokalny krajobraz kulturowy.

Znaczący potencjał rozwojowy posiadają także tereny związane z funkcjami rekreacyjno-turystycznymi. Dotyczy to przede wszystkim rejonów jezior, terenów leśnych oraz obszarów o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych, które mogą pełnić funkcje wypoczynkowe, turystyczne i rekreacyjne. Szczególne znaczenie mają obszary położone w sąsiedztwie jezior oraz kompleksów leśnych występujących w północnej i północno-wschodniej części Gminy.

Istotną rolę w strukturze funkcjonalno-przestrzennej pełnią również tereny przyrodnicze i ekologiczne, obejmujące doliny cieków, obszary podmokłe, kompleksy leśne oraz tereny objęte formami ochrony przyrody. Obszary te predysponowane są przede wszystkim do zachowania funkcji środowiskowych, retencyjnych i ekologicznych, stanowiąc jednocześnie ważny element systemu przyrodniczego Gminy.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych na szczeblu wojewódzkim. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, przyjęty uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r., jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje kwestie związane z planowaniem przestrzennym w regionie.

Gmina Pniewy została zakwalifikowana do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obejmuje on wszystkie gminy, które położone są poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi w związku z czym znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu. Wymagają zatem wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące. Wsparcie skutkować ma zwiększeniem

spójności regionu i wyeliminowaniem dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, co podniesie atrakcyjność całego województwa.

Ponadto Gmina zalicza się do 6 innych obszarów interwencji:

- wiejskich obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych,
- ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- cennych przyrodniczo,
- ochrony krajobrazów kulturowych,
- ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- o najniższej dostępności usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Analiza dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Pniewy, które przedstawiono poniżej.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,
- wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,
- wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, w tym rozwój korytarzy ułatwiających przewietrzanie,
- tworzenie nowych oraz powiększenie już istniejących obszarów zielonych blisko obszarów mieszkaniowych (parki i skwery „kieszonkowe”),

- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych, rozwój zielonej infrastruktury oraz ciągów ekologicznych,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwację urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.
- wykorzystanie głównych zbiorników wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego,
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,

- zachowanie historycznego układu urbanistycznego miasta Pniewy oraz tradycyjnych układów ruralistycznych miejscowości wiejskich,
- ograniczenie możliwości lokalizacji obiektów dysharmonijnych krajobrazowo w otoczeniu zabytków,

- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- zachowanie zespołu pałacowo-parkowego wraz z powiązaniami przestrzennymi z historycznym układem miasta, ochrona jego indywidualnych cech historycznych oraz utrzymanie funkcji kulturowej i przyrodniczej jako dominujących,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- wzmocnienie roli miasta Pniewy jako głównego ośrodka usługowego i mieszkaniowego,
- rozwijanie funkcji gospodarczej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych

- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie tożsamości obszarów wiejskich Gminy,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną, a zabudową mieszkaniową poszczególnych wsi,
- kreowanie połączeń komunikacyjnych z układem zewnętrznym, w tym z terenami aktywnymi przyrodniczo,
- kształtowanie zieleni m.in. poprzez powiązanie z usługami sportu i rekreacji,
- dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych w części śródmiejskiej z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli oraz wsi a także przy głównych trasach komunikacyjnych,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,

Zgodnie z § 3, ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydania z niego wypisów i wyrysów, na terenie Gminy Pniewy dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru z ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Pniewy nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej

biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,

- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,

- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyprowadzenie tranzytowego ruchu kołowego poza centrum miasta,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- wprowadzanie rozwiązań drogowych w obszarach zabudowy minimalizujących geometrię dróg i skrzyżowań, pozostawiając jednocześnie wystarczającą, wygodną przestrzeń dla pieszych, ruchu rowerowego, transportu publicznego, jak również dla osób z niepełnosprawnościami i starszych,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej

- budowa i rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej oraz zapewnienie powszechnego dostępu do nowoczesnych sieci szerokopasmowych i usług telekomunikacyjnych, wspierających rozwój mieszkańców, przedsiębiorstw oraz usług publicznych,
- tworzenie warunków dla zwiększenia dostępności mieszkańców i przedsiębiorców do stabilnych oraz konkurencyjnych cenowo źródeł energii elektrycznej poprzez rozwój infrastruktury elektroenergetycznej, odnawialnych źródeł energii, magazynów energii oraz lokalnych rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo energetyczne,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),

- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub niższej i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- wspieranie rozwoju biogazowni powiązanej z lokalną produkcją rolniczą.
- dążenie do zwiększania samowystarczalności energetycznej gminy.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Potencjalne obszary lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zostały wskazane na rysunku strategii w granicach terenów predysponowanych do rozwoju przedsiębiorczości. Ich realizacja może następować wyłącznie z uwzględnieniem ograniczeń i warunków określonych w niniejszym dokumencie, wynikających z konieczności ochrony środowiska, walorów krajobrazowych, dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienia ładu przestrzennego.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- stosowanie rozwiązań minimalizujących emisję hałasu, zanieczyszczeń i uciążliwości zapachowych,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- wsparcie rozwoju nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy Pniewy wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zgodnie z załącznikiem nr 1 do Uchwały Nr LIII/420/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pniewy. Szczegółowe określenie zasad prowadzenia rewitalizacji na obszarach rewitalizacji zawiera Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, przyjęty uchwałą nr VII/48/24 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 30 października 2024 r.

Na terenie gminy Pniewy obszarami wymagającymi **rekultywacji** są przede wszystkim tereny poeksploatacyjne związane z wydobywaniem piasku i żwiru oraz dawne miejsca składowania odpadów. Największe wyrobiska znajdują się w Dęborzycach i Zajączkowie. Część mniejszych wyrobisk pozostaje niezagospodarowana lub została porośnięta roślinnością. W wielu przypadkach wskazane jest uporządkowanie terenu, rekultywacja oraz dostosowanie tych obszarów do nowych funkcji przyrodniczych lub rekreacyjnych. Działaniami porządkowymi powinny zostać objęte również dawne, niezorganizowane składowiska odpadów.

Do obszarów wymagających **rehabilitacji** zalicza się zabytkowe zespoły pałacowe, dworskie, folwarczne i parkowe, a także historyczne obiekty kolejowe. Szczególnej ochrony i odnowy wymagają zaniedbane parki podworskie, w tym pielęgnacja i uzupełnianie zieleni. Istotne znaczenie ma również rozwój turystyki kulturowej i krajobrazowej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa historycznego.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa.

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Pniewy. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)* oraz *Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku*. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Natomiast w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* wyznaczone cele strategiczne brzmią następująco:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

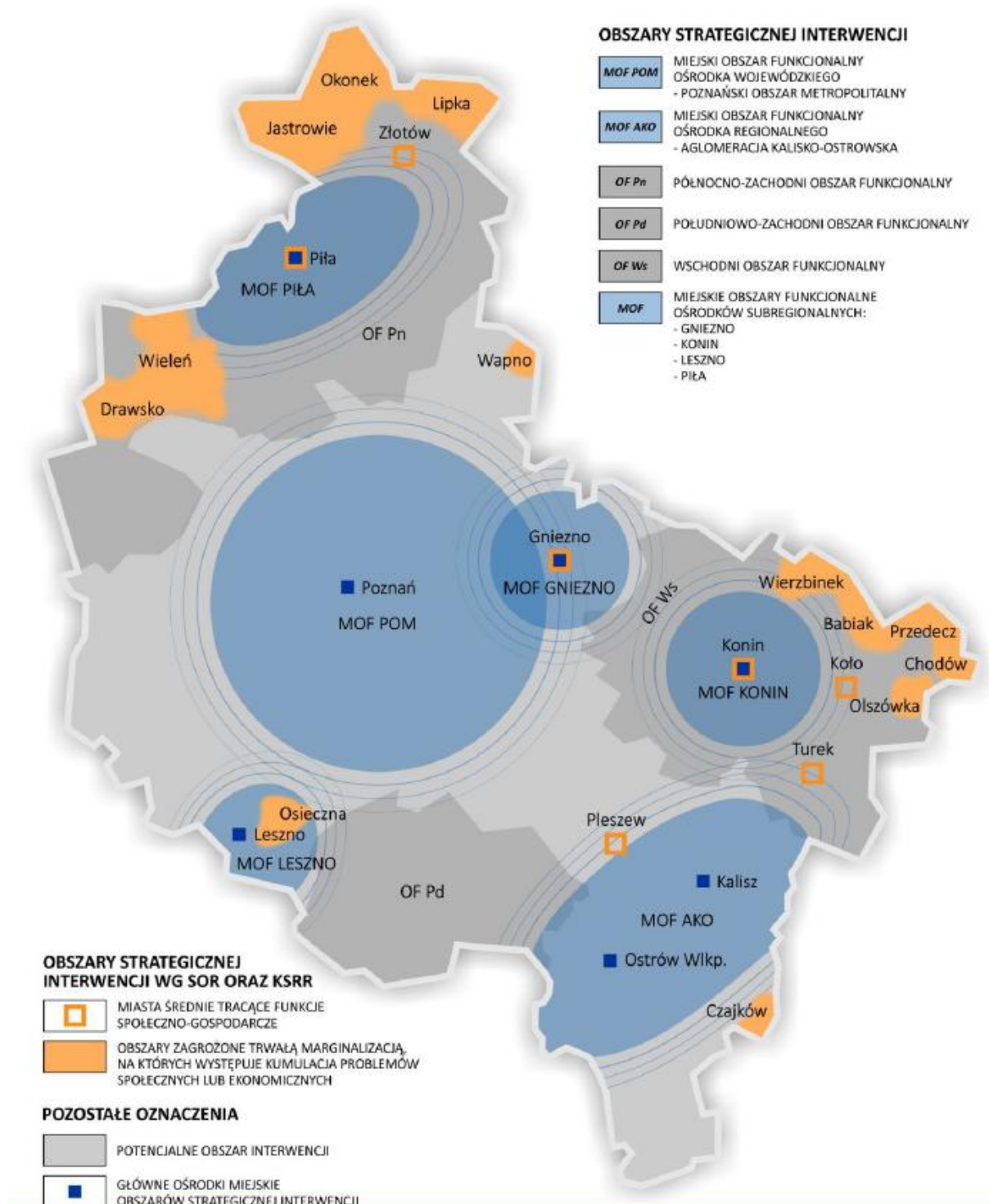
Chcąc sprawdzić spójność celów strategicznych i operacyjnych zaproponowanych w Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 z celami wyznaczonymi w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku zestawiono je w poniższej tabeli.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033
1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	3. Gmina Pniewy – przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i turystów 3.1. Atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej 4. Gmina Pniewy – wrażliwa na potrzeby mieszkańców 4.1. Wysoka jakość edukacji
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	3. Gmina Pniewy – przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i turystów 3.2. Wysoka rozpoznawalność Gminy w oparciu o rozwiniętą funkcję rekreacyjną i turystyczną 4. Gmina Pniewy – wrażliwa na potrzeby mieszkańców 4.1. Wysoka jakość edukacji 4.2. Oferta kulturalno-sportowa odpowiadająca oczekiwaniom mieszkańców 4.3. Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki rozwiniętym usługom społecznym
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa	1. Gmina Pniewy – zadbana, bezpieczna i dostępna 1.1. Dobrze skomunikowana i bezpieczna infrastruktura drogowa 1.2. Uregulowana polityka przestrzenna

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033
3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	2. Gmina Pniewy – nowoczesna, ekologiczna i odporna na zmiany klimatu 2.1. Wysoka jakość urządzeń sieciowych 2.2. Odporna na zmiany klimatu i dbająca o środowisko
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	4. Gmina Pniewy – wrażliwa na potrzeby mieszkańców 4.3. Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki rozwiniętym usługom społecznym

Zgodnie z ustaleniami *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* na obszarze województwa zidentyfikowano różnego rodzaju obszary interwencji, do których zaadresowano część celów operacyjnych z zastrzeżeniem, że docelowo ich zasięg oraz kryteria wyznaczania określone będą w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego*.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Obszar na jakim położona jest Gmina Pniewy nie należy jednak do żadnego z wyznaczonych obszarów strategicznej interwencji. Ich zasięg przedstawiony został na mapie poniżej.

Ryc. 8. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce

Źródło: *Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.*

Jednakże na podstawie przeprowadzonej delimitacji w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* wyznaczono 4 podstawowe typy obszarów funkcjonalnych, obejmujących łącznie wszystkie gminy położone w granicach województwa wielkopolskiego. Wśród nich znajduje się **wiejski obszar funkcjonalny**, w zasięgu, którego położona jest Gmina Pniewy.

Ponadto w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* określa się granice obszarów interwencji wraz ze szczegółowymi celami polityki regionalnej. Gmina Pniewy klasyfikuje się do następujących obszarów interwencji:

- **obszaru wiejskiego wymagającego wsparcia procesów rozwojowych** (oddalenie od dużych ośrodków miejskich powodujące ograniczony dostęp do nich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe i odpływ mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem gospodarczym i społecznym),
- **obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej** (dotyczy gleb wysokiej jakości, niezbędnych do zachowania ich w użytkowaniu rolniczym jako elementu bezpieczeństwa żywnościowego kraju oraz szeregu innych funkcji powiązanych z szeroko rozumianym rolnictwem),
- **obszaru cennego przyrodniczo** (jego kształtowanie ma priorytetowe znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej – obejmuje wszystkie gminy w województwie wielkopolskim),
- **obszaru ochrony krajobrazów kulturowych** (ze względu na historyczne założenie urbanistyczne miasta Pniewy)
- **obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych** (województwo wielkopolskie charakteryzuje się niedoborami wód powierzchniowych, co generuje konieczność zwiększenia zasobów wodnych)
- **obszaru o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe** (gminy charakteryzujące się niskimi wskaźnikami dostępu do kanalizacji, opieki przedszkolnej, usług zdrowotnych, usług kultury oraz najwyższym czasem dojazdu do miast subregionalnych i miasta wojewódzkiego).

W *Planie* wymienione zostały również inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, których realizacja została zaplanowana na terenie województwa wielkopolskiego, w tym m.in. na terenie Gminy Pniewy. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

1) elektroenergetyka – Budowa i rozbudowa Elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej, w tym

- *Budowa linii napowietrznej WN- 110 kV relacji: GPZ Nowy Tomyśl (NOT) – GPZ Pniewy (PNI),*
- *Przebudowa linii napowietrznej WN- 110 kV relacji: GPZ Pniewy (PNI) – GPZ Duszniki (DUW) – SE Plewiska (PLE),*
- *Budowa linii Napowietrznej WN-110 kV relacji: linia Nowy Tomyśl – Pniewy (NOT-PNI) – RS Kuślin,*

2) obronność i bezpieczeństwo publiczne – Budowa i modernizacja obiektów policji, w tym Komisariat Policji Pniewy – budowa nowej siedziby (zrealizowano).

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

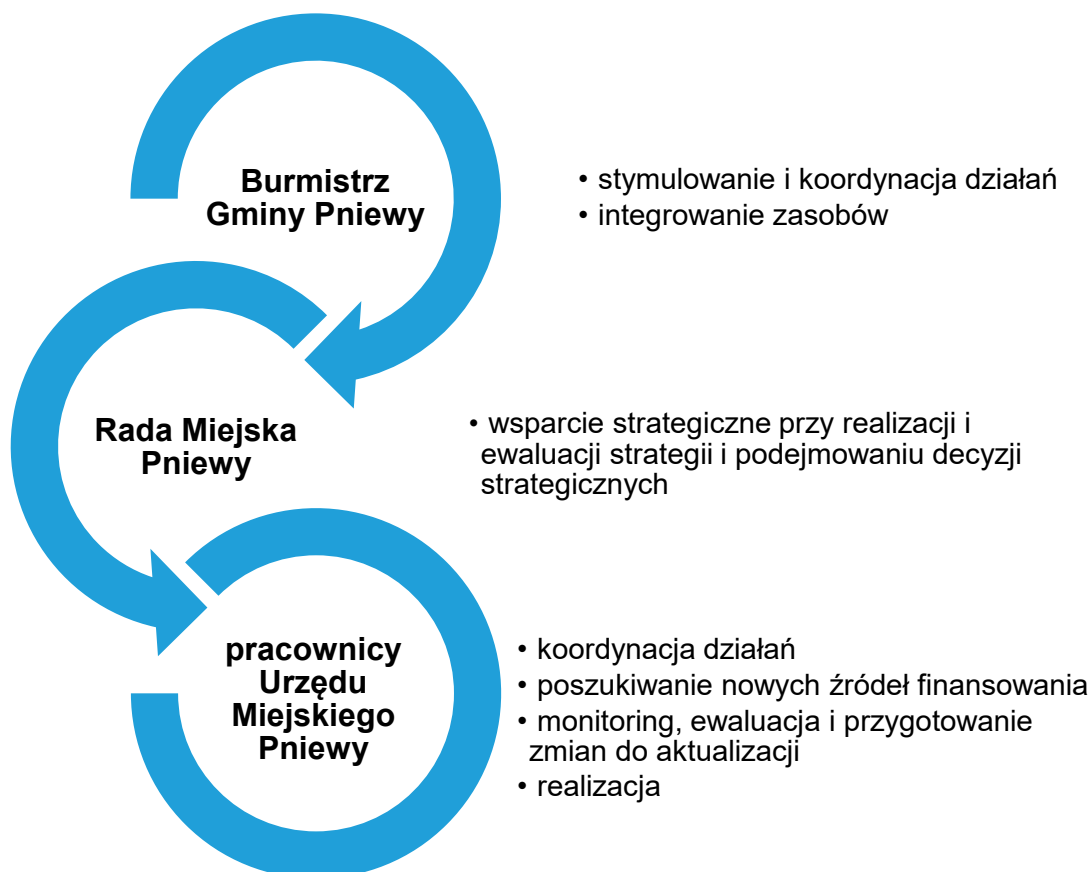
Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2024-2033. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Miasta i Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Gminy Pniewy, Rada Miejska, pracownicy Urzędu Miejskiego oraz jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Pniewy będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu szamotulskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania

negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2023 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Pniewy). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Pniewy oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Pniewy będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, klimatyczno-środowiskowa, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Pniewy na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2022 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,

- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Miejskiego Pniewy oraz jednostek organizacyjnych Gminy Pniewy.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem szamotulskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wskazane przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Tabela poniżej przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2024-2032 na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pniewy na lata 2023-2032. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą prawie 770 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych ponad 125 mln zł, z tytułu subwencji ogólnej ponad 233 mln zł i podatku od nieruchomości ponad 163 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast 746 mld zł.

Tabela 8. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii (zł)

	Dochody ogółem	w tym PIT	w tym subwencja ogólna	w tym podatek od nieruchomości	Wydatki ogółem
2024	78 615 088,00	12 406 290,00	23 132 851,00	16 194 744,00	75 043 688,00
2025	80 575 455,00	12 790 885,00	23 849 969,00	16 696 781,00	76 804 055,00
2026	79 901 714,00	13 110 657,00	24 446 218,00	17 114 201,00	76 030 314,00
2027	81 886 084,00	13 490 866,00	25 155 158,00	17 610 513,00	78 314 684,00
2028	84 260 781,00	13 882 101,00	25 884 658,00	18 121 218,00	82 189 381,00
2029	86 620 083,00	14 270 800,00	26 609 428,00	18 628 612,00	84 548 683,00
2030	88 958 826,00	14 656 112,00	27 327 883,00	19 131 585,00	88 008 926,00
2031	91 360 714,00	15 051 827,00	28 065 736,00	19 648 138,00	91 360 714,00
2032	93 736 092,00	15 443 175,00	28 795 445,00	20 158 990,00	93 736 092,00
Ogółem	765 914 837,00	125 102 713,00	233 267 346,0	163 304 782,00	746 036 537,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr LVIII/461/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 28 września 2023 r. o zmianie uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pniewy na lata 2023-2032.

Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2032 wyniesie prawie 50 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1:

**Diagnoza sytuacji przestrzennej,
klimatyczno-środowiskowej,
gospodarczej i społecznej Gminy Pniewy**

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA OPRACOWANIA	103
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	104
1.1. Informacje ogólne.....	104
1.2. Dostępność i infrastruktura transportowa	106
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	108
1.4. Walory kulturowe.....	113
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ GMINY	115
2.1. Walory przyrodnicze.....	115
2.2. Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii	118
2.3. Infrastruktura i działalność w zakresie ochrony środowiska	122
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>122</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>124</i>
<i>Pozostała działalność</i>	<i>127</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	130
3.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	130
3.2. Stan finansów samorządowych.....	137
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>137</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków.....</i>	<i>140</i>
<i>Potencjał inwestycyjny.....</i>	<i>147</i>
CZĘŚĆ 4: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	149
4.1. Demografia.....	149
4.2. Kapitał społeczny	157
<i>Żłobki i przedszkola</i>	<i>157</i>
<i>Edukacja</i>	<i>159</i>
<i>Kultura i sport.....</i>	<i>164</i>

<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	<i>169</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy</i>	<i>170</i>
4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	176

Metodologia opracowania

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju dla Gminy Pniewy jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy. Dokument wskazuje na główne wyzwania społeczno-gospodarcze Gminy Pniewy, jakie powinny znaleźć rozwiązanie w wyniku realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego Gminy w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz jego relacje z zewnętrznym otoczeniem, mającymi podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu, jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym. Na potrzeby tego opracowania analizowano lata 2018-2022 (o ile nie zaznaczono inaczej).

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Miejskiego Pniewy, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Gminy Pniewy.

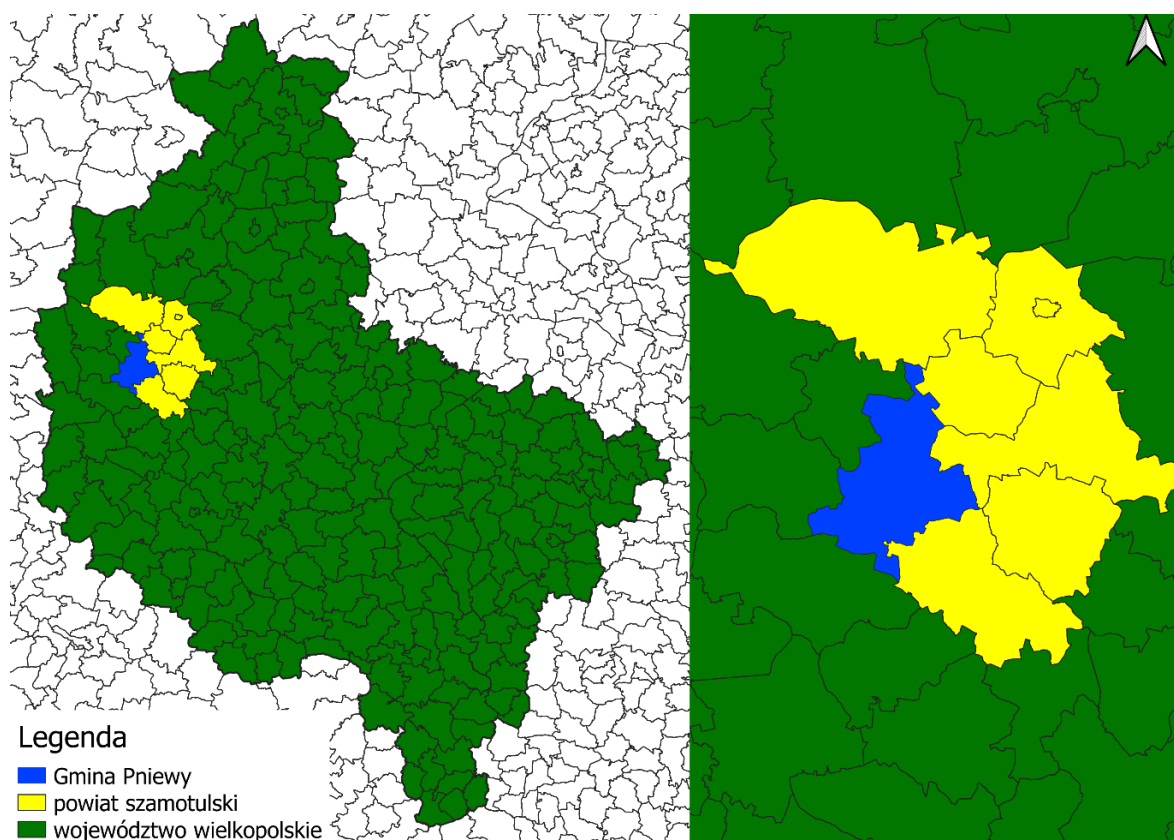
W celu oceny stanu istniejącego, zastosowano metodę analizy porównawczej, w której Gmina Pniewy zestawiona została z wybranymi gminami, spełniającymi określone kryterium – gminy miejsko-wiejskie położone w województwie wielkopolskim o zbliżonej liczbie mieszkańców (mieszczącej się w zakresie 10-14 tys.) i podobnej powierzchni całkowitej oraz dominującej funkcji gminy (intensywna funkcja rolnicza). W ten sposób powstała grupa porównawcza, do której oprócz Gminy Pniewy zaliczają się gminy: Trzemeszno, Krobia, Kłodawa, Sompolno, Czempin, Koźmin i Wyrzysk. Do analizy wskaźnikowej wykorzystano również średnie wartości wskaźników dla powiatu szamotulskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Do przygotowania Diagnozy wykorzystane zostały najaktualniejsze dla Gminy dane dostępne w momencie opracowywania dokumentu. Przedstawione informacje prezentują zatem stan na rok 2023, chyba że zaznaczono inaczej.

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Pniewy jest gminą miejsko-wiejską położoną w zachodniej części województwa wielkopolskiego. Stanowi jedną z 8 gmin powiatu szamotulskiego (3 co do wielkości). Siedzibą Gminy są jest miasto Pniewy stanowiące jej centrum administracyjno-usługowe (dotyczy to głównie śródmieścia) i ośrodek rozwojowy. W 2022 roku Gminę zamieszkiwało 12 449 osób, co stanowiło 14% wszystkich mieszkańców powiatu szamotulskiego. W tym samym roku wskaźnik gęstości zaludnienia dla Gminy wynosił 78,6 os./km². Największe skupiska ludności obserwuje się w południowej części Gminy (Pniewy i okoliczne wsie, w tym Chełmno, Jakubowo, Lubocześnica, Turowo i Zamorze), w północnej części Gminy w okolicach jezior Orliczko, Psarskiego i Zajączkowskiego (sołectwa Nojewo-Podborowo, Nosalewo, Orliczko, Psarskie i Zajączkowo) oraz w centralnej części Gminy (sołectwa Konin, Koninek, Podpniewki i Rudka). Najmniejsze zagęszczenie budynków mieszkalnych i gospodarstw obserwuje się w środkowo-zachodniej części Gminy, czyli w sąsiedztwie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego.

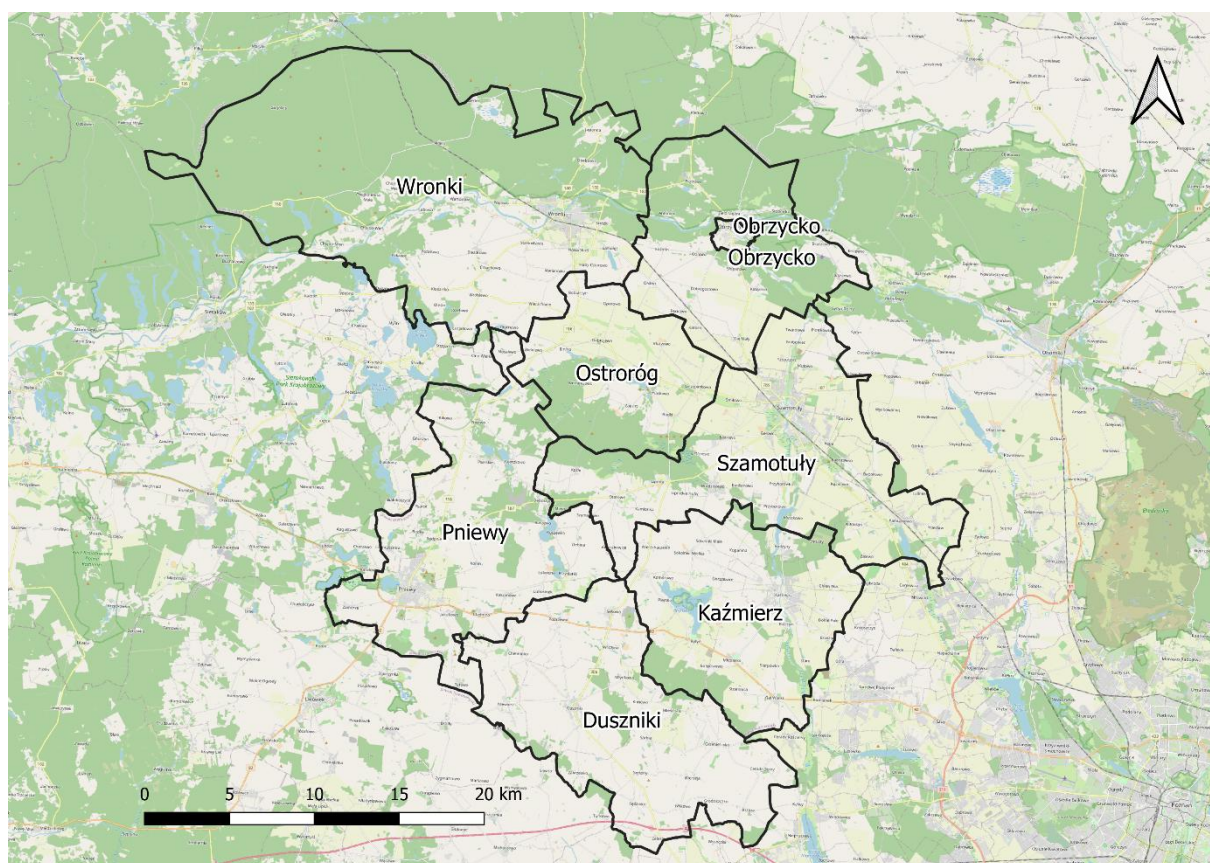

Ryc. 9. Położenie Gminy Pniewy na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina Pniewy graniczy z 7 innymi gminami:

- od północy z Gminą Wronki (powiat szamotulski),
- od północnego-wschodu z Gminą Ostroróg (powiat szamotulski),
- od wschodu z Gminą Szamotuły (powiat szamotulski),
- od południowego-wschodu z Gminą Duszniki (powiat szamotulski),
- od południowego-zachodu z Gminą Lwówek (powiat nowotomyski),
- od zachodu z Gminą Kwilcz (powiat międzychodzki),
- od północnego zachodu z Gminą Chrzypsko Wielkie (powiat międzychodzki).

Ryc. 10. Gminy powiatu szamotulskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Od 2026 r. Gmina podzielona jest na 22 sołectwa: Nosalewo, Orliczko, Nojewo, Kikowo, Zajączkowo, Psarskie, Karmin, Psarce, Koninek, Dęborzyce, Dębina, Buszewko, Rudka, Podpniewki, Lubocześnica, Konin, Lubosina, Koszanowo, Chełmno, Jakubowo, Zamorze i Turowo.

Całkowita powierzchnia Gminy Pniewy wynosi prawie 159 km², co stanowi 14% powierzchni powiatu i 0,5% powierzchni województwa. Główną funkcją Gminy jest rolnictwo – użytki rolne stanowią 72% jej powierzchni. Z kolei lesistość Gminy nie jest wysoka i wynosi około 16%.

1.2. Dostępność i infrastruktura transportowa

Od stolicy powiatu – Szamotuł, Pniewy oddalone są o około 30 km (dojazd samochodem zajmuje około pół godziny), a od stolicy województwa – Poznania o około 50 km (dojazd zajmuje około godziny). Nieco dłużej, bo około 1 godziny i 15 min zabiera dojazd do 2 innych miast pomiędzy którymi Pniewy są położone – Zielonej Góry (odległość około 110 km) i Gorzowa Wielkopolskiego (85 km).

Sieć dróg w obrębie Gminy Pniewy tworzą drogi:

- **krajowe** o całkowitej długości 12,4 km
 - nr 24 o znaczeniu międzyregionalnym, relacji Pniewy – Skwierzyna,
 - nr 92 o znaczeniu międzyregionalnym i międzynarodowym, relacji Świecko – Poznań – Warszawa,
- **wojewódzkie** o znaczeniu regionalnym i całkowitej długości 23,4 km
 - nr 116 relacji Bobulczyn – Binino – Orliczko – Nojewo – Podpniewki,
 - nr 187 relacji Pniewy – Szamotuły – Oborniki – Murowana Goślina,
- **powiatowe** – 14 dróg powiatowych o całkowitej długości 66,2 km łączących gminne miejscowości z innymi gminami lub drogami ponadlokalnymi,
- **gminne** – 13 dróg o długości 99,4 km, łączących gminne miejscowości,
- **inne** – na obszarze gminy wyróżnia się także 222,8 km dróg należących do innych kategorii.

Ponadto w odległości około 20 km na południe od Gminy przebiega autostrada A2 z najbliższym węzłem w Nowym Tomyślu. Położenie to sprawia, iż Gmina charakteryzuje się dość dobrą dostępnością komunikacyjną.

Warto zauważyć, iż w obrębie Gminy występuje 246 km dróg nieutwardzonych.

Przegląd stanu dróg przeprowadzany jest corocznie. W 2023 roku kontrola objęła 136 wytypowanych dróg gminnych o łącznej długości ok 99 km. Stan techniczny skontrolowanych dróg oceniono następująco: 11% stan bardzo dobry, 22% stan dobry, 22% stan odpowiedni, 40% stan dopuszczalny i 4% stan niedostateczny (na drodze nr 266516P Białokoszyce od drogi 1745P Lubocześnica do granicy Gminy Kwilcz). Na bieżąco prowadzone są niezbędne prace związane z utrzymaniem odpowiedniego stanu technicznego dróg.

Największy ruch obserwuje się na drogach krajowych i jest on związany z ruchem samochodów ciężarowych. Na drogach tych najczęściej dochodzi również do wypadków, w związku z czym są to najniebezpieczniejsze drogi w Gminie.

Emisja hałasu z przebiegających dróg jest znacząca i obejmuje głównie południową część miasta Pniewy oraz miejscowości Jakubowo i Chełmno. Ze względu na przekroczenia poziomu hałasu pilną potrzebą jest budowa obwodnicy drogowej wyprowadzającej ruch tranzytowy z miasta w kierunku północnym.

Ponadto przez teren Gminy przebiegały 2 linie kolejowe jednotorowe: linia Rokietnica – Pniewy – Międzychód ze stacjami w Lubosinie oraz Pniewach i linia Szamotuły – Ostroróg – Międzychód ze stacjami w Nojewie i Kikowie, są one jednak wyłączone z użytkowania.

Transport zbiorowy zapewniany jest przez liczne połączenia autobusowe, umożliwiające dojazd do innych większych (Poznań) i mniejszych miast pobliskich, ale również znacznie oddalonych. Ponadto na obszarze Gminy Pniewy oraz na terenach sąsiednich gmin (Chrzypsko Wielkie, Duszniki, Lwówek, Szamotuły, Ostroróg), które podjęły wspólną realizację za pomocą porozumień międzygminnych działa Publiczny Transport Zbiorowy na mocy którego powstało 10 linii autobusowych. Dzięki zastosowaniu tego rozwiązania transportem zbiorowym objęte są wszystkie gminne miejscowości.

W ramach wdrażania rozwiązań z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej i usprawnienia funkcjonowania transportu zbiorowego w Pniewach, w rejonie skrzyżowania ul. Pocztovej i ul. Poznańskiej utworzone zostało Zintegrowane Centrum Przesiadkowe uzupełnione o parking B&R oraz parking dla rowerów miejskich.

Poniższa rycina przedstawia rozmieszczenie istniejących dróg rowerowych na obszarze Gminy Pniewy na podstawie Wielkopolskiej Bazy Dróg Rowerowych z 2026 roku prowadzonej przez Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu. W Gminie Pniewy ścieżki rowerowe występują głównie w Pniewach oraz przy drodze z Pniew do Chełmna oraz w kierunku Bolewic. Planowane jest także utworzenie fragmentu ścieżki w południowej części Pniew, który połączy 2 powstałe wcześniej fragmenty. Istniejące ścieżki rowerowe zaznaczone zostały kolorem różowym, natomiast planowane kolorem zielonym. Oprócz tego co widocznie na poniższej rycinie planowane jest również utworzenie ścieżki rowerowej na północy Gminy, w miejscowości Nojewo.

Ryc. 11. Rozmieszczenie istniejących ścieżek rowerowych na terenie Gminy Pniewy

Źródło: <https://www.wbpppoznan.pl/WBDR.html>

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego

województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania wyróżnione zostały obszary funkcjonalne.

Gmina Pniewy została zakwalifikowana do **Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego**.

Obejmuje on wszystkie gminy, które położone są poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi w związku z czym znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu. Wymagają zatem wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące. Wsparcie skutkować ma zwiększeniem spójności regionu i wyeliminowaniem dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, co podniesie atrakcyjność całego województwa.

Ponadto Gmina zalicza się do 6 innych obszarów interwencji:

- wiejskich obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych,
- ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- cennych przyrodniczo,
- ochrony krajobrazów kulturowych,
- ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- o najniższej dostępności usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Całkowita powierzchnia jaką zajmuje obszar Gminy Pniewy wynosi 158,57 km².

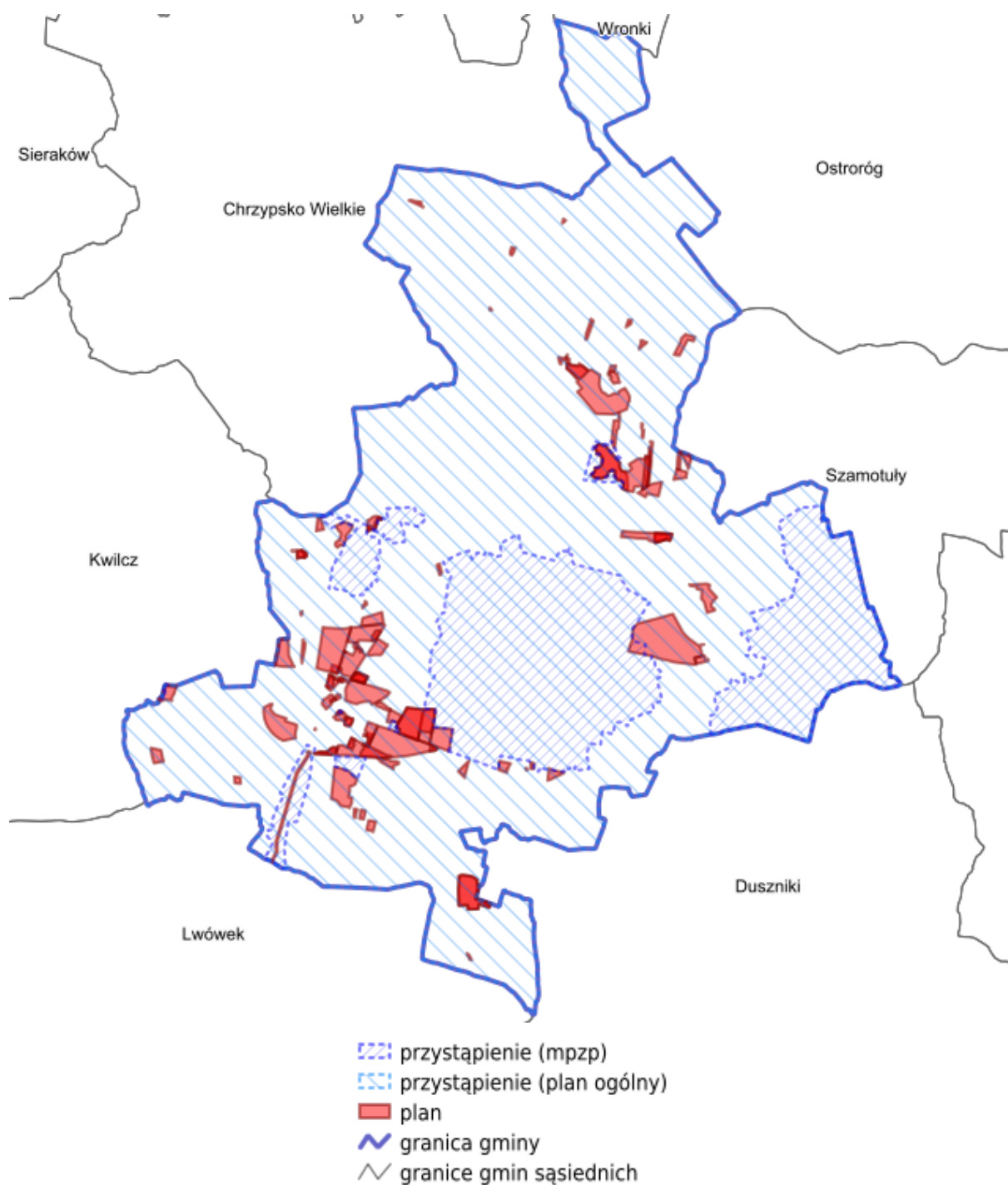
Ponad 70% jej powierzchni pokrywają tereny rolnicze, a 16% lasy.

Główne elementy zagospodarowania przestrzennego pogarszające ład przestrzenny i estetykę Gminy mieszczą się w Pniewach. Do elementów tych zalicza się m.in.:

- były dworzec kolejowy w Pniewach wraz z terenami kolejowymi,
- niezagospodarowany teren przy ul. Poznańskiej w rejonie wjazdu na Zintegrowane Centrum Przesiadkowe,
- stara zabudowa w centrum Pniew – zły stan elewacji,
- centrum Pniew – nieuporządkowanie pod względem funkcji terenu.

Najważniejszym dokumentem planistycznym w Gminie, którego obowiązek posiadania nakłada ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Na mocy uchwały nr XXVI/223/21 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 4 marca 2021 r. przystąpiono do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy, które zostało przyjęte 22 czerwca 2023 roku na mocy uchwały LVII/444/23 Rady Miejskiej Pniewy ws. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy. Dotychczas obowiązujące Studium uchwalone zostało w 2018 roku (uchwała nr XXXIX/402/18 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 26 kwietnia 2019 r.), lecz w związku ze zmianą niektórych uwarunkowań fizycznych i prawnych wystąpiła konieczność sporządzenia zmiany Studium.

Aktami prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Dla Gminy Pniewy (na dzień 29.05.2026 r.) uchwalono 94 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (przy czym 25 z nich uchwalonych zostało przed 2003 roku, czyli przed wejściem w życie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co oznacza, iż są nieaktualne), które w sumie pokrywają 6,4% powierzchni Gminy. W 2026 roku 2 plan był w trakcie aktualizacji oraz 5 w trakcie przygotowania (plany te dotyczą 1,4% powierzchni Gminy). Zasięg obowiązujących planów przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 12. Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębie Gminy Pniewy

Źródło: <https://pniewy.e-mapa.net/wykazplanow/>

Ostatni miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty w 2026 roku dotyczył wyznaczenia terenu położonego w miejscowości Rudka. Wcześniejsze plany obejmowały m.in.

- teren górniczy - złoża kruszywa naturalnego w miejscowości Zajączkowo,

- teren w sąsiedztwie działki nr 159 w Zamorzu,
- teren działek nr 136/2, 136/3 i 136/33 w miejscowości Turowo,
- teren aktywizacji gospodarczej w Pniewach między ul. Poznańską a obwodnicą miasta
- teren zabudowy mieszkaniowej w rejonie ul. Wronieckiej i Słowiańskiej w Pniewach
- teren położony w rejonie ulicy Piastowskiej w Pniewach
- teren zabudowy mieszkaniowej w Lubocześnicy,
- teren działek ewidencyjnych o nr 110/3, 109/1, 110/2, 297 i 31/1 położonych w miejscowości Rudka,
- teren aktywizacji gospodarczej przy ul. Poznańskiej w Pniewach,
- teren położony w rejonie ulicy Konińskiej w Pniewach (ustalenia planu obejmują teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, teren zabudowy produkcyjno-usługowej, tereny komunikacji dojazdowej i wewnętrznej),
- teren położony w rejonie ulicy Spichrzowej w Pniewach (ustalenia planu obejmują m.in. teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami, teren infrastruktury technicznej, teren zieleni),
- teren położony w miejscowości Buszewo na potrzeby zabudowy produkcyjnej lub usługowej.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W tabeli poniżej przedstawiono liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2017-2021 w Gminie Pniewy. Zauważyć można, że średnio 1/10 decyzji wydawanych w powiecie szamotulskim na przestrzeni analizowanych lat dotyczy obszarów na terenie Gminy. Liczba decyzji o warunkach zabudowy w Gminie utrzymuje się na poziomie od 72 do 106 na rok. Porównując wskaźnik decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców dla Gminy Pniewy i powiatu szamotulskiego, zauważyć można, iż w Gminie wydawanych

jest mniej decyzji niż średnio w powiecie. Jest to sytuacja niewątpliwie korzystna. Wydawanie decyzji o warunkach zabudowy jako alternatywy do braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego może utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną, co z kolei rodzi niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji i nowej zabudowy. Należy podkreślić, że w 2025 i 2026 roku znacząco wzrosła liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, spowodowana nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowania przestrzennym. W 2025 r. wydano 195 pozytywnych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy. W 2026 r. roku (na dzień 21 maja 2026 r.) wydano ich już 119.

Tab. 9. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem w Pniewach	99	93	99	72	106
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem w powiecie	1112	1039	1041	941	1251
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Pniewach	7,84	7,32	7,89	5,76	8,51
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w powiecie	12,19	11,33	11,35	10,27	13,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Powyższa analiza pozwala na stwierdzenie, iż polityka przestrzenna w Gminie jest dość uregulowana dzięki aktualnemu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i nienadużywanym decyzjom o warunkach zabudowy.

1.4. Walory kulturowe

Po raz pierwszy Gmina Pniewy wspomniana jest w 1256 roku, jednak początki osady sięgają nawet XII wieku. Dokładna data przyznania Pniewom praw miejskich nie jest znana, ale prawdopodobne jest, iż stało się to pod koniec XII wieku lub w połowie XIV wieku. Ważnym czynnikiem dla rozwoju miasta było jego położenie na szlaku handlowym z Poznania do Frankfurtu. Pniewy słynęły z wyrobów sukienniczych i grabarskich, ponadto w mieście odbywały się jarmarki oraz targi. Dawało to podstawę do dynamicznego rozwoju osiedleńczego oraz produkcyjnego dla miasta i przedmieści. W kolejnych latach w mieście rozwój gospodarczy wspierała działalność organizacji cechowych, rozwijało się również przetwórstwo rolne. Wojny szwedzkie spowodowały upadek miasta oraz jego długą stagnację. Dopiero w XIX

wieku Pniewy znów zaczęły rozwijać się gospodarczo, czego przełomem było otwarcie połączenia kolejowego zapewniającego łączność z Poznaniem i Międzychodem. W okresie międzywojennym funkcjonowały także na obszarze miasta zakłady zapewniające zatrudnienie mieszkańcom Pniew i terenów okolicznych. Ostateczna odbudowa miasta po drugiej wojnie światowej sprawiła, iż miasto stało się lokalnym ośrodkiem gospodarczym i usługowym z przewagą funkcji rzemieślniczo-handlowej.

Zarysowana wyżej historia Gminy doprowadziła do tego, że w jej granicach znajdują się zabytki zarówno archeologiczne, jak i współczesne. Najlepiej zachowały się obiekty z ostatnich 150 lat, wśród których wyróżnia się dwory, parki krajobrazowe, zabytki techniki oraz domy mieszkalne. W Wielkopolskim rejestrze zabytków ujętych zostało 26 obiektów z terenu Gminy Pniewy, w tym m.in. założenie urbanistyczne w Pniewach, kilka zespołów dworskich i pałacowych razem z dworami/pałacami i parkami, kościoły oraz stacja kolejowa w Nojewie. Z kolei zgodnie z gminną ewidencją zabytków na terenach wiejskich wyróżnia się: kościoły, zespół folwarczny, dworsko-folwarczny oraz pałacowo-folwarczny, cmentarze, szkoły i linie kolejowe ze stacjami. Dodatkowo na terenie miasta oprócz historycznego założenia urbanistycznego, które ze względu na swoje unikalne cechy objęte zostało strefą pełnej ochrony konserwatorskiej wyróżnia się także domy mieszkalne, zespół folwarczny, kościoły, cmentarze, szkoły i inne. Na szczególną ochronę zasługują również inne obiekty, takie jak zespół klasztorny Zgromadzenia Sióstr Urszulanek, synagoga, siedziba Bractwa Kurkowego, zespół młyna, budynki poczty konnej czy szkoła żydowska i obszary, w tym 12 parków.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ GMINY

2.1. Walory przyrodnicze

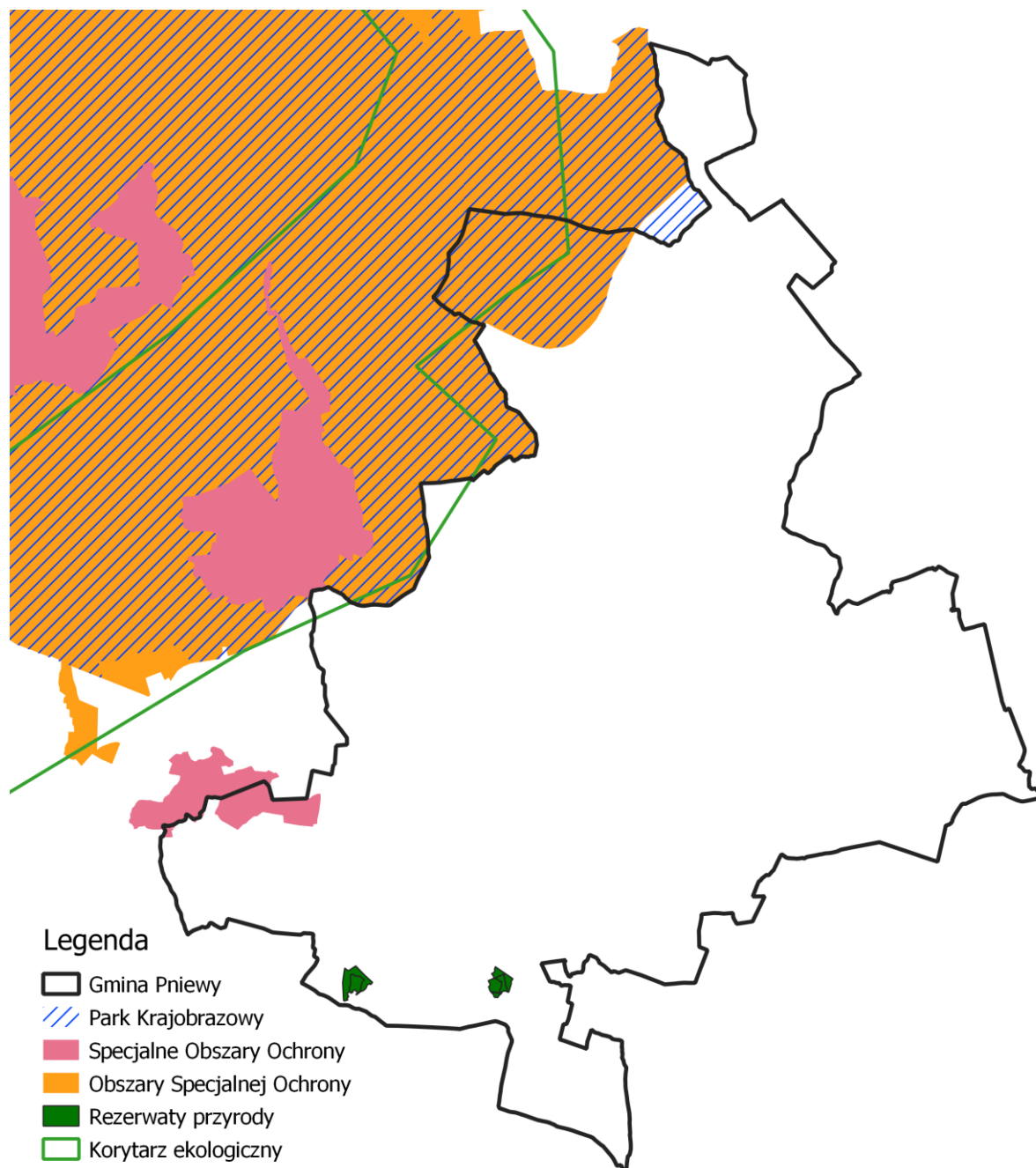
Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną J. Kondrackiego Gmina Pniewy położona jest na obszarze mezoregionu Pojezierze Poznańskie, będącego częścią makroregionu Pojezierze Wielkopolskie i podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego. Ukształtowanie powierzchni obszaru na którym Gmina jest położona jest dość zróżnicowane (wpływ na to miało zlodowacenie bałtyckie). W efekcie zachodzących zmian w krajobrazie Gminy wyróżnia się zarówno obszary pagórkowate, jak i płaskie. Deniwelacje terenu są dość znaczne – różnica wysokości pomiędzy najwyższą (szczyt Góry Chełm – ok. 130 m n.p.m.), a najniższą położonym punktem w Gminie (dno doliny Oszczynicy – nieco ponad 50 m n.p.m.) wynosi około 80 m. Obszar na którym położona jest Gmina Pniewy wyróżnia się znaczną jeziornością, a przez jej teren przepływają dwie rzeki: Oszczynica i Mogilnica.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Wśród form ochrony przyrody występujących na terenie Gminy wyróżnia się **Sierakowski Park Krajobrazowy** – występuje on fragmentarycznie w północno-zachodniej części Gminy, pokrywając 600 ha jej powierzchni (przy całkowitej powierzchni 30 413 ha). Tereny te należą również do Obszaru Specjalnej Ochrony (OSO) ptaków „**Puszcza Notecka**” PLB300015. Z kolei w zachodniej i środkowo-zachodniej części Gminy występują niewielkie fragmenty Specjalnych Obszarów Ochrony (SOS) siedlisk „**Ostoja Międzychodzko-Sierakowska**” PLH300032 i „**Zamorze Pniewskie**” PLH 300036.

Wyjątkowe w znaczeniu ochrony przyrody zespoły chronią 2 leśne rezerваты przyrody występujące w południowej części Gminy: **Las Grądowny nad Mogilnicą** o powierzchni 7,35 ha, utworzony w celu ochrony zespołu grądu niskiego oraz **Jakubowo** o powierzchni 4,02 ha, utworzony w celu ochrony grądu niskiego. Planuje się również utworzenie 3 rezerwatu przyrody **Jezioro Zamorze/Uroczysko Zamorze**

o powierzchni 96,09 ha, którego ochrona obejmować będzie torfowisko przejściowe z unikatową roślinnością i bogatym światem zwierzęcym.

Ryc. 13. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Oprócz tego w Gminie wyróżnia się 26 obiektów ochrony indywidualnej (pomników przyrody) do których należą drzewa liściaste i iglaste.

W Gminie wyróżnia się 10 jezior: Buszewskie, Kikowskie, Lubosińskie Duże, Lubosińskie Małe, Orliczko, Pniewy, Psarskie, Skrzynka, Zamorskie i Zajączkowskie.

Największe z nich zlokalizowane są we wsi Buszewo (Jezioro Buszewskie), we wsi Lubosina (Jezioro Lubosińskie Duże) oraz w mieście Pniewy (Jezioro Pniewy). Większość jezior to zbiorniki przepływowe o zmniejszającej się powierzchni i płaskim, często podmokłym dnie. Ponadto akweny w większości są płytkie, silnie eutroficzne i zanieczyszczone biologicznie oraz chemicznie (m.in. poprzez spływ powierzchniowy nawozów z okolicznych terenów rolniczych). Przy części jezior strefy brzegowe są mało atrakcyjne do plażowania, a dna piaszczystomuliste. Sytuacja ta nie dotyczy jednak wszystkich jezior – część wyróżnia się atrakcyjnością i warunkami, które pozwoliły na utworzenie 3 kąpielisk (przy jeziorach Pniewskim, Zajączkowskim i Zamorskim), co sprzyja rozwijaniu turystyki i przemysłu z nią związanego. Ponadto przy zbiornikach które nie nadają się do zagospodarowania na cele turystyczne rozwija się wędkarstwo dla którego korzystne są występujące płycizny, punktowo dobra dostępność i szerokie strefy zarastania. Malownicze tereny wokół jezior oraz urozmaicona rzeźba terenu sprzyjają także rekreacji – wycieczkom pieszym oraz rowerowym.

Na obszarze Gminy wyróżnia się 2 pieszsze szlaki turystyczne:

- szlak żółty Nojewo – Śródka o długości 6 km
- szlak żółty Ostród – Nojewo o długości 17,6 km.

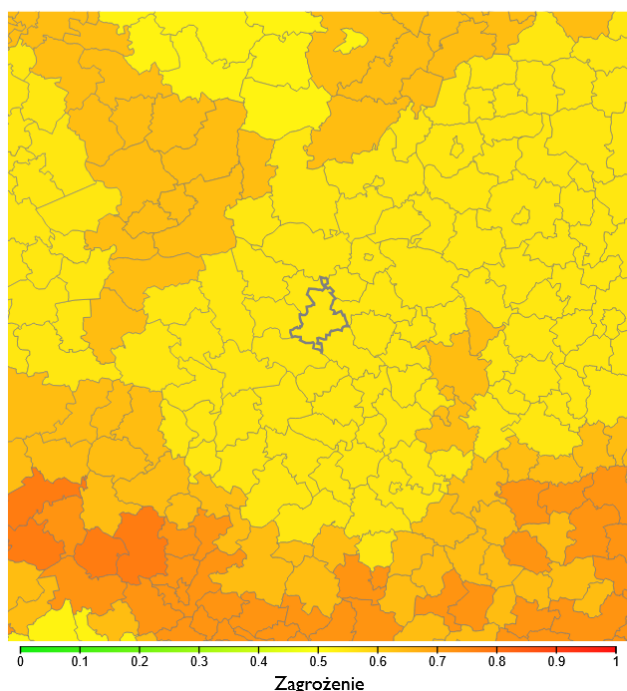
Ponadto przez teren Gminy przebiega fragment europejskiego szlaku rowerowego (biegnie przez wsie Zajączkowo i Psarskie). Jest to szlak czarny prowadzący z Poznania do Międzychodu. Oprócz tego w południowej części Gminy wyznaczono Ścieżkę Edukacji Przyrodniczej „Dąbrowa”, na którą składa się trasa piesza o długości 5,6 km oraz trasa rowerowa o długości 10 km.

Na atrakcyjność turystyczną duży wpływ ma obecność odpowiedniej infrastruktury oraz bazy noclegowo-gastronomicznej. W Gminie Pniewy obiekty te występują głównie w mieście oraz w miejscowościach położonych nad jeziorem Zajączkowskim i Psarskim. Wyróżnia się również teren rekreacyjny „Łazienki” w Pniewach nad Jeziorem Pniewskim, gdzie do dyspozycji turystów i mieszkańców jest kąpielisko i plaża.

2.2. Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii

Analizując klimat lokalny należy brać również pod uwagę zmiany klimatyczne, które silnie wpływają na komfort życia mieszkańców, w szczególności miast i terenów zurbanizowanych. Wdrażanie działań zwiększających odporność tych terenów na zmiany klimatu znajduje oparcie w szeroko pojętym interesie publicznym zawierającym się w dążeniu do zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków bytowania człowieka. Poniższe zestawienie przedstawia analizę ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Gminie Pniewy w kolejnych dziesięcioleciach. Wynika z niego, że ryzyko zagrożenia jest duże, a niedobór zasobów wodnych może dotyczyć około 60% powierzchni Gminy. Wpływ na to będzie miało stopniowe podnoszenie się temperatury powietrza, a także zwiększanie się ryzyka zagrożenia suszą.

Gospodarka wodna - zagrożenia niedoborem zasobów - RCP 4.5 - 2021-2030

PNIEWY (POW. SZAMOTULSKI, WOJ. WIELKOPOLSKIE)

Informacje szczegółowe o obszarze

Ekspozycja: 0,4

Podatność: I

Zagrożenie:

- 2021-2030: 0,55
- 2031-2040: 0,6
- 2041-2050: 0,6
- 2051-2060: 0,6
- 2061-2070: 0,6
- 2071-2080: 0,488
- 2081-2090: 0,488
- 2091-2100: 0,6

Ryzyko:

- 2021-2030: 3
- 2031-2040: 3
- 2041-2050: 3
- 2051-2060: 3
- 2061-2070: 3
- 2071-2080: 3
- 2081-2090: 3
- 2091-2100: 3

Ryc. 14. Analiza ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Gminie Pniewy

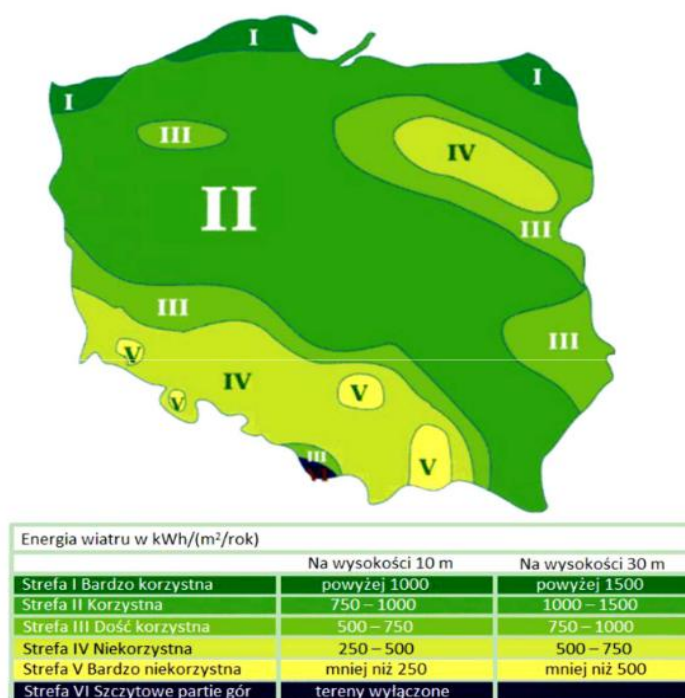
Źródło: <https://ryzyko.ios.gov.pl/> (dostęp: 22.01.2026).

Na przestrzeni ostatnich lat temat zrównoważonego rozwoju oraz transformacji energetycznej stał się nieodłącznym elementem debaty publicznej. W związku z tym, coraz większy nacisk kładziony jest na osiągnięcie neutralności energetycznej oraz

dekarbonizację gospodarki, czego efektem jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Ze względu na specyficzne uwarunkowania geograficzne Polski, najszybciej rozwijającymi się gałęziami OZE są technologie wykorzystujące potencjał wiatrowy, słoneczny oraz geotermalny.

Energia wiatrowa jest zasobem w pełni odnawialnym, niewyczerpalnym. Ocenia się, że pod względem występowania odpowiedniej siły wiatru na 2/3 terytorium Polski występują korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Produkcja energii z wiatru jest opłacalna przy jego średniej rocznej prędkości na wysokości 30 m nad ziemią minimum 4 m/s.

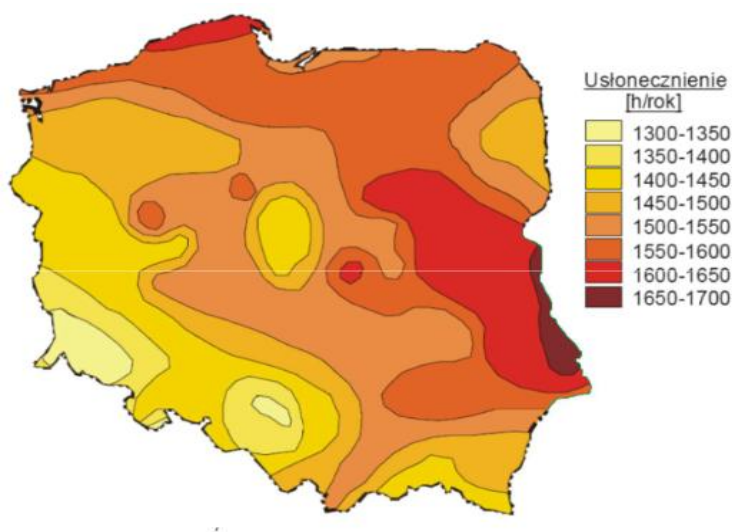
Poniższa rycina przedstawia rozkład energii wiatrowej w Polsce na wysokości 10 i 30 metrów w podziale na 6 stref. Gmina Pniewy zlokalizowana jest na obszarze Strefy II, która charakteryzuje się korzystnymi warunkami wietrznymi – potencjał energetyczny obszaru mieści się w zakresie 750-1000 kWh/(m²/rok) na wysokości 10 metrów, a na wysokości 30 metrów 1000-1500 kWh/(m²/rok). Oznacza to, że Gmina Pniewy charakteryzuje się dobrymi warunkami do lokalizowania na jej terenie siłowni wiatrowych.

Ryc. 15. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 metrów

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Poniższa mapa przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Gmina Pniewy położona jest na obszarze, dla którego średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 1500-1550 h/rok. Są to dobre warunki, które umożliwiają rozwój energetyki słonecznej na terenie badanej jednostki.

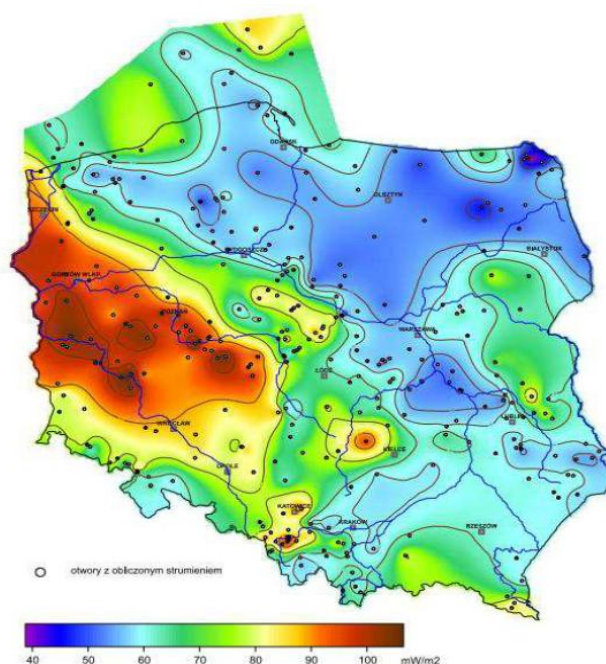
Ryc. 16. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Energię geotermalną rozumieć należy jako energię cieplną wnętrza Ziemi. Energię tą dzieli się w zależności od głębokości, z której jest eksploatowana na dwa typy:

- geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła),
- geotermię głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi, na głębokości kilku kilometrów).

Mapa warunków geotermalnych w Polsce wskazuje, że Gmina Pniewy położona jest na obszarze, który charakteryzuje się korzystnym potencjałem do budowy instalacji geotermalnych.

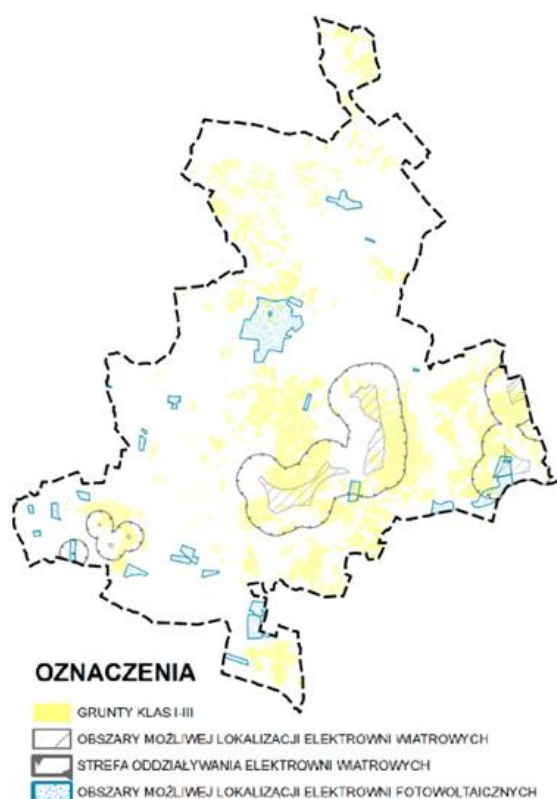

Ryc. 17. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009).

Przeprowadzona analiza pozwala zakładać, że Gmina Pniewy odznacza się korzystnymi uwarunkowaniami do rozwoju OZE.

Tereny rozwoju OZE wyszczególnione zostały w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy i dotyczą one elektrowni wiatrowych. Wyznaczone obszary charakteryzują się korzystnym ukształtowaniem terenu i zlokalizowane są w odpowiedniej odległości od obszarów zabudowanych i obszarów najcenniejszych przyrodniczo. Obrazuje to rycina poniżej.

Ryc. 18. Obszary możliwej lokalizacji elektrowni wiatrowych na tle gruntów klas I-III w Gminie Pniewy

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy, str. 154.

Należy natomiast podkreślić, że w Planie ogólnym został wyznaczony większy obszar z możliwością lokalizacji turbin wiatrowych i elektrowni słonecznych.

2.3. Infrastruktura i działalność w zakresie ochrony środowiska

Urządzenia sieciowe

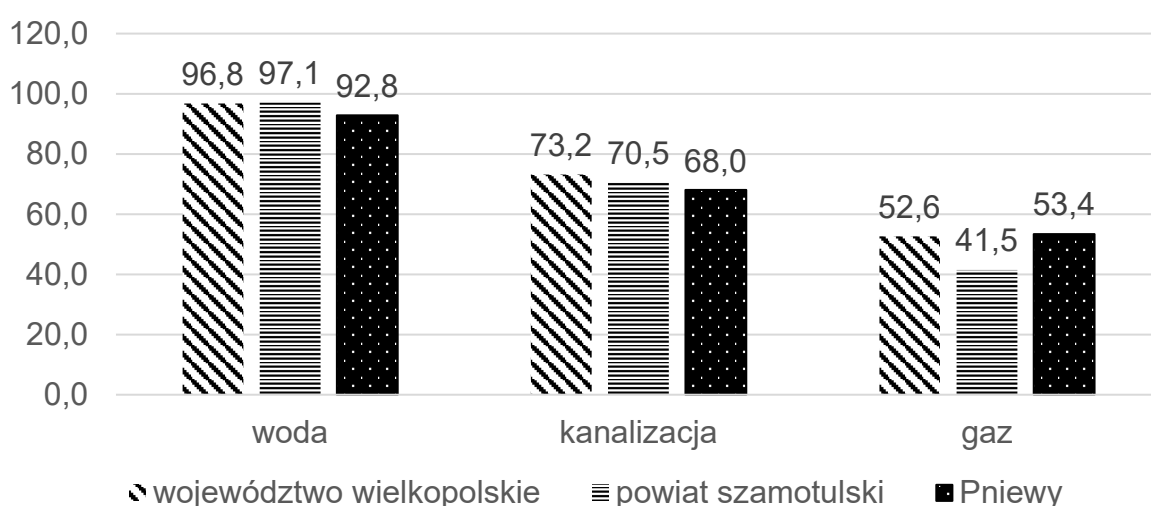
Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę oraz za odprowadzanie ścieków komunalnych z terenu Gminy jest Pniewskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

W 2022 roku udział mieszkańców Gminy mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 97% wszystkich mieszkańców. Woda dostarczana była z 8 studni głębinowych, a łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 190,6 km. Stacje Uzdatnienia Wody znajdują się w Pniewach oraz Nojewie. Najważniejszym działaniem w kolejnych latach w zakresie dostarczania wody mieszkańcom Gminy Pniewy jest wywiercenie nowych studni dla wspomnianych SUW.

Z kolei udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w Gminie Pniewy w 2022 roku wynosił 80%, co świadczy o tym, że 17% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej bez usług kanalizacyjnych. Długość sieci kanalizacyjnej w tym samym roku wynosiła 78 km. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w Pniewach i charakteryzuje się dobrym stanem, jednak wymaga modernizacji ze względu na znaczne zużycie eksploatacyjne.

Z sieci gazowej korzysta nieco ponad połowa mieszkańców Gminy. Możliwość podłączenia się do sieci gazowej mają mieszkańcy Pniew oraz wsi Konin. Gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia DN 1400 o ciśnieniu roboczym 8,4 MPa wraz z kablem światłowodowym przebiega przez południową część Gminy. Z kolei na pograniczu miasta i sołectwa Jakubowo znajduje się stacja gazowa wysokiego ciśnienia od której prowadzi gazociąg wysokiego ciśnienia zaopatrujący miasto w gaz. Ponadto na terenie Gminy występują jeszcze 2 gazociągi wysokiego ciśnienia DN 250 (odboczka Opartowo – Wronki i odboczka Pniewy).

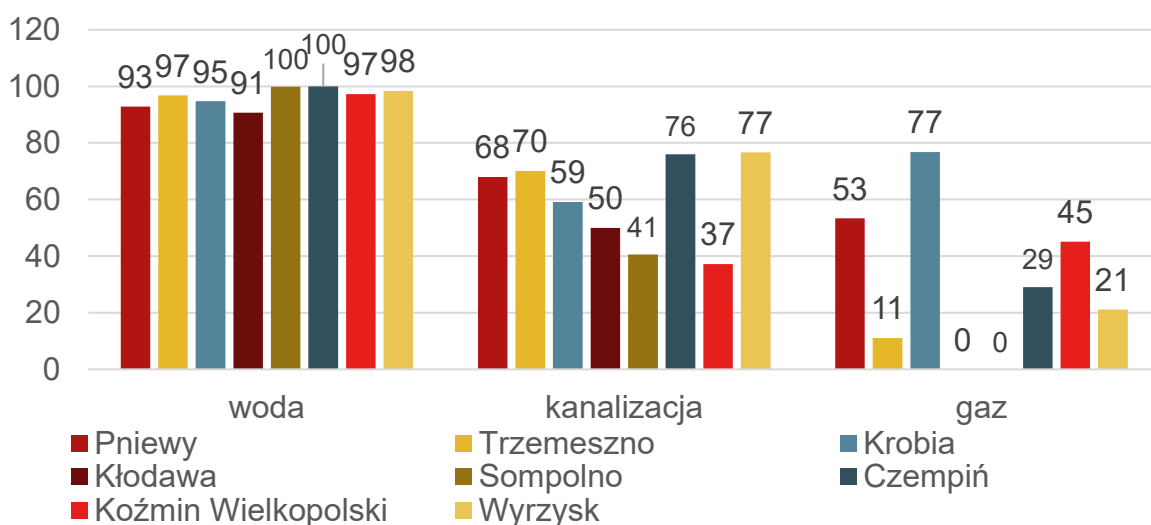
Na wykresie poniżej przedstawiono kształtowanie się dostępu do urządzeń sieciowych w Gminie Pniewy w 2021 roku w porównaniu do średniej dla powiatu i województwa według danych GUS. W zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wszystkie analizowane jednostki osiągnęły bardzo zbliżone i dość wysokie wyniki. W przypadku sieci gazowej mieszkańcy Gminy Pniewy mają do niej lepszy dostęp niż mieszkańcy innych gmin w powiecie i województwie.

Ryc. 19. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Pniewy w 2021 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizy porównawczej dokonano również zestawiając Gminę Pniewy z gminami wybranymi do grupy porównawczej. W 2021 roku udział mieszkańców z dostępem do sieci wodociągowej był dość niski w Gminie Pniewy w porównaniu z innymi gminami z grupy, lecz obecnie ta sytuacja już się wyrównała. W zakresie sieci kanalizacyjnej Gmina Pniewy wypadła korzystnie w porównaniu do innych gmin z grupy porównawczej (tylko 3 gminy z 8 zestawionych miały wyższy wynik). Z kolei w przypadku sieci gazowej Gmina Pniewy lokuje się na 2 miejscu w grupie porównawczej, a więc jest to bardzo wysoki wynik.

Ryc. 20. Udział korzystających z instalacji sieciowych w grupie porównawczej w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Część miasta Pniewy wyposażona jest także w sieć ciepłowniczą. Sieć należy do firmy VEOLIA POLSKA z Poznania, której źródłem zasilania jest kotłownia gazowa na gaz ziemny, zlokalizowana w Pniewach przy ul. Konińskiej.

Ponadto przez południowy obszar Gminy przebiega tranzytowy ropociąg – na południe od miejscowości Chełmno, wzdłuż drogi krajowej nr 92, fragmentarycznie w południowej części miasta, a dalej na północ od miejscowości Zamorze.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub

zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

W Gminie Pniewy podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych jest Zakład Utylizacji Odpadów Clean City Sp. z o.o., Mnichy 100, 64-421 Kamionna.

Odbiór odpadów odbywa się w podziale na 5 frakcji: plastik, makulatura, szkło, bioodpady i odpady niesegregowane (zmieszane). Każdy mieszkaniec zobowiązany jest do zbiórki odpadów w sposób selektywny – w przeciwnym razie wysokość opłaty za odbiór odpadów z terenu nieruchomości podwyższana jest do czterokrotności stawki podstawowej. Ponadto mieszkańcy, którzy samodzielnie kompostują odpady biodegradowalne płacą pomniejszoną stawkę.

Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych „Polana Recyklingu”, zlokalizowany w Pniewach, naprzeciwko oczyszczalni ścieków. Jest to miejsce, w którym mieszkańcy Gminy Pniewy mogą zostawić wytwarzane przez siebie odpady komunalne, zebrane w sposób selektywny. PSZOK otwarty jest 5 dni w tygodniu – w poniedziałki, środy, czwartki, piątki i soboty. Przyjmuje następujące frakcje odpadów komunalnych: odpady ulegające biodegradacji, w tym zielone, papier i tekturę, opakowania ze szkła, opakowania z tworzyw sztucznych, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony, opakowania wielomateriałowe, ubrania i tekstylia, opakowania z metalu, popiół.

W poniższej tabeli przedstawiono stan gospodarki odpadami w Gminie Pniewy w latach 2018-2022. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów odbieranych z terenu Gminy wzrosła, w tym zdecydowanie zwiększył się udział odpadów zbieranych w sposób selektywny, co jest sytuacją pozytywną i świadczy o zwiększającej się świadomości mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami oraz skuteczności podejmowanych przez władze samorządowe działań.

Analizie poddano poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz

poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Pozytywnym trendem jest to, iż w Gminie corocznie (z dużą przewagą) osiągniany był wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia zarówno papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, jak i odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Od 2021 roku nastąpiła zmiana sposobu obliczania wskaźnika poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. W 2021 Gmina osiągnęła wymagany poziom, lecz już w 2022 roku zabrakło niespełna 2% do wymaganej wartości minimalnej.

Tab. 10. Stan gospodarki odpadami w Gminie Pniewy w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	10 622	10 049	9 785	11 111	11 415
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	4 370,50	3 671,30	4 425,50	4 804,00	4 770,60
<i>zmieszane</i>	2 972,83	2 498,83	2 876,33	2 898,15	2 939,24
<i>segregowane</i>	678,31	655,56	996,72	1 223,79	1 270,36
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	16%	18%	23%	25%	27%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,41	0,37	0,45	0,43	0,42
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%) w gminie	45,74	54,59	62,01	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%) wymagany	30	40	30	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%) w gminie	72,17	100	100	47	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%) wymagany	50	60	70	70	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	10,48	10,4	13,39	27,4	x

przekazywanych do składowania (%) w gminie					
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%) wymagany	<40	<40	<35	<35	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w gminie	x	x	x	32,25	23,19
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (wymagany)	x	x	x	>20	>25

Źródło: dane Urzędu Miejskiego Pniewy.

Działające niegdyś gminne wysypisko odpadów w miejscowości Dęborzyce zostało zamknięte, a teren na jakim się znajdowało został poddany rekultywacji.

Pozostała działalność

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego komponentów. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

W Gminie Pniewy ochrona środowiska realizowana jest w oparciu o Program Ochrony Środowiska. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu obowiązywał Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, którego podstawowym założeniem jest poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz efektywne zarządzanie środowiskiem. W tym zakresie na terenie Gminy Pniewy realizowane są następujące działania:

- **ochrona klimatu i jakości powietrza** poprzez edukację ekologiczną, porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu przy realizacji programu „Czyste Powietrze” oraz monitoring zanieczyszczeń powietrza dzięki 6 czujnikom jakości powietrza zlokalizowanym na obszarze miasta Pniewy (ulice: Leśna, Dworcowa, Bukowa, Św. Ducha, Strzelecka, Wspólna) – dostęp do pomiarów dla mieszkańców poprzez platformę informacyjną oraz aplikację mobilną,

- **minimalizowanie zagrożenia hałasem** poprzez rozwój ścieżek rowerowych (dążenie do zmniejszenia natężenia ruchu samochodowego), remonty nawierzchni dróg, uwzględnianie ograniczeń przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy lokalizacji obiektów o podwyższonych standardach akustycznych,
- **gospodarowanie wodami** poprzez konserwację rowów melioracyjnych i czyszczenie kanalizacji deszczowej,
- **odpowiednie zarządzanie gospodarką wodno-ściekową** poprzez rozwój sieci kanalizacyjnej, czyszczenie i konserwację urządzeń obsługujących sieć, badanie jakości wody,
- **utrzymanie istniejących urządzonych terenów zielonych** poprzez zwiększanie różnorodności biologicznej, wykonywanie prac pielęgnacyjnych, zwiększanie liczby nasadzeń, zachowanie estetyki terenów zielonych oraz wzmacnianie roli rekreacyjnej zieleni,
- **edukacja ekologiczna** prowadzona podczas lokalnych imprez jak np. Dni Pniew czy Dożynki Gminne oraz w szkołach poprzez pogadanki, a także dystrybucję plakatów informacyjnych.

Gminna ewidencja źródeł ciepła prowadzona jest na podstawie złożonych deklaracji (CEEB). Najpopularniejsze źródło ciepła w Gminie Pniewy wśród osób fizycznych to paliwa stałe, a następnie gaz i energia elektryczna. Z kolei wśród przedsiębiorców najczęściej zdecydowało się na wykorzystywanie gazu, a następnie paliw stałych i energii elektrycznej. Budynki administracji publicznej częściowo podłączone są do sieci ciepłnej oraz wykorzystują gaz i energię elektryczną. Odnawialne źródła energii stanowią dotychczas niewielki udział w porównaniu do innych źródeł ciepła, lecz mimo to pozytywnym aspektem jest ich występowanie.

Tab. 11. Ewidencja źródeł ciepła w Gminie Pniewy według stanu na 2022 rok

Wyszczególnienie źródeł ciepła na podstawie przeprowadzonej ewidencji:	Liczba źródeł ciepła w Gminie, w tym:	Osoby fizyczne	Administracja publiczna	Przedsiębiorcy	Inne podmioty
Stale (węgiel, miat, ekogroszek)	2 082	2 003	-	79	-

Gaz	1 584	1 445	2	135	2
Energia elektryczna	792	738	2	50	2
Sieć ciepła	71	61	4	6	-
OZE	59	57	-	2	-
inne	603	566	-	37	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Pniewy.

Gmina Pniewy rozpoczęła realizację projektu EKO PNIEWY. Oklejone zostały wiaty przystankowe, aby podnieść świadomość ekologiczną wśród mieszkańców. We wnętrzu wiat zamieszczone zostały plakaty zawierające informacje edukacyjne poświęcone ochronie środowiska. Na terenie Gminy rozlokowanych jest również 6 czerwonych serc – pojemników przeznaczonych do zbiórki plastikowych nakrętek.

Większość jezior zlokalizowanych na terenie Gminy charakteryzuje się dużą podatnością na wpływy antropogeniczne. Utrzymanie czystej wody w zbiornikach wymaga szczególnej ochrony zlewni, w tym poprzez m.in. wykluczenie odprowadzania ścieków, likwidację punktowych źródeł zanieczyszczeń oraz ograniczenie spływu powierzchniowego (dopływu zanieczyszczeń obszarowych z okolicznych pól).

W celu poprawy stanu środowiska oraz zahamowania występowania niekorzystnych procesów rekomenduje się również:

- likwidację istniejących zagrożeń o ochronę terenów cennych przyrodniczo przed nadmierną urbanizacją;
- wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miasta – w szczególności pojazdów ciężarowych;
- zachowanie roślinności stanowiącej bufor pomiędzy polami uprawnymi i innymi obszarami generującymi zanieczyszczenia a wodami, ograniczając w ten sposób dopływ tych zanieczyszczeń do wód;
- utrzymanie systemu obszarów chronionych, w tym sprawnego funkcjonowania korytarzy ekologicznych;
- zwiększanie powierzchni terenów zieleni publicznej na terenie Gminy oraz zwiększanie jej lesistości;

- podejmowanie działań służących poprawie jakości powietrza (rozwój odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków, sukcesywna wymiana kotłów węglowych na urządzenia wykorzystujące bardziej ekologiczne nośniki energii);
- podejmowanie działań służących poprawie jakości wód (stały rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz prowadzenie jakościowej i ilościowej inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, szczególnie na obszarach, na których rozwój sieci kanalizacyjnej jest niemożliwy);
- kontynuację i rozszerzenie edukacji ekologicznej.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

3.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu szamotulskiego w latach 2018-2022. Największą zmianę na terenie powiatu obserwuje się w gminach Szamotuły i Kaźmierz, a Gmina Pniewy lokuje się na 5 miejscu pod względem przyrostu zarejestrowanych podmiotów (wzrost o 146). Jednak przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Pniewy w roku 2022 stanowiły prawie 15% (1 529 podmiotów) wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie szamotulskim. Udział ten ułożył Gminę na trzecim miejscu wśród gmin powiatu.

Tab. 12. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Pniewy oraz w powiecie szamotulskim i w latach 2018-2022

JST	2018	2018	2022	2022	zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat szamotulski	9 124	100,0%	10 259	100,0%	1 135
Pniewy	1 383	15,2%	1 529	14,9%	146
m. Obrzycko	250	2,7%	259	2,5%	9

Obrzycko	408	4,5%	471	4,6%	63
Duszniki	817	9,0%	983	9,6%	166
Kaźmierz	900	9,9%	1 106	10,8%	206
Ostroróg	315	3,5%	377	3,7%	62
Szamotuły	3 443	37,7%	3 772	36,8%	329
Wronki	1 608	17,6%	1 762	17,2%	154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Pniewy, największa część z nich działa w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych (345 podmiotów, stanowiących 23% wszystkich podmiotów), w budownictwie (261 podmiotów, 17%), transporcie i gospodarce magazynowej (152 podmioty, 10%) oraz przetwórstwie przemysłowym (147 podmiotów, 10%).

Tab. 13. Podmioty działające na terenie Gminy Pniewy w 2022 roku

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	30	2%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	147	10%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	0%
SEKCJA F Budownictwo	261	17%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	345	23%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	152	10%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	45	3%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	31	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	23	2%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	85	6%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	88	6%

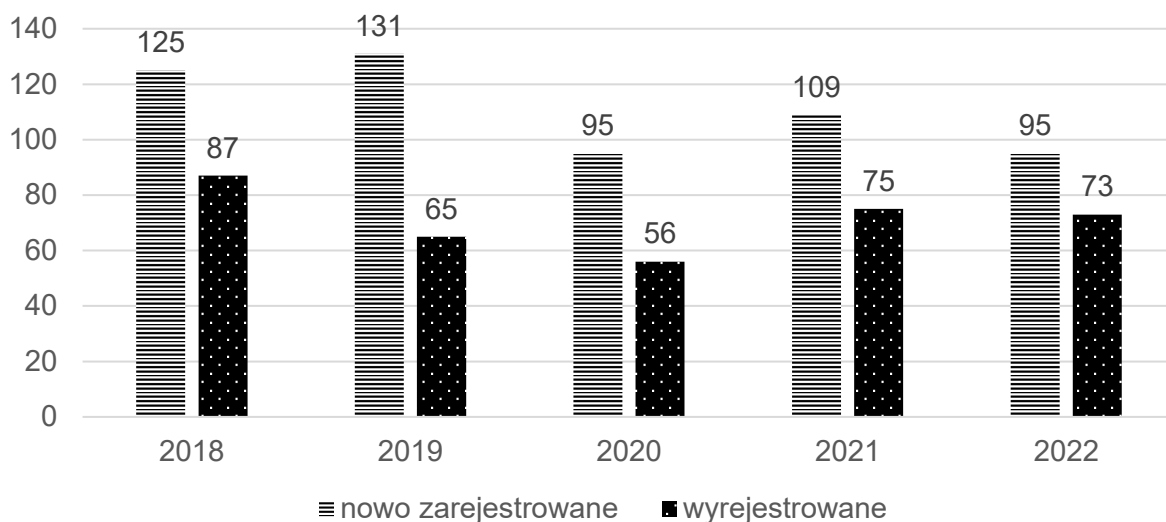
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	58	4%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	1%
SEKCJA P Edukacja	54	4%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	46	3%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	31	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	107	7%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Pniewy wyróżnia się m.in.:

1. Postęp Sp. z o.o. – producent mebli,
2. Firma Michałowski – dystrybucja alkoholi i napojów,
3. Karl Knauer Poland Sp. z o.o. – producent opakowań uszlachetnionych,
4. Rörets Polska Sp. z o.o. – producent desek do prasowania, suszarek do odzieży i innych artykułów do trzymania odzieży w czystości i porządku,
5. P.P.H. WObit E.K.J. Ober s.c. – rozwiązania i komponenty dla automatyki,
6. Fair Packaging Sp. z o.o., Sp. k. – producent opakowań ochronnych z pianki polietylenowej,
7. ABP Poland Sp. z o.o. – oddział jednego ze światowych liderów przetwórstwa mięsa,
8. Honda Logistics Center Central Europe Sp. z o.o. – centrum logistyczne,
9. Vaderstad Sp. z o.o. – jeden ze światowych liderów w dziedzinie uprawy roli i siewu,
10. AVK Armadan Sp. z o.o. – jeden z wiodących na świecie producentów zasuw do wody, kanalizacji, gazu, ochrony przeciwpożarowej oraz do przemysłu.

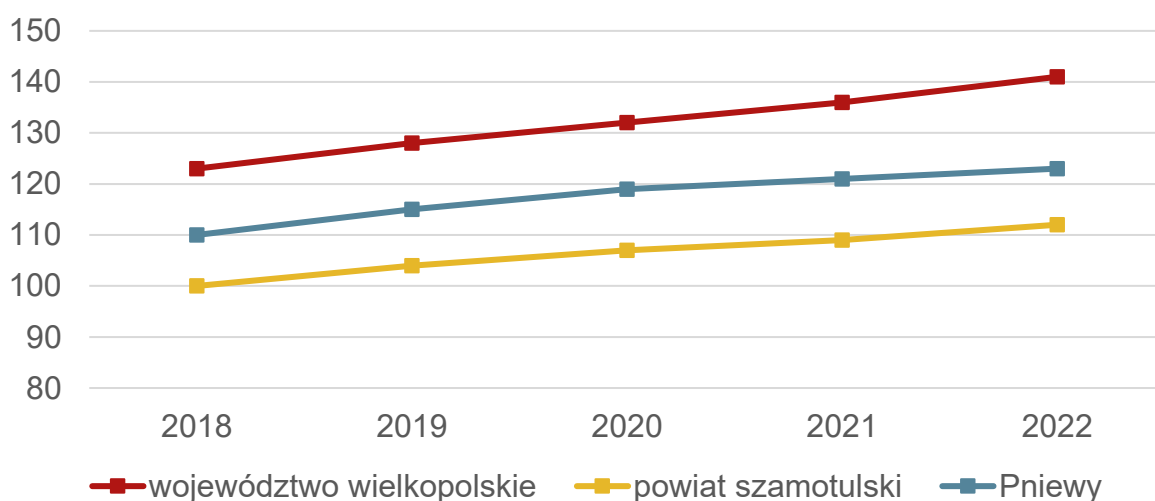
Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Pniewy. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2018-2022. Corocznie liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Jest to pozytywne zjawisko, ponieważ świadczyć może o sprzyjających warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie. Alarmujący może być jednak coroczny (od 2019 roku) spadek liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw.

Ryc. 21. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

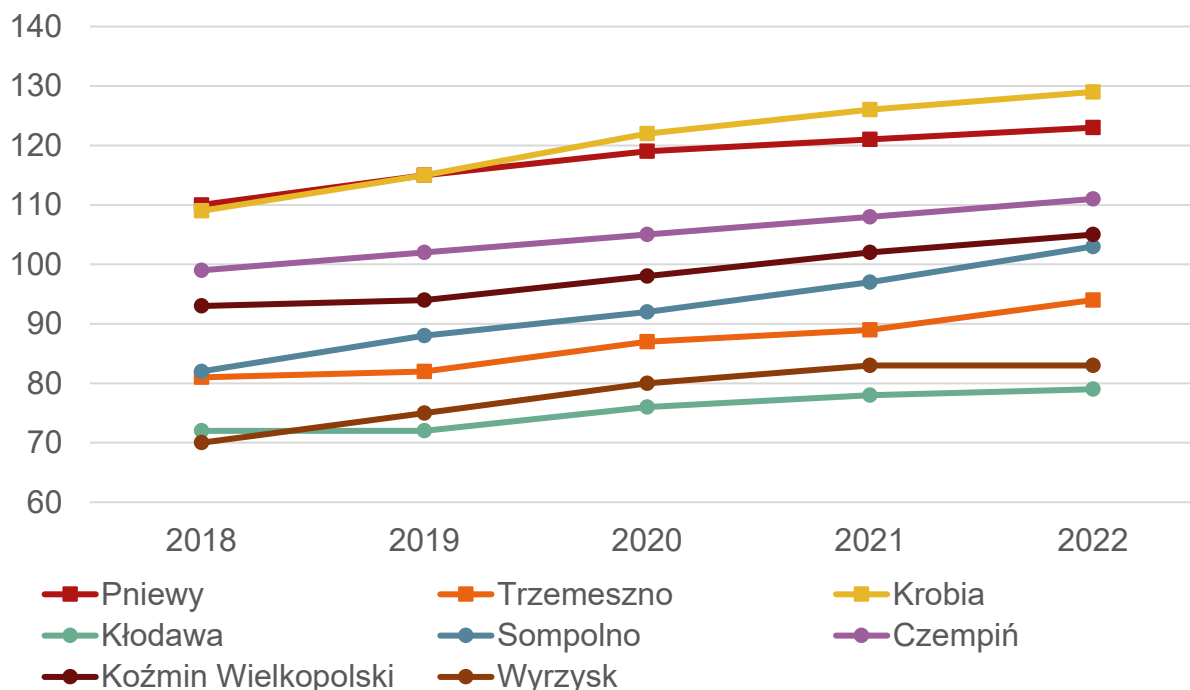
Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa. W latach 2018-2022 wartość wskaźnika dla Gminy corocznie kształtowała się na poziomie pomiędzy średnimi dla powiatu i województwa. Dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat.

Ryc. 22. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

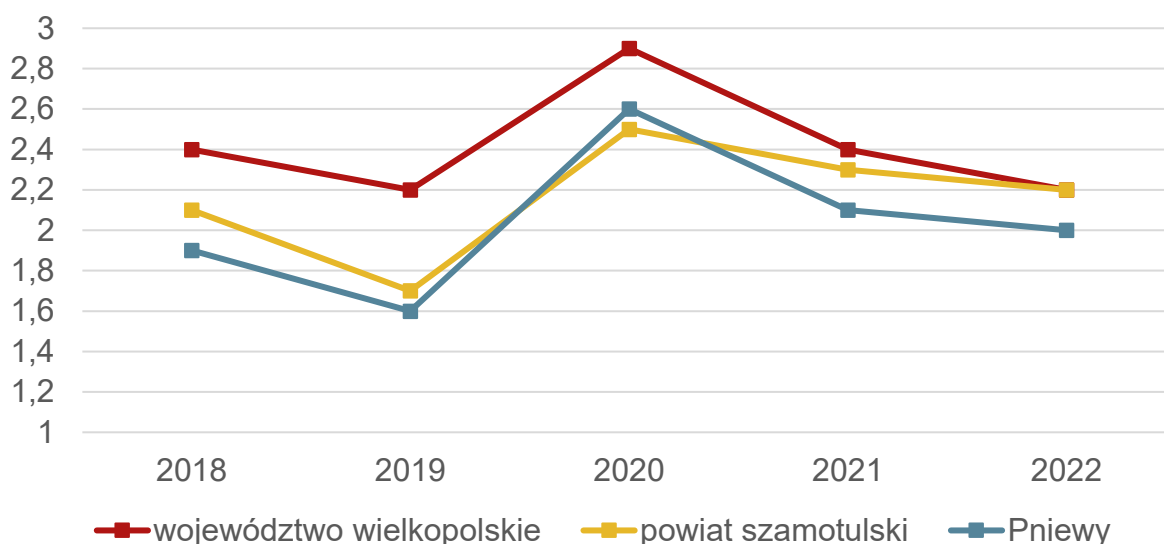
Z kolei zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Pniewy z innymi gminami z grupy porównawczej zauważyć można, iż Gmina Pniewy plasuje się bardzo wysoko (wyższy wskaźnik osiągnęła tylko Gmina Krobia). Oznacza to, iż Gmina Pniewy charakteryzuje się wysoką liczbą funkcjonujących podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w stosunku do innych podobnych Gmin.

Ryc. 23. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w grupie porównawczej w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

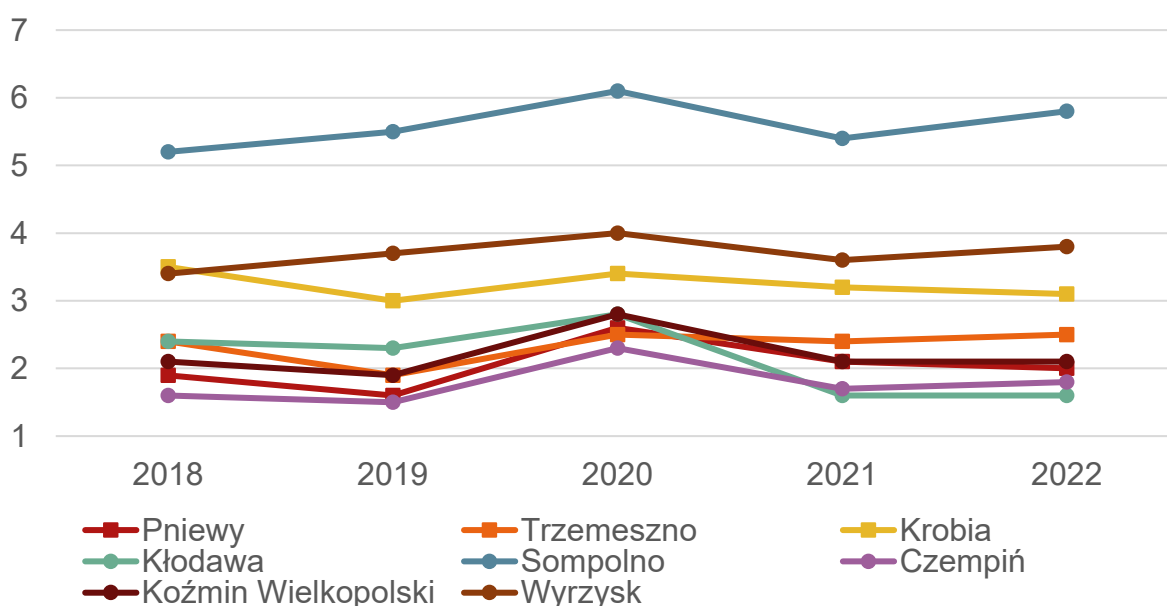
Sytuacja gospodarcza Gminy oraz poziom przedsiębiorczości i działające podmioty gospodarcze kształtują również poziom bezrobocia. Na poniższej rycinie przedstawiono liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Pniewy. Dane te zostały zestawione ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa w latach 2018-2022. Warto zauważyć, iż w większości analizowanych lat wskaźnik ten dla Gminy Pniewy był najniższy, co jest bez wątpienia sytuacją pozytywną i świadczy o niskim bezrobociu na terenie Gminy. Obserwuje się też trend malejącej liczby osób bezrobotnych we wszystkich analizowanych jednostkach (wyłączając rok 2020, kiedy taki stan rzeczy związany mógł być w dużej mierze ze skutkami gospodarczymi pandemii koronawirusa SARS-CoV-2).

Ryc. 24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W zestawieniu z grupą porównawczą sytuacja w Gminie Pniewy również kształtuje się pozytywnie. W 2022 roku tylko gminy Czempień i Kłodawa osiągnęły niższy poziom bezrobocia od Gminy Pniewy (2,0), jednak różnica ta jest bardzo nieznaczna i wynosi odpowiednio o 0,2 i 0,4 mniej.

Ryc. 25. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w grupie porównawczej w latach 2018-2022 (%)

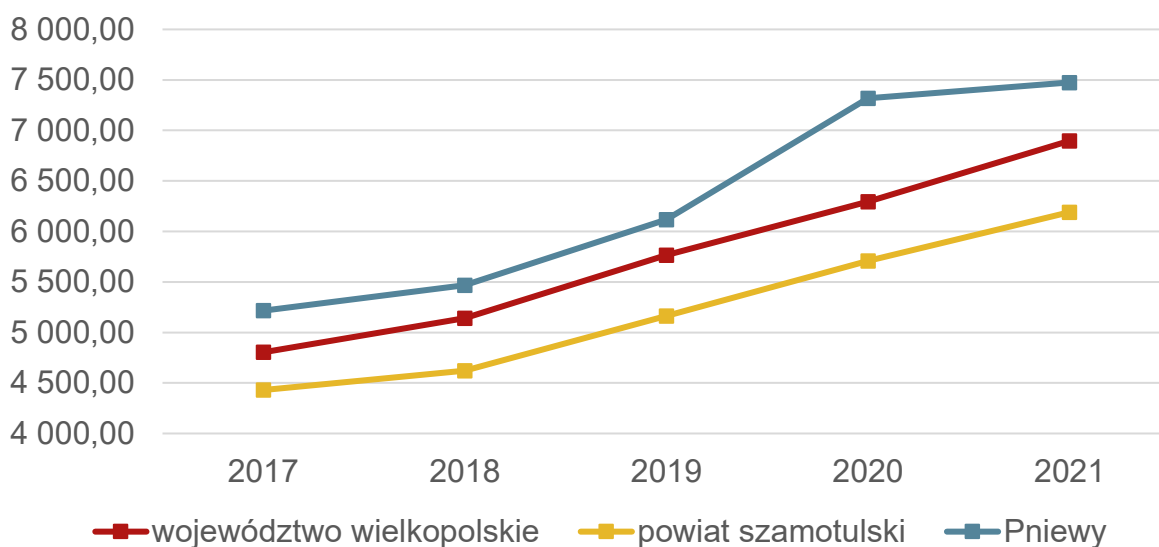
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody budżetu Gminy Pniewy na przestrzeni lat 2017-2022 ulegały znacznej tendencji wzrostowej – z 65,5 mln zł w 2017 roku do ponad 99,5 mln zł w 2022, a więc wzrosły o ponad 33 mln zł w analizowanych latach.

Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Gminie Pniewy na tle powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2017-2021. Na przestrzeni badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca corocznie wzrastał, zarówno w Gminie, jak i w powiecie i województwie. Warto zauważyć, iż wskaźnik ten jest wyższy w Gminie Pniewy niż średnio w powiecie i województwie. W 2017 roku na jednego mieszkańca w Gminie Pniewy przypadała kwota 5.215,82 zł, natomiast w 2021 była to już kwota 7.474,97 zł. Różnica wyniosła więc 2.259,15 zł.

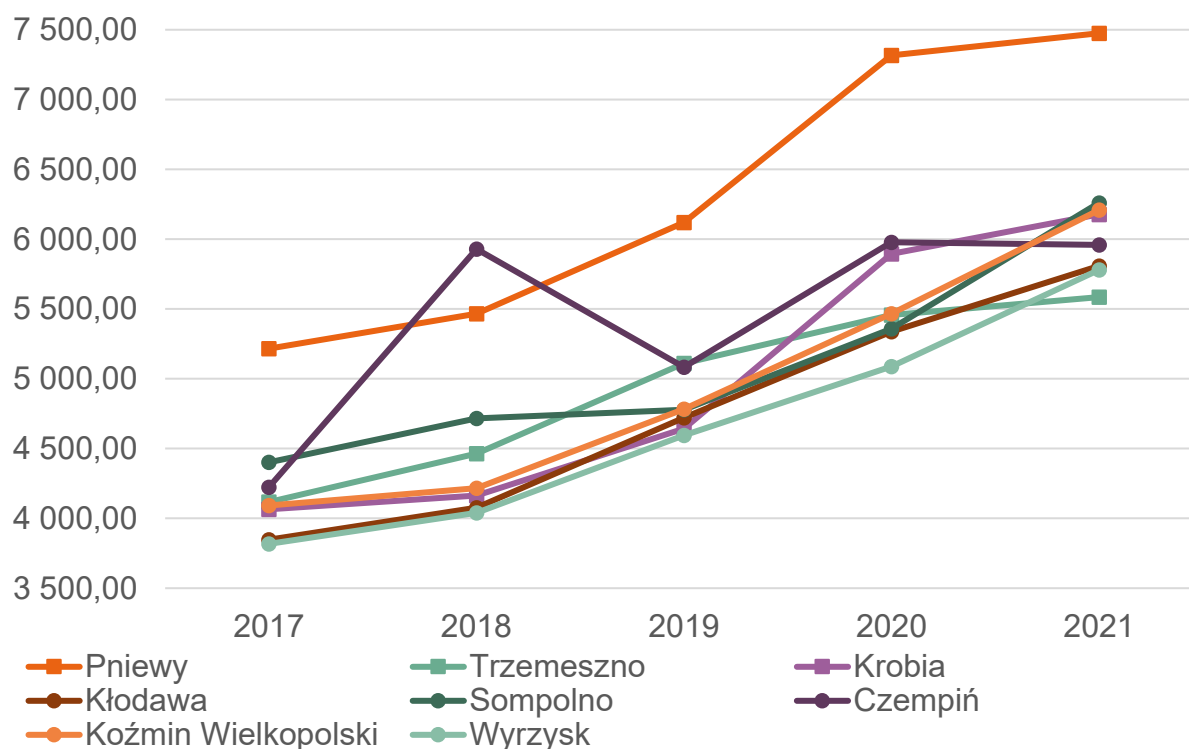

Ryc. 26. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na tle gmin wybranych do grupy porównawczej Gmina Pniewy wyróżnia się bardzo mocno. W 2021 roku analizowany wskaźnik jest o ponad 1200 zł wyższy w Gminie Pniewy niż w Gminie Sompolno, która plasuje się na 2 miejscu w przedstawionym rankingu oraz o prawie 1900 zł wyższy niż w Gminie Trzemeszno, która w tym roku uplasowała się na najniższym miejscu. Podsumowując dochody ogółem

w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Pniewy są wyższe niż średnio w powiecie i województwie oraz w gminach z grupy porównawczej.

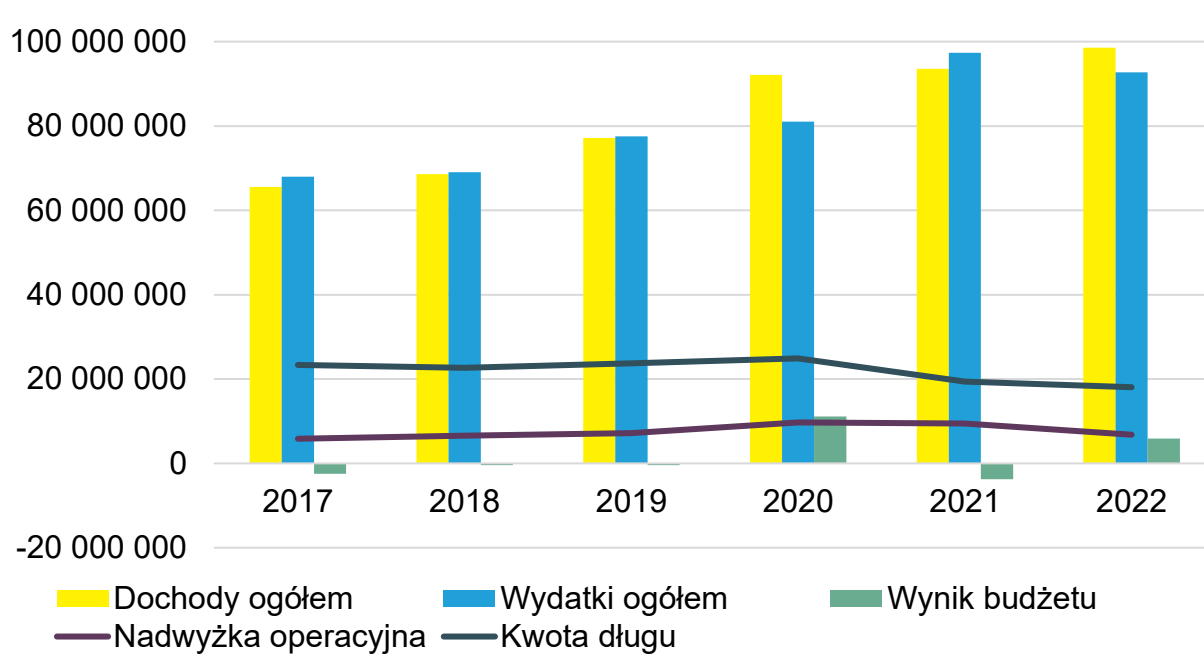
Ryc. 27. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w grupie porównawczej w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 91% w latach 2017-2022). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma stopniowe zwiększanie się kwot pochodzących z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (z kwoty 10,5 mln zł w 2017 roku do 15,2 mln zł w 2022 roku), subwencji (wzrost z kwoty 13,9 mln zł do 19,7 mln zł) dochodów z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące (wzrost dochodów z 17,6 mln zł do 25,8 mln zł). Dodatkowo widoczny jest wzrost dochodów majątkowych w latach 2017-2022, jednak ich udział w dochodach budżetowych jest niewielki. Wśród dochodów majątkowych najwyższe kwoty pochodzą z dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje, przy czym wyróżniają się lata 2020 i 2021, gdzie kwoty te wyniosły odpowiednio 12,6 mln zł i 10,7 mln zł.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy Pniewy. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 68 mln zł i do 2022 roku wzrosły o prawie 25 mln zł, osiągając kwotę prawie 93 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących.

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Pniewy w latach 2017-2022. Analizując dane przedstawione na wykresie można zauważyć nie tylko stopniowy wzrost dochodów Gminy, ale także jej wydatków. W niektórych z analizowanych lat ogólne wydatki Gminy przewyższały jej dochody, czego efektem był ujemny wynik budżetu – sytuacja taka miała miejsce w latach 2017-2019 i 2021. Nadwyżka operacyjna budżetu (różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) w latach 2017-2022 zwiększyła się z poziomu 5,8 mln zł do kwoty 6,8 mln zł. Pozytywną sytuacją jest również zmniejszająca się kwota długu – na przestrzeni analizowanych lat spadła z 23 mln zł do 18 mln zł.

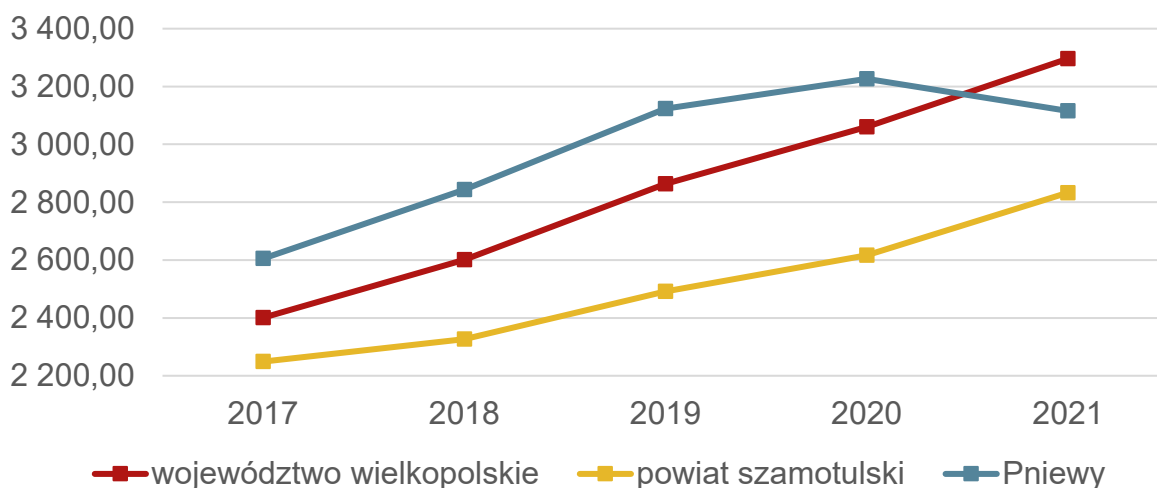
Ryc. 28. Wykonanie budżetu Gminy Pniewy w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

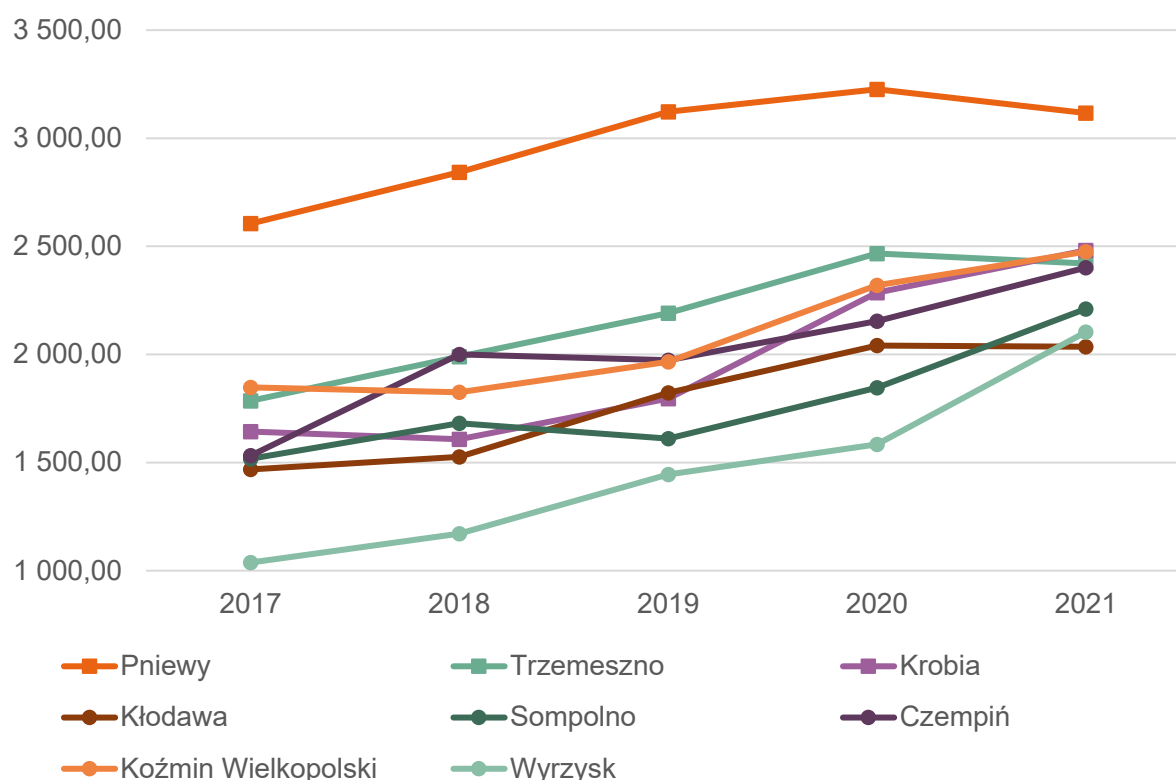
Poniższy wykres przedstawia dochody własne w Gminie Pniewy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2017-2021 na tle powiatu oraz województwa. Do 2020 roku Gmina Pniewy osiągała wyższy badany wskaźnik niż porównywane jednostki. Jednak w 2021 roku obserwuje się spadek dochodów własnych poniżej średniej wojewódzkiej.

Ryc. 29. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

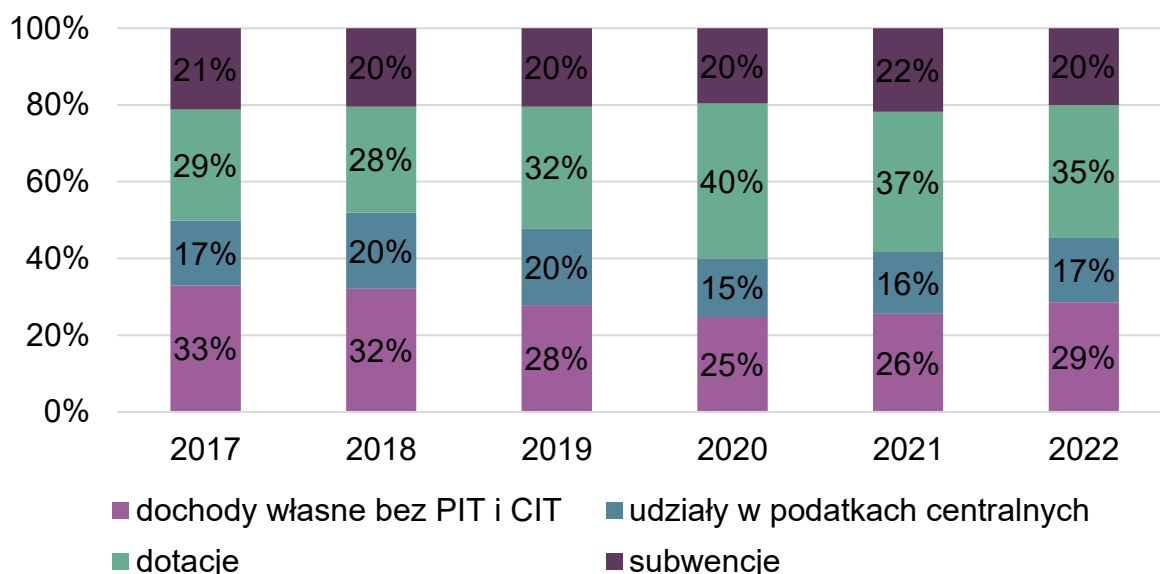
Na tle grupy porównawczej ponownie zdecydowanie wyróżnia się Gmina Pniewy, osiągając dużo wyższe dochody własne. Mimo ich spadku w 2021 roku Gmina Pniewy nadal wyróżnia się wyższymi dochodami własnymi w przeliczeniu na 1 mieszkańca o minimum 700 zł.

Ryc. 30. Dochody własne na 1 mieszkańca w grupie porównawczej w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Pniewy w latach 2017-2022. W analizowanym okresie największy udział w strukturze dochodów nieprzerwanie od 2017 roku posiadają dotacje (stanowią średnio 33% dochodów). Drugą grupą co do wielkości udziałów w budżecie Gminy w tym okresie były wpływy z subwencji, a trzecią dochody własne bez PIT i CIT (średnio 29%). Najmniejszy udział w strukturze dochodów Gminy posiadały udziały w podatkach centralnych, oscylujące na poziomie 15-20% (średnio 18%). Dochody własne Gminy wraz z udziałem w podatkach centralnych stanowiły więc średnio 46% dochodów ogółem. Jest to zjawisko umiarkowanie pozytywne, ponieważ może skutkować mniejszym wpływem jednostki administracyjnej na kształtowanie własnej struktury i wysokości dochodów.

Ryc. 31. Struktura dochodów Gminy Pniewy w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Pogłębiając analizę dochodów budżetu Gminy Pniewy, największy wpływ na wynik budżetu miał **podatek od osób fizycznych (PIT)**, którego kwota wzrosła z 10,5 mln zł w 2017 roku do 15,2 mln zł w 2022 roku oraz **podatek od nieruchomości**, którego kwota wzrosła z 12 mln zł w 2017 roku do 14 mln zł do 2022 roku – wzrost mniej dynamiczny, lecz udział w dochodach znaczący. Wśród pozostałych dochodów warto wyróżnić także wpływy z podatku rolnego, które corocznie kształtują się w wysokości około 1,1 mln zł. Uwagę zwraca również znaczący wzrost udziału dochodów z tytułu podatku CIT, który na przestrzeni analizowanych 6 lat wzrósł z 600 tys. zł do 1,2 mln. Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku podatku od środków transportowych, który zmniejszył się o około 300 tys. zł na przestrzeni badanych lat. Szczegółowe kwoty przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tab. 14. Dochody podatkowe Gminy Pniewy w latach 2017-2022 (zł)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	10 489 230,00	12 814 247,00	14 507 096,00	12 940 869,00	13 654 363,00	15 172 748,57
CIT	599 630,70	786 875,59	959 294,78	1 163 356,69	1 379 316,12	1 418 108,03
podatek rolny	1 106 860,00	1 086 948,35	1 083 421,35	1 093 324,60	1 131 325,20	1 204 553,04
podatek od nieruchomości	11 979 827,30	12 149 805,18	12 080 961,22	13 253 776,77	13 643 697,08	14 048 799,42
podatek leśny	86 943,54	88 755,00	88 140,07	89 616,70	90 493,70	98 452,75
podatek od środków transportowych	1 028 449,53	1 020 330,99	987 698,21	1 085 055,24	1 096 895,80	703 761,77

podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	5 695,28	4 910,56	5 943,83	7 794,41	9 133,67	30 164,31
podatek od czynności cywilnoprawnych	521 374,92	579 854,72	629 298,85	598 612,29	939 209,92	924 385,99
wpływy z opłaty skarbowej	45 715,00	39 730,00	41 032,75	48 316,50	65 941,96	63 228,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	100 587,60	126 170,80	152 554,60	105 659,40	102 488,53	81 867,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

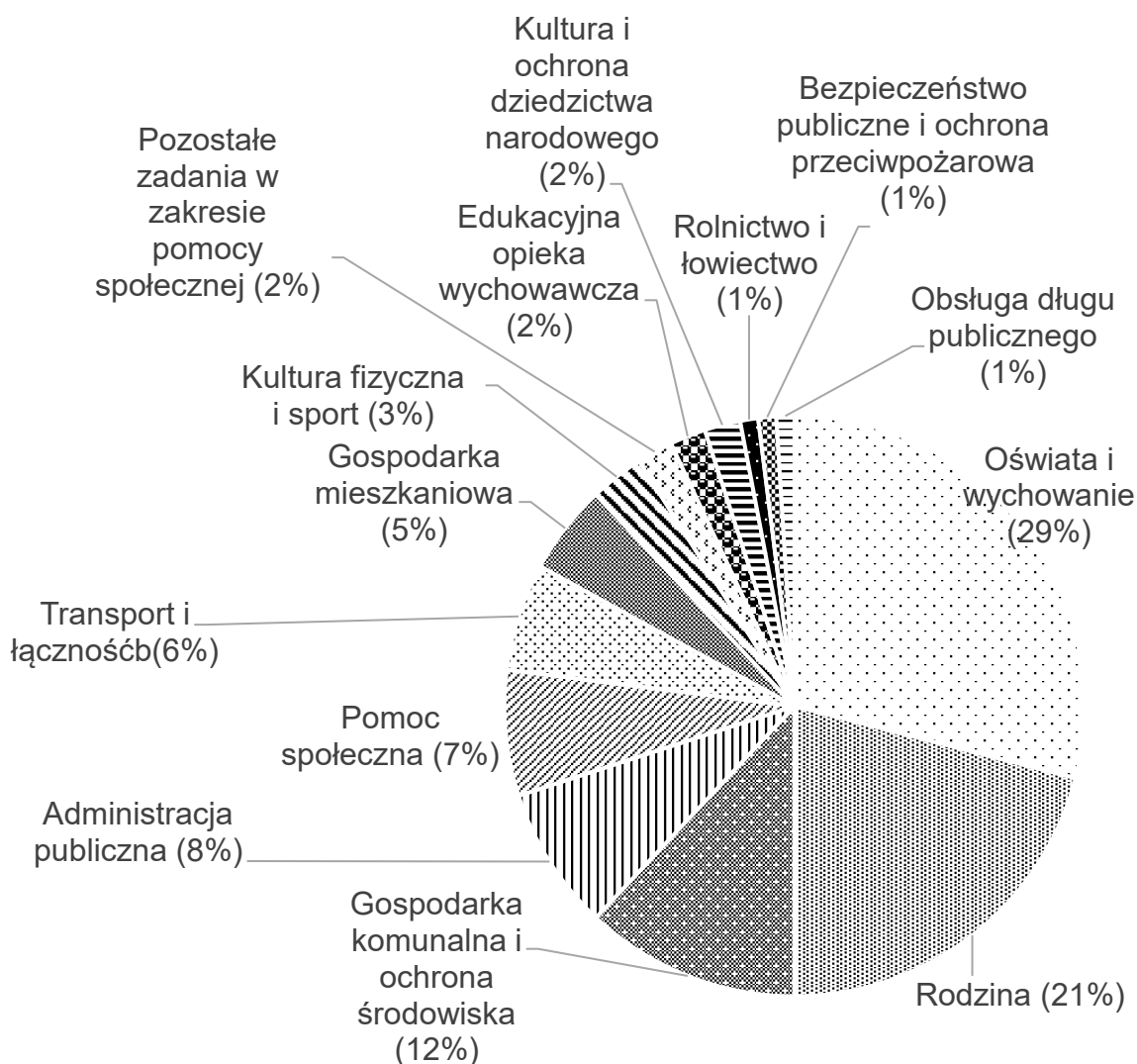
Warto mieć jednak na uwadze, że potencjał finansowy Gminy Pniewy w zakresie podatku rolnego, podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych jest wyższy niż osiągany. Wynika to z faktu, iż Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2017-2022 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku rolnego wynosiła prawie 230 tys. zł, z tytułu podatku od nieruchomości ponad 4,5 mln zł, a z tytułu podatku od środków transportowych prawie 5,6 mln zł.

Tab. 15. Kwoty stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień podatkowych w Gminie Pniewy w latach 2017-2022 (zł)

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
podatek rolny	skutki obniżenia górnych stawek podatków	107,19	987,60	39 859,40	123 883,67	32 780,83	32 325,98
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	66 662,15	220 710,15	371 920,14	379 259,73	599 306,12	868 439,80
podatek od nieruchomości	skutki udzielonych ulg i zwolnień	484 232,80	475 508,33	424 736,10	427 704,99	148 030,52	92 244,36
podatek od środków transportowych	skutki obniżenia górnych stawek podatków	740 706,38	842 238,33	903 862,66	1 000 715,23	1 225 557,06	852 934,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę wydatki w latach 2017-2022, największy udział przypadają w działach: oświata i wychowanie (29%) i rodzina (21%), a więc generują one największe wydatki w strukturze średnich wydatków w Gminie. Następnie wyróżniały się działy: gospodarka komunalna i ochrona środowiska (12%), administracja publiczna (8%), pomoc społeczna (7%), transport i łączność (5%) oraz kultura fizyczna i sport (3%). Wydatki w pozostałych działach stanowiły poniżej 2% całkowitych wydatków.

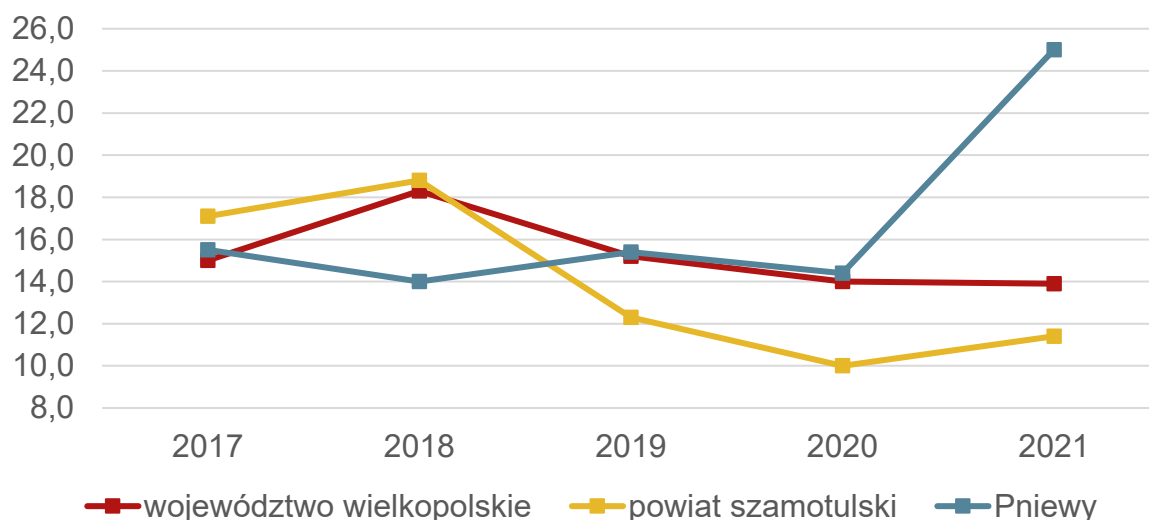

Ryc. 32. Struktura średnich wydatków Gminy Pniewy w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniżej przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w całkowitych wydatkach Gminy Pniewy na tle powiatu szamotulskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2017-2021. Z analizy wynika, że największy udział nakładów inwestycyjnych Gmina poniosła w 2021 roku – wydatki inwestycyjne stanowiły w tym roku 25%

wydatków ogółem. Przeznaczona na wydatki majątkowe kwota wyniosła ponad 24 mln zł i składało się na nią wiele inwestycji, w tym znaczna część w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska. Wśród realizowanych przedsięwzięć największe wydatki generowało zagospodarowanie terenu parku „Boisko Sokoła” w Pniewach (prawie 5 mln zł) oraz pierwszy etap rewitalizacji miasta Pniewy (około 13 mln zł). Tym samym w 2021 roku Gmina mocno odbiegła od średnich dla powiatu i województwa, mimo, iż w poprzednich latach jednostki te osiągały dość zbliżone

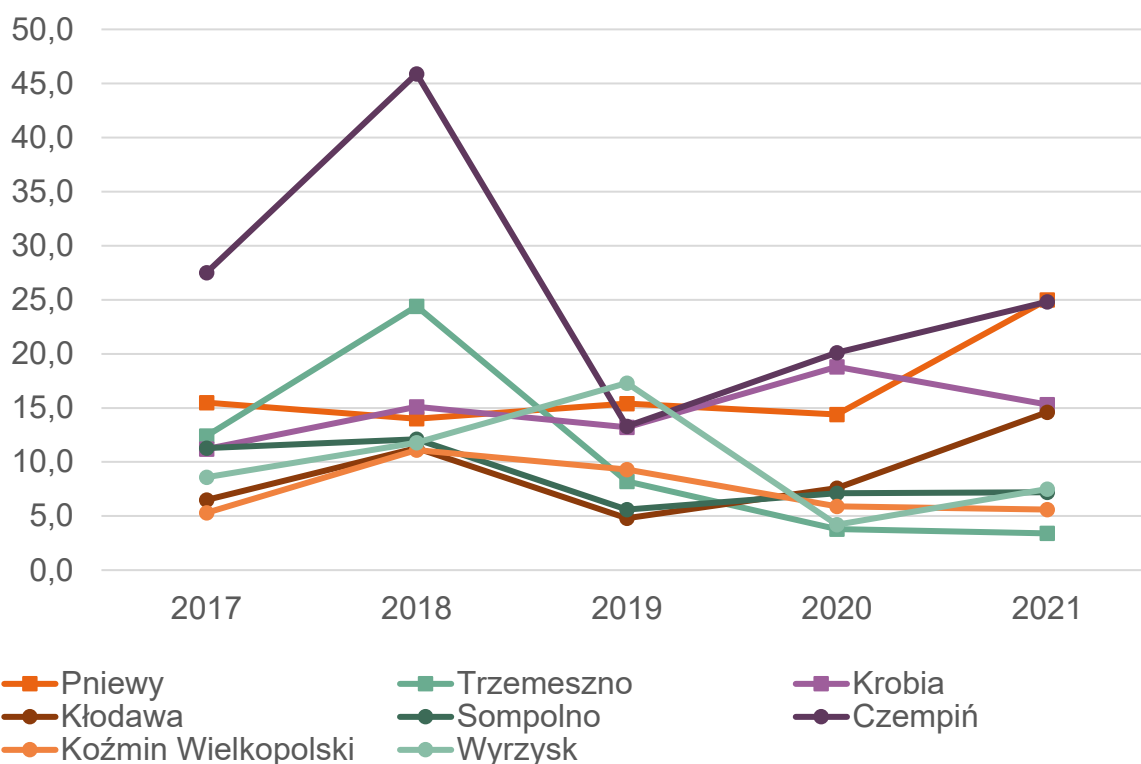

wartości.

Ryc. 33. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na tle grupy porównawczej Gmina Pniewy również plasuje się wysoko, przeznaczając znaczną część wydatków na inwestycje. Ponownie w 2021 roku Gmina Pniewy osiągnęła najwyższy wskaźnik wśród porównywanych jednostek (Gmina Czempień posiada bardzo zbliżoną wartość). We wcześniejszych latach Gmina Pniewy plasowała się corocznie na 2 lub 3 miejscu wśród porównywanych gmin.

Ryc. 34. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w grupie porównawczej w latach 2017-2021

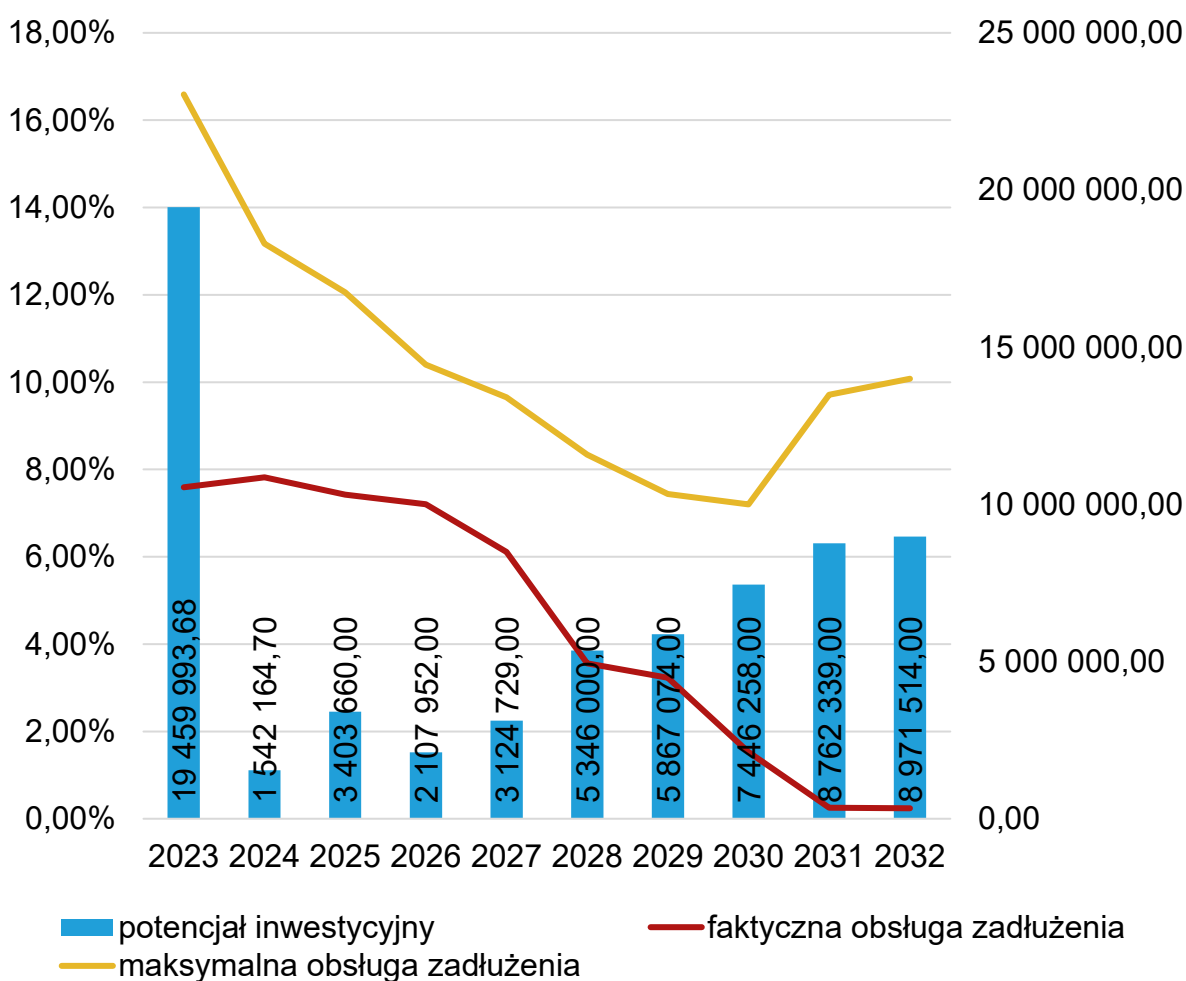
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pniewy na lata 2023-2032 na podstawie Uchwały Nr LVII/449/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r. o zmianie uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pniewy na lata 2023-2032. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pniewy kształtuje się bardzo pozytywnie i pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2032. Wynika z tego, że w okresie

przedstawionym na rycinie zsumowany potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie ponad 66,5 mln zł. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia szacunkowe wartości.

Ryc. 35. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pniewy na lata 2023-2032

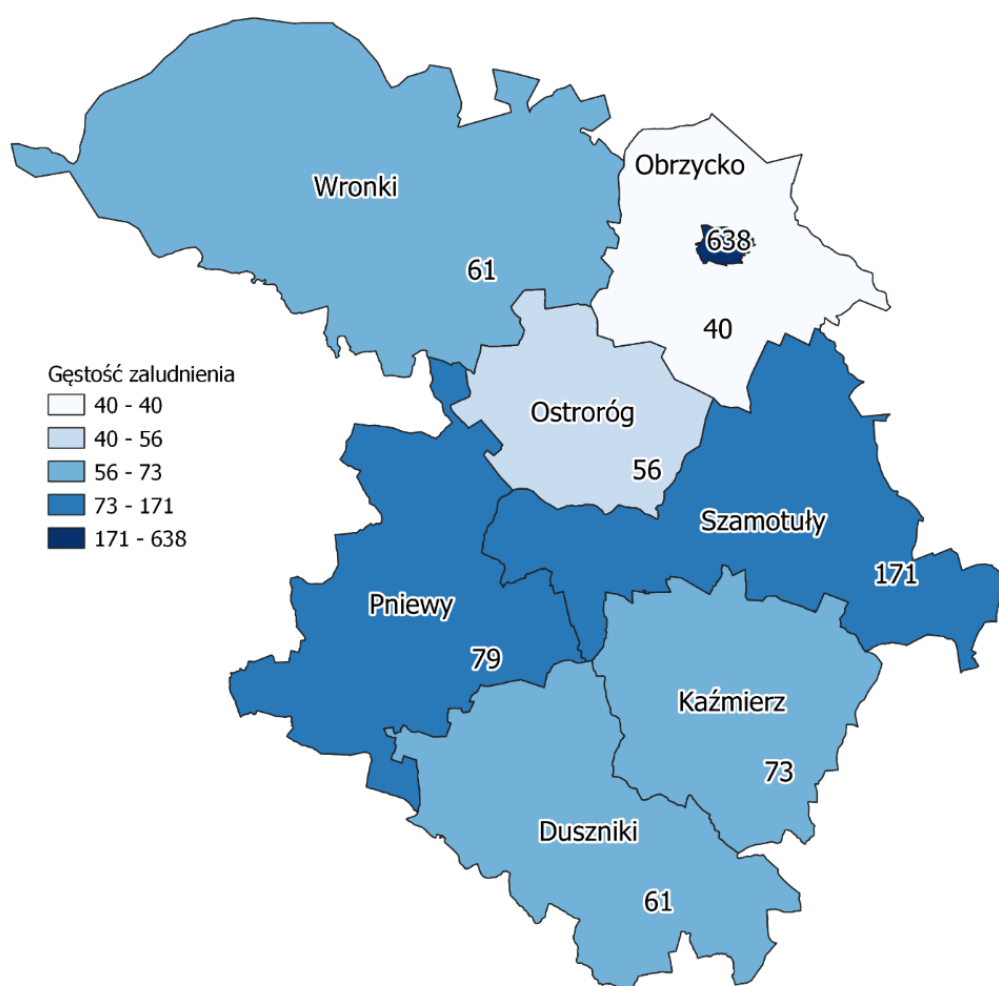
Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr LVII/449/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r. o zmianie uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pniewy na lata 2023-2032

CZĘŚĆ 4: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

4.1. Demografia

Analiza demograficzna przeprowadzona została na podstawie danych uzyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>), które różnić się mogą od danych gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie innej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej.

Według danych GUS Gmina Pniewy w 2022 roku liczyła 12 449 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię dało gęstość zaludnienia 78,6 os./km² (w podziale na miasto Pniewy i obszar wiejski odpowiednio 873,6 os./km² i 28,9 os./km²). Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się gęstości zaludnienia w poszczególnych gminach w powiecie szamotulskim.

Ryc. 36. Gęstość zaludnienia w powiecie szamotulskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz danych GUS.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie szamotulskim oraz gminach z grupy porównawczej w latach 2018-2021 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w powiecie utrzymywała się na podobnym poziomie (średnia dynamika zmian kształtowała się na poziomie 100,1%, co oznacza wzrost liczby ludności w powiecie). Analizując zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych gminach w powiecie zaobserwować można, iż sytuacja jest zróżnicowana. W części z jednostek obserwuje się wzrost liczby mieszkańców – dotyczy to miasta Obrzycko oraz gmin Duszniki, Kaźmierz i Szamotuły. Z kolei w gminach Pniewy, Obrzycko, Ostroróg i Wronki liczba mieszkańców zmniejsza się.

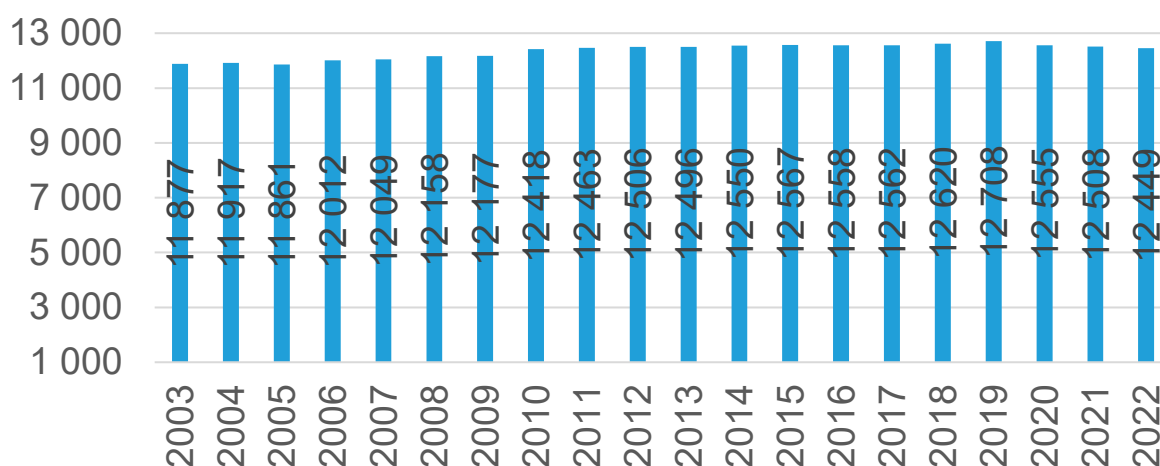
Średnia dynamika zmian liczby ludności w Gminie Pniewy wynosi 99,7% – na tle gmin w powiecie jest to jeden z najmniej korzystnych wyników. Porównując jednak Gminę Pniewy z gminami z grupy porównawczej (a więc jednostkami podobnymi i charakteryzującymi się wspólnymi cechami) zaobserwować można, iż dynamika ta jest bardzo zbliżona, a nawet wyższa niż w większości jednostek, co oznacza, iż zmniejszanie się liczby mieszkańców w Gminie Pniewy następuje wolniej niż w większości Gmin z grupy porównawczej.

Ponadto mieszkańcy Gminy Pniewy stanowią 14% wszystkich mieszkańców powiatu szamotulskiego. Jest to 3 wynik po gminach Szamotuły i Wronki, których mieszkańcy stanowią ponad 50% wszystkich mieszkańców powiatu.

Tab. 16. Zmiany liczby ludności w powiecie szamotulskim i grupie porównawczej w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
powiat szamotulski	91 185	91 664	91 723	91 662	91 649	100%	100,1%
Pniewy	12 620	12 708	12 555	12 508	12 449	14%	99,7%
m. Obrzycko	2 385	2 375	2 381	2 384	2 387	3%	100,0%
Obrzycko	4 501	4 467	4 379	4 396	4 430	5%	99,6%
Duszniki	8 997	9 109	9 420	9 471	9 498	10%	101,4%
Kaźmierz	8 583	8 755	9 020	9 155	9 332	10%	102,1%
Ostroróg	4 963	4 925	4 748	4 741	4 733	5%	98,8%
Szamotuły	30 047	30 251	30 182	30 103	30 049	33%	100,0%
Wronki	19 089	19 074	19 038	18 904	18 771	20%	99,6%
grupa porównawcza	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
Trzemeszno	14 294	14 294	13 964	13 923	13 816	-	99,2%
Krobia	13 034	12 994	12 730	12 687	12 658	-	99,3%
Kłodawa	12 916	12 801	12 200	12 040	11 903	-	98,0%
Sompolno	10 375	10 380	10 229	10 183	10 106	-	99,3%
Czempiń	11 505	11 513	11 421	11 441	11 417	-	99,8%
Koźmin Wielkopolski	13 307	13 211	12 940	12 821	12 673	-	98,8%
Wyrzysk	13 960	13 926	13 400	13 269	13 189	-	98,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ryc. 37. Liczba ludności w Gminie Pniewy w latach 2012-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej, dwudziestoletniej perspektywie czasowej, w Gminie widoczny jest spadek liczby mieszkańców. Od 2001 do 2019 roku obserwowano stopniowy, powolny choć systematyczny, wzrost liczby mieszkańców (z wyjątkami w poszczególnych latach, lecz ostatecznie tendencja była wzrostowa). W 2020 roku sytuacja ta odwróciła się i liczba mieszkańców nieco się zmniejszyła. Taka sama sytuacja wystąpiła w kolejnych 2 analizowanych latach. Jeśli sytuacja z 3 ostatnich lat przerodzi się w trend obserwowalny będzie pogłębiający się spadek liczby mieszkańców.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Jak wynika z tabeli zamieszczonej poniżej, wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w województwie wielkopolskim w 2021 roku kształtował się na poziomie ujemnym, taki sam proces zarejestrowano zarówno dla powiatu szamotulskiego, jak i prawie wszystkich gmin powiatu, z wyjątkiem Gminy Kaźmierz, w której zarejestrowano wartość wskaźnika na poziomie 0,65. Ujemny przyrost naturalny w gminach oscylował w przedziale od -0,05 (Duszniki) do -4,65 (Ostroróg). Gmina Pniewy, z wskaźnikiem przyrostu naturalnego na poziomie -4,09 w 2022 roku, względem innych gmin w powiecie i grupie porównawczej plasowała się na dość niskim miejscu pod względem wartości omawianego wskaźnika. Ujemny przyrost naturalny oznacza, iż liczba urodzeń jest niższa niż liczba zgonów wśród mieszkańców danej jednostki.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli jest wskaźnik salda migracji, czyli różnica między odpływem a przyływem mieszkańców. Wartości tego

wskaźnika są dość zróżnicowane w badanych jednostkach. W powiecie szamotulskim saldo migracji jest dodatnie, a więc oznacza to, że więcej osób wprowadza się na teren powiatu niż z niego wyprowadza. Najwyższe wskaźniki salda migracji obserwuje się dla gmin Kaźmierz, Obrzycko, Duszniki i miasta Obrzycko. W Gminie Pniewy oraz 2 innych gminach w powiecie (Szamotuły i Wronki) saldo migracji jest ujemne. Porównując jednak Gminę Pniewy z gminami z grupy porównawczej znów wychodzi ona nieco korzystniej – większość gmin w grupie ma saldo ujemne, niższe niż Gmina Pniewy.

Tab. 17. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w grupie porównawczej w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w 2022 r.	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców (średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.)	saldo migracji na 1000 mieszkańców w 2022 r.	saldo migracji na 1000 mieszkańców (średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.)
województwo wielkopolskie	-2,16	-0,80	0,40	0,01
powiat szamotulski	-2,65	-0,78	3,05	0,24
Pniewy	-4,09	-0,94	-0,56	-0,30
m. Obrzycko	-4,20	-0,60	6,72	0,62
Obrzycko	-4,30	-0,57	15,60	1,38
Duszniki	-1,05	-1,31	7,26	2,47
Kaźmierz	0,65	-0,64	17,93	-0,93
Ostroróg	-4,64	-1,13	1,05	-0,26
Szamotuły	-2,00	0,00	-0,30	0,00
Wronki	-4,09	0,00	-1,54	0,00
Trzemeszno	-3,25	-0,92	-4,76	-0,09
Krobia	-1,50	-0,43	1,10	1,23
Kłodawa	-7,53	-1,28	-5,19	0,13
Sompolno	-4,52	-0,99	-3,05	-0,23
Czempiń	-3,23	-1,38	3,06	1,01
Koźmin Wielkopolski	-4,16	-1,17	-7,14	-0,34
Wyrzysk	-3,03	-0,44	-2,27	0,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując dalsze wskaźniki demograficzne dla Gminy Pniewy, powiatu szamotulskiego oraz gmin z grupy porównawczej zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa, czyli wzrost udziału liczby osób starszych (seniorów) w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. W Gminie Pniewy dynamika tej zmiany wynosi 125% i postępuje dość szybko w stosunku do innych jednostek, np. średnio w powiecie jest to 118%. Zestawiając grupę porównawczą Gmina Pniewy również plasuje się wysoko. Oznacza to, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększa się szybciej w Gminie niż w porównywanych jednostkach. Należy mieć zatem na uwadze, iż zwiększająca się liczba osób starszych prowadzić może do różnego rodzaju wyzwań związanych, np. z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej i usług opiekuńczych wraz ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na nie. Przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym na terenie Gminy zmienić się może również zapotrzebowanie na inne usługi – coraz mniej pożądane będą te skierowane do dzieci i młodzieży (takie jak opieka żłobkowa, przedszkolna), a zwiększy się popyt na usługi dla osób starszych.

Na przedstawioną prognozę wskazuje także inny wskaźnik – liczba mieszkańców w wieku 25-34 lata, czyli osób stanowiących główną siłę rozwoju gospodarczego. Osoby w tym wieku najczęściej zakładają rodziny, podejmują zatrudnienie, otwierają własną działalność gospodarczą, itp. W Gminie Pniewy odpływ ludności w tym wieku postępuje szybciej niż w powiecie oraz województwie, co jest sytuacją niekorzystną i rodzi konieczność podjęcia działań, które przyczynią się do zatrzymania w Gminie ludzi młodych.

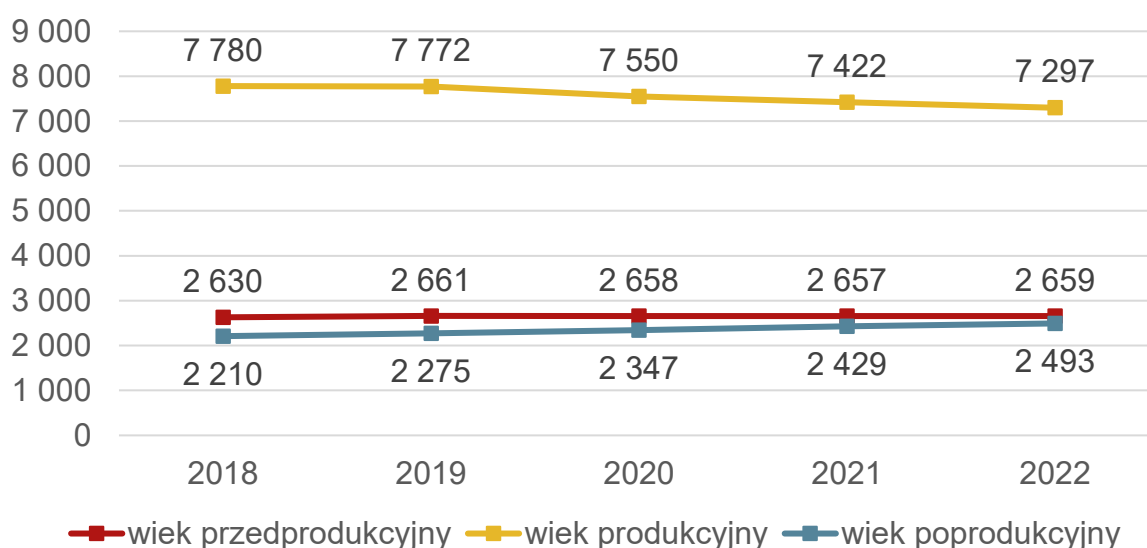
Tab. 18. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Pniewy w 2018 i 2022 roku na tle powiatu i województwa

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem w 2018 (%)	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem w 2022 (%)	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem - dynamika (%)	ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w 2018 (%)	ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w 2022 (%)	ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym - dynamika (%)
województwo wielkopolskie	14,53	13,13	90%	24,20	27,70	114%
powiat szamotulski	14,63	12,39	85%	22,30	26,30	118%
Pniewy	14,87	11,46	77%	20,40	25,50	125%
m. Obrzycko	13,57	11,71	86%	20,10	25,00	124%
Obrzycko	13,57	11,71	86%	19,60	24,00	122%
Duszniki	14,90	12,80	86%	20,10	22,60	112%
Kaźmierz	15,69	13,50	86%	18,70	20,90	112%
Ostroróg	15,88	13,19	83%	21,20	25,70	121%
Szamotuły	15,98	13,60	85%	24,10	28,00	116%
Wronki	14,88	11,50	77%	24,80	29,50	119%
Trzemeszno	14,75	11,96	81%	23,30	28,80	124%
Krobia	16,23	13,36	82%	21,50	25,10	117%
Kłodawa	13,91	11,43	82%	27,40	32,90	120%
Sompolno	15,94	13,17	83%	20,70	24,90	120%
Czempiń	15,41	13,01	84%	21,90	27,60	126%
Koźmin Wielkopolski	14,53	12,16	84%	24,80	28,60	115%
Wyrzysk	15,57	13,09	84%	20,20	26,00	129%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potwierdzeniem powyżej sformułowanych wniosków jest przedstawiona na poniższym wykresie struktura ludności w Gminie Pniewy w latach 2018-2022 w postaci danych bezwzględnych. Analogicznie do pokazanego wyżej stopniowego wzrostu udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w całej strukturze demograficznej Gminy wraz z jednoczesnym zmniejszaniem się udziału osób

w wieku produkcyjnym, zauważyć można spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Warto zauważyć, iż przy zmniejszającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym liczba seniorów nadal będzie wzrastać. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni analizowanych lat utrzymywała się względnie na tym samym poziomie, chociaż ostatecznie uległa niewielkiemu zwiększeniu. Jednak na przestrzeni analizowanych lat liczba seniorów zbliżyła się do liczby dzieci i młodzieży i jeśli trend się utrzyma w najbliższych latach przewyższy ją.

Ryc. 38. Struktura ludności w Gminie Pniewy w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z uwagi na widoczne stopniowe starzenie się społeczeństwa i zmniejszającą się liczbę osób młodych i dzieci, sytuację demograficzną w Gminie można ocenić jako niekorzystną. Alarmujący jest również systematyczny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, z jednoczesnym stopniowym zwiększaniem się udziału osób w wieku emerytalnym. Warto mieć na uwadze, że konsekwencją przedstawionych wyżej tendencji będzie w przyszłości brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz spodziewany spadek dochodów Gminy z tytułu udziału w PIT, jak również zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów czy konieczność przeprowadzenia przez Gminę działań mających na celu zwiększenie napływu do Gminy ludzi młodych w celu zahamowania procesu starzenia się społeczeństwa.

4.2. Kapitał społeczny

Żłobki i przedszkola

Opiekę nad dziećmi do lat 3 w Gminie Pniewy sprawuje Żłobek „Żyrafy”, który oferuje wysokie standardy opieki. Priorytetem jest holistyczne podejście do rozwoju dziecka – rozwój społeczny, dobra edukacja połączona z językiem angielskim, bezpieczeństwo. Jest to placówka niepubliczna. Żłobek zlokalizowany jest w Pniewach i posiada 30 miejsc dla podopiecznych. Żłobek czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 6:30 do 16:30, zgodnie z potrzebami rodziców.

Opiekę przedszkolną na terenie Gminy zapewniają: Przedszkole „Miś” w Pniewach, 2 oddziały przedszkolne działające przy szkołach podstawowych w Chełmnie i Nojewie oraz Przedszkole Sióstr Urszulanek. Największą placówką jest przedszkole w Pniewach do którego uczęszcza blisko 300 podopiecznych w podziale na 10 grup. Przedszkole to spośród gminnych placówek jest również najdłużej otwarte. Przedszkole to wyposażone jest w sprzęt multimedialny oraz monitoring wizyjny.

Tab. 19. Przedszkola publiczne i niepubliczne na terenie Gminy Pniewy

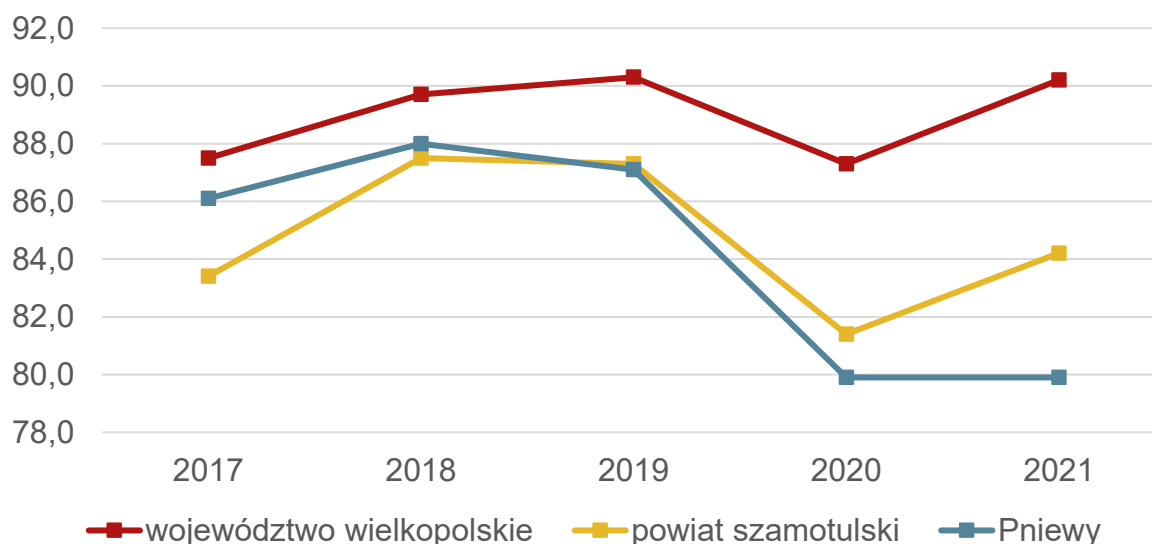
Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia	Rodzaj
1.	Przedszkole „Miś” w Pniewach	10	25	6:30-16:00	publiczne
2.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Nojewie	2	21	8:00-13:00	publiczne
3.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Chełmnie	2	25	8:00-13:00	publiczne
4.	Przedszkole Sióstr Urszulanek SJK	4	23	6.30-16.00	niepubliczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

W Przedszkolu „Miś” w ramach zajęć Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka organizowane są: zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem Dogoterapii, zajęcia w parach mieszanych z wykorzystaniem mas sensorycznych.

Według danych GUS upowszechnienie opieki przedszkolnej na terenie Gminy Pniewy w 2021 roku wynosiło prawie 80%. Oznacza to, że taki udział dzieci w wieku

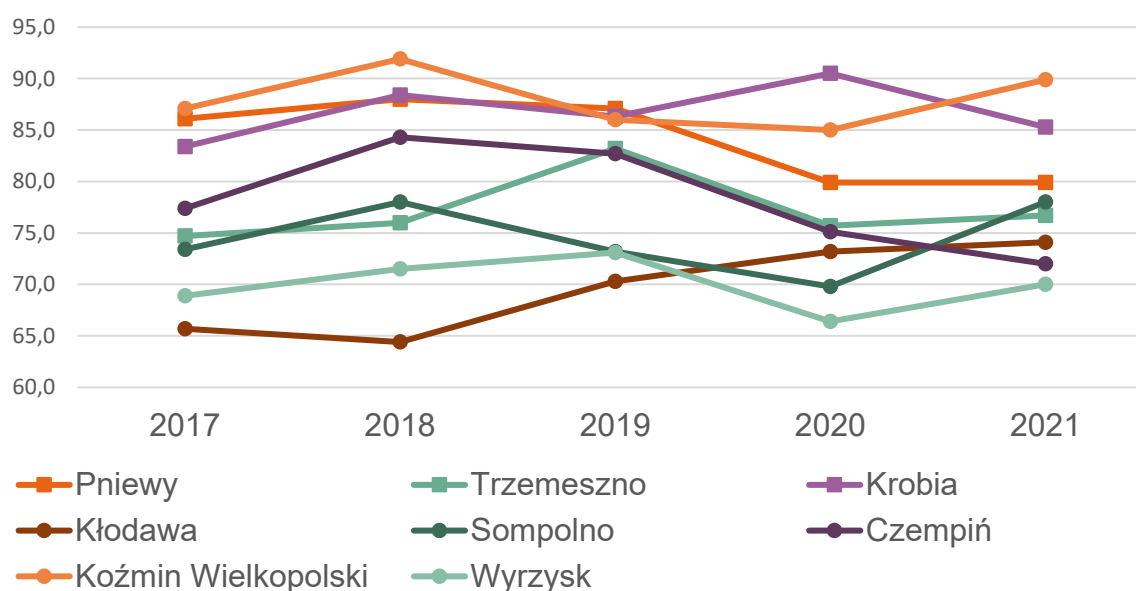
3-5 lat zamieszkujących na terenie Gminy uczęszcza do przedszkoli. Jest to dość wysoki poziom upowszechnienia, jednak odbiega nieco od średniej dla powiatu (84%) i województwa (90%).

Ryc. 39. Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednak w porównaniu do gmin z grupy porównawczej Gmina Pniewy plasuje się dość wysoko – na 3 miejscu po gminach Koźmin Wielkopolski i Krobia.

Ryc. 40. Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w grupie porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z kolei według danych Referatu Oświaty udział dzieci objętych opieką przedszkolną liczony na podstawie % udziału dzieci przedszkolnych/dzieci z oddziałów przedszkolnych w ogólnej licznie dzieci/ uczniów wszystkich szkół w Gminie Pniewy wynosi średnio 20%.

Corocznie zwiększa się liczba dzieci z terenu Gminy Pniewy uczęszczających do przedszkoli na terenie innych gmin. Znacznemu zwiększeniu ulega też miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym. Na przestrzeni lat, licząc od 2018, kwota ta zwiększa się rokrocznie o blisko 1 000 zł. Zwiększa się również wysokość miesięcznej dotacji na dziecko w przedszkolu niepublicznym.

Edukacja szkolna

Na terenie Gminy Pniewy funkcjonują 3 szkoły podstawowe zlokalizowane w Pniewach, Nojewie i Chełmnie. Największą z placówek jest Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach, do której uczęszcza średnio 950 uczniów, podzielonych na 42 oddziały o średniej wielkości wynoszącej 22 uczniów. Pozostałe 2 szkoły charakteryzują się zbliżoną liczbą uczniów, oddziałów i wielkości klas. W żadnej z gminnych szkół nie ma potrzeby organizacji zmianowego systemu pracy.

Tab. 20. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Pniewy

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
1.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach	42	22	82
2.	Szkoła Podstawowa w Nojewie	8	15	17
3.	Szkoła Podstawowa w Chełmnie	8	15	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Pniewy jest zróżnicowany pomiędzy szkołą w Pniewach, a szkołami w Nojewie i Chełmnie. W SP w Pniewach wyróżnia się 45 sal lekcyjnych, podczas gdy pozostałe 2 szkoły mają ich po 11. Szkoła w Pniewach nie posiada własnych obiektów sportowych (lecz korzysta z hal Ośrodka Sportu i Rekreacji), a szkoły w Nojewie i Chełmnie wyposażone są w sale gimnastyczne. Ponadto uczniowie szkoły w Nojewie mają do dyspozycji siłownię zewnętrzną, boisko do koszykówki oraz boisko wielofunkcyjne, a uczniowie szkoły w Chełmnie korzystają z boiska środowiskowego udostępnianego przez Ośrodek

Sportu i Rekreacji w Pniewach. Żadna ze szkół nie posiada pracowni językowych ani klas sportowych, dwujęzycznych. Oddziały integracyjne są tylko w szkole w Pniewach. Wszystkie szkoły posiadają komputery i tablety do użytku uczniów oraz projektory lub tablice multimedialne. Ponadto w każdej ze szkół uczniowie zapewnione mają własne miejsce na przechowywanie m.in. podręczników i przyborów szkolnych. We wszystkich szkołach zapewniana jest również opieka świetlicowa – w szkołach w Pniewach i Nojewie działają świetlice, a w szkole w Chełmnie uruchamiane są godziny świetlicowe, w ramach których sprawowana jest opieka nad dziećmi dowożonymi. Ponadto szkoły w Pniewach i Chełmnie wyposażone są w parking, a uczniowie zapewnioną mają opiekę pielęgniarki szkolnej. Monitoring wizyjny zainstalowany został tylko w szkole w Pniewach.

Tab. 21. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Pniewy w roku szkolnym 2021/2022

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach	Szkoła Podstawowa w Nojewie	Szkoła Podstawowa w Chełmnie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	45	11	11
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	brak	sala gimnastyczna - stan dobry, siłownia zew. - nawierzchnia do remontu, boisko do koszykówki - stan dobry, boisko wielofunkcyjne - do remontu	1 sala gimnastyczna - stan dobry, po remoncie
Pracownie językowe	nie	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie; 2 integracyjne	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	48	stacjonarne (pracownia) – 18, laptopy – 18	laptopy – 25, tablety z klawiaturą – 24 (z projektu CSW 2020)
Projektory multimedialne (szt.)	18	9	4 szt. zdemonstrowane, ponieważ w każdej sali lekcyjnej jest tablica multimedialna

Monitoring szkolny	tak	nie	nie
Szafki dla każdego ucznia	tak, klasy od 4 do 8	tak	w klasach każdy uczeń ma szufladę na podręczniki i inne przybory szkolne
Świetlice	tak, 6:30-16:00	tak, 12:00-14:30	świetlica – nie*
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	nie	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	gabinet pielęgniarstwa	nie	gabinet pielęgniarstwa

*w szkole uruchamiane jest 13 godzin świetlicowych w tygodniu, w ramach których sprawowana jest opieka na dziećmi dowożonymi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

W zakresie obowiązkowego zapewnienia dowozów i odwozów uczniów szkół i placówek oświatowych na terenie Gminy Pniewy przewozy regularne realizowane są przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Gorzowie Wielkopolskim Spółka z o.o. Dowozy obejmują średnio 360 uczniów na 10 liniach.

Uczniowie pniewskich szkół podstawowych uczestniczą w wielu konkursach na poziomie gminnym, powiatowym, wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym w ramach, których zdobywają liczne nagrody (za zajęcie I, II lub III miejsca) i wyróżnienia.

W szkołach realizowane są również zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Należą do nich m.in.: nauczanie indywidualne, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia logopedyczne.

Warto również wyróżnić SP w Nojewie, w której oprócz zajęć finansowanych przez organ prowadzący, organizuje się także zajęcia w ramach 40 godzinnego tygodnia pracy nauczyciela. Są to dodatkowe zajęcia z matematyki dla klasy VIII, zajęcia Szkolnego Klubu Sportowego oraz zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów, w tym:

- zespół wokalny-instrumentalny „Słoneczniki” (2 grupy – nauka śpiewu i gry na gitarze),
- kółko wiedzy o Wielkopolsce prowadzone przez wychowawców klas IV-VII,

- Szkolne Koło Krajoznawczo-Turystyczne w ramach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Szkoły podstawowe w Nojewie oraz Chełmnie angażują się w organizację wydarzeń integrujących uczniów ze wszystkich grup i klas, będących w różnym wieku, co sprzyja szeroko pojętej integracji i rodzinnej atmosferze. W szkole w Nojewie są to imprezy szkolne typu: Święto Pyry, Dzień Dziecka, imprezy środowiskowe, wycieczki między klasowe, festyn integracyjny dzieci przedszkolnych oraz zabawy i dyskoteki szkolne. W szkole w Chełmnie odbywają się cykliczne wydarzenia i zajęcia integrujące, takie jak:

- festyny szkolne organizowane we współpracy z Radą Rodziców, podczas których przewidziane są zabawy i konkurencje sprawnościowe dla przedszkolaków, dzieci i młodzieży szkolnej;
- rajdy/marsze na orientację organizowane w zakresie działalności szkolnego koła i we współpracy z Oddziałem PTTK Szamotuły. Są to rajdy/marsze dla uczniów od klasy I do VIII, w których rodzice często biorą udział jako opiekunowie;
- przedstawienia profilaktyczne dofinansowane ze środków GKRPA dla przedszkolaków i uczniów klas I-VIII;
- wycieczki krajoznawcze,
- występy zespołu Abaris, który reprezentuje szkołę na okolicznych festynach i innych uroczystościach w sołectwach, w domu seniora, itp.

Oprócz edukacji na poziomie podstawowym w Gminie Pniewy zapewniana jest również edukacja ponadpodstawowa. Realizuje ją Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach w ramach którego funkcjonują:

- Liceum ogólnokształcące,
- Technikum,
- Branżowa Szkoła I Stopnia w Pniewach (funkcjonuje oddział integracyjny),
- Bursa szkolna w Pniewach.

Organem prowadzącym dla Zespołu Szkół jest Gmina Pniewy. W tabeli poniżej przedstawiono dane liczbowe poszczególnych placówek w Zespole Szkół.

Tab. 22. Liczebność szkół ponadpodstawowych prowadzonych przed Gminę Pniewy

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy (tak/nie)
4.	Liceum Ogólnokształcące	12	22	76	nie
5.	Technikum	17	23		nie
6.	Branżowa Szkoła I stopnia	9	22		nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

Łącznie Zespół Szkół posiada 36 sal lekcyjnych. Uczniowie Liceum mają dostęp do sali gimnastycznej. Szkoła wyposażona jest w komputery dla uczniów, projektory multimedialne, monitoring wizyjny, parking oraz gabinet pielęgniarstwa. Budynki szkolne przy ul. Wolności 10 objęte są monitoringiem wizyjnym.

Na obszarze Gminy działa też Liceum Ogólnokształcące Sióstr Urszulanek SJK w Pniewach prowadzone przez Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego. Do szkoły tej uczęszcza średnio 150 uczniów.

Uczniowie uczęszczający do szkół średnich poza Gminą Pniewy najczęściej dojeżdżają do szkół na terenie gmin: Kwilcz, Lwówek, Szamotuły, Duszniki, Sieraków.

Mając na celu rozwój uzdolnień i zainteresowań uczniów szkół Gminy Pniewy Rada Miejska Pniewy w dniu 30 czerwca 2021 r. Uchwałą nr XXXI/247/21 przyjęła Pniewski Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży. Głównym celem Programu jest wyróżnienie uczniów, którzy wykazują się ponadprzeciętnym zaangażowaniem i osiągnięciami oraz stworzenie atmosfery sprzyjającej wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży. Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży stał się podstawą do opracowania zasad udzielania stypendiów edukacyjnych, artystycznych, sportowych i absolwenckich, zgodnie z którymi dyrektorzy jednostek oświatowych mogą składać wnioski o uhonorowanie uczniów. Pierwsze stypendia były wypłacane we wrześniu 2022 roku. Przyznano:

3 stypendia edukacyjne i 1 stypendium sportowe dla uczniów SP w Pniewach,
po 1 stypendium absolwenckim dla uczniów szkół w Chełmnie i Nojewie,
3 stypendia artystyczne lub tematyczne i 4 absolwenckie dla uczniów ZS w Pniewach.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2019-2025. Można z niej wnioskować, że wydatki na oświatę corocznie wzrastały, łącznie o blisko 23 mln zł. Ma to związek zarówno z inwestycjami przeprowadzonymi w placówkach jak i ze wzrostem wynagrodzeń dla nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi przedszkola i szkół. Ponadto warto zauważyć, że stopień pokrycia wydatków subwencją oświatową utrzymuje się na dość stałym poziomie.

Tab. 23. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Pniewy w latach 2019-2025

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
WYDATKI OGÓŁEM	23 875	23 616	26 130	28 576	36 828	45 700	46 820
	450,50	360,88	502,99	983,49	258,38	724,36	255,38
SUBWENCJA OŚWIATOWA	13 879	15 886	16 485	17 515	20 215	27 023	31 122
	455,98	234,04	954,41	844,93	355,00	679,00	828,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	9 995	7 730	9 644	11 061	16 612	18 677	15 697
	994,52	126,84	548,58	138,56	903,38	045,36	427,38
Stopień pokrycia	58%	67%	63%	61%	55%	59%	66%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

Od 2025 roku subwencja oświatowa wraz z dotacją przedszkolną zostały zastąpione potrzebami oświatowymi. Zmianie uległ także sposób wprowadzania i nadzoru danych w Systemie Informacji Oświatowej, na podstawie których przyznane jest wsparcie

Kultura i sport

Podmiotem realizującym zadania z zakresu upowszechnienia kultury i czytelnictwa jest Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy. Budynek instytucji kultury oprócz podstawowej funkcji jaką spełnia jako wypożyczalnia książek i czytelnia jest również (dzięki wyposażeniu w salę widowiskową ze sceną) miejscem spotkań i wydarzeń kulturalnych. Odbývają się tutaj warsztaty, wykłady, kino,

spotkania autorskie, spotkania z podróżnikami, wspólne świętowanie 11 listopada. Wydarzenia te służą nie tylko ukulturalnianiu się i zapewnieniu rozrywki, ale dają także możliwość integracji różnych grup wiekowych i umożliwiają mieszkańcom wspólne spędzanie czasu.

Z kolei promocją, popularyzacją i upowszechnianiem kultury fizycznej, sportu i rekreacji jest Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pniewach. Do jego bazy infrastrukturalnej zalicza się kompleks hali sportowo-widowiskowej, w skład której wchodzi boiska do gry (koszykówka, piłka ręczna, piłka nożna, siatkówka, tenis ziemny), 2 sale gimnastyczne, sauna, siłownia. OSiR sprawuje także nadzór nad kąpieliskami oraz organizuje mecze i turnieje.

Tab. 24. Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie Gminy Pniewy

Obiekt	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
Hala Sportowo-Widowiskowa ul. Wolności 20	Obiekt oddany do użytku w 2005 roku, wykonany remont układu klimatyzacyjno-wentylacyjnego, wymiana pomp ciepła i solarów.	• zajęcia edukacyjne z wychowania fizycznego • treningi dla dzieci i młodzieży w koszykówkę i siatkówkę • amatorskie rozgrywki ligowe w futsalu • turnieje zakładów pracy w grach zespołowych • przedstawienia artystyczne • ogólnopolskie wystawy królików, • ogólnopolskie turnieje akrobatyczne
Sala gimnastyczna ul. Strzelecka 11	Obiekt wybudowany w 1987 roku, remonty przeprowadzone w latach 2007-2008 (zaplecze szatniowe, parkiet), w 2020 wykonana termomodernizacja.	• zajęcia edukacyjne z wychowania fizycznego • treningi karate • zajęcia fitness • rozgrywki szkolne w koszykówkę i siatkówkę
Pawilon sportowy, ul. Konińska 9	Obiekt wybudowany w latach 70 XX w. Przeprowadzone remonty: 2014 rok – sala siłowni,	• obiekt wykorzystywany na treningi 2 drużyn piłkarskich • wynajmowany prywatnym podmiotom na prowadzenie siłowni i gabinetu fizjoterapii

	2018 rok – szatnie. Obecnie jest to obiekt wymagający termomodernizacji.	
Stadion miejski ul. Konińska 9	Obiekt z pełnowymiarową płytą piłkarską, wybudowany w latach 90 XX w. Obiekt wymagający gruntownego remontu obejmującego trybuny i wymianę murawy – w 2021 roku zamontowano automatyczny system do nawadniania murawy.	• odbywają się rozgrywki ligowe i treningi 2 klubów piłkarskich
Kompleks boisk Orlik 2012 ul. Krótka	Obiekt oddany do użytku w 2010 roku, na bieżąco konserwowany, bez istotnych remontów. Obiekt wymagający wymiany sztucznej trawy oraz modernizacji bieżni lekkoatletycznej.	• zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych • otwarte turnieje piłkarskie dla dorosłych • zawody lekkoatletyczne dla młodzieży • Turnieje Orlik CUP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

Najważniejsze cykliczne wydarzenia kulturalne i sportowe odbywające się na terenie gminy to: Majówka, Dni Pniew, Festiwal Tańca, Jarmark św. Wawrzyńca, Wyścig przez Wieki, Jarmark Bożonarodzeniowy, Dożynki Gminne, Przegląd Piosenki Maryjnej, Bieg św. Urszuli, Triathlon, Bieg Papieski, rozgrywki Ekstraklasy Futsalu i Puchar Polski Juniorów w Futsalu, rajdy rowerowe, mecze ligowe piłki nożnej, Piknik Historyczny Wielka Pniewska, Festyn Świętojański z biesiadą „Na Świętojańską Nutę” oraz wiele innych wydarzeń i imprez organizowanych nie tylko przez Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy i Ośrodek Sportu i Rekreacji, ale także szkoły, przedszkole, Dzienny Dom Seniora, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze i poszczególne sołectwa.

Na terenie Gminy Pniewy znajduje się 13 świetlic wiejskich znajdujących się w różnym stanie technicznym oraz wykorzystywanych z różną intensywnością.

W 2022 roku w świetlicach wiejskich w Turowie, Orliczku i Koninie odbywały się zajęcia edukacyjno-wychowawcze z elementami profilaktyki uniwersalnej. Od 2023 roku zajęcia prowadzone są również w świetlicach wiejskich w Zamorzu, Nosalewie,

Przystankach, Dębinie oraz Kikowie. W zajęciach uczestniczą dzieci i młodzież, w ramach integracji również rodzice, dziadkowie oraz inni mieszkańcy wsi.

Celem ogólnym zajęć jest:

- promocja zdrowego stylu życia oraz zachowań prospołecznych u dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia świetlicowe oraz przeciwdziałanie występowaniu u nich zachowań ryzykownych,
- wyposażenie dzieci i młodzieży w wiadomości i umiejętności, które pomogą im radzić sobie w codziennym życiu oraz sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu,
- integracja dzieci ze środowiska wiejskiego,
- wskazanie alternatywnych sposobów na spędzanie wolnego czasu,
- zapewnienie dzieciom możliwości aktywnego wypoczynku oraz zorganizowanie im czasu wolnego,
- wspieranie radzenia sobie w czasie pandemii i po pandemii – w jaki sposób zadbać o siebie i swoich najbliższych, aby wzmocnić swój organizm i wdrożyć dobre nawyki.

Natomiast w świetlicy działającej przy parafii św. Wawrzyńca prowadzone są zajęcia dla dzieci oraz dorosłych członków ich rodzin w ramach ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Postaw na rodzinę”. Świetlica skupia dzieci z rodzin niezaradnych społecznie oraz dysfunkcyjnych. Prowadzone warsztaty przyczyniają się do odbudowy i wzmocnienia więzi rodzinnych niezbędnych do właściwych relacji między ludźmi.

W tabeli wyszczególniono każdą ze świetlic wiejskich wraz z ich krótką charakterystyką.

Tab. 25. Charakterystyka świetlic wiejskich zlokalizowanych na terenie Gminy Pniewy

Obiekt	Charakterystyka
Świetlica Wiejska w Chełmnie, Chełmno 6	Budynek wymaga kompleksowego remontu wraz z wymianą instalacji, źródła ciepła, termomodernizacją. Działa w nim Zespół Ludowy Chełmianki.
Świetlica Wiejska w Dębinie, Dębina 12	W 2022 roku wyremontowano zaplecze, położono nowe pokrycie bitumiczne na dachu świetlicy, a w 2023 roku wymieniono kominek na spełniający standardy Ekoprojekt, docieplono stropodach. Konieczne jest docieplenie ścian zewnętrznych, wykonanie elewacji budynku, remont schodów zewnętrznych wraz z wykonaniem podjazdu dla osób ze szczególnymi potrzebami, położenie nowego pokrycia bitumicznego na pozostałej części budynku.
Świetlica Wiejska w Koninie, Konin 8	Budynek remontowany i przebudowywany w 2014 roku. W 2023 roku wykonano pokrycie bitumiczne.
Świetlica Wiejska w Lubocześnicy, Lubocześnica 6A	W 2021 roku wymieniono kocioł. Budynek wymaga remontu, w tym termomodernizacji i naprawy pokrycia dachowego.
Świetlica Wiejska w Nojewie, Nojewo 9	Budynek wymaga remontu, w tym kompleksowej termomodernizacji wraz z wymianą instalacji grzewczych.
Świetlica Wiejska w Orliczku, Orliczko 24	Wymagana wymiana kotła. Odbývają się zajęcia dla dzieci i młodzieży prowadzone przez animatora.
Świetlica Wiejska w Podpniewkach, Podpniewski 13	Budynek częściowo wyremontowany.
Świetlica Wiejska w Przystankach, Przystanki 4A	Budynek wyremontowany i przebudowany w 2014 roku.
Świetlica Wiejska w Psarskiem, Psarskie 19	Budynek do kompleksowego remontu (bardziej ekonomiczna będzie rozbiórka i budowa nowego obiektu).
Świetlica Wiejska w Rudce, Rudka 9	Należy przewidzieć wymianę źródła ciepła, bieżącą konserwację, remont, termomodernizację ścian zewnętrznych.
Świetlica Wiejska w Zajączkowie, Zajączkowo 40	Budynek wybudowany w 2013 roku, wymagana jest bieżąca konserwacja i remonty, ewentualna wymiana źródła ciepła.
Świetlica Wiejska w Zamorzu, Zamorze 6	Budynek wymaga termomodernizacji dachu oraz ścian zewnętrznych, ogrzewanie elektryczne (możliwy montaż fotowoltaiki).
Świetlica w Psarskiem 2	Znajduje się w budynku starej szkoły, obecnie budynek mieszkalny wielorodzinny. Remont wnętrza przewidziany w 2023 roku – wystąpiono o dofinansowanie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

Za produkt lokalny służący wzmocnieniu rozpoznawalności Gminy uważa się **pniewską kawę**. Jej początków upatruje się w II połowie XIX w., kiedy wspomniana została przez kronikarza, który zatrzymywał się w Pniewach podczas swoich podróży. Dziś kawa serwowana jest m.in. podczas gminnych jarmarków.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Pniewy odpowiadają funkcjonariusze Komisariatu Policji w Pniewach. W jego strukturze działa 16 funkcjonariuszy. W strukturach Urzędu Miejskiego działa również Straż Miejska, w ramach której pracuje 4 funkcjonariuszy.

W Gminie działa monitoring wizyjny, który obejmuje: Rynek, PKS Centrum Przesiadkowe, Łazienki Miejskie, Park Sokoła oraz część ulic i budynków w mieście. W sumie Gmina Pniewy dysponuje 27 kamerami wpiętymi w system monitoringu miejskiego. Bezpośrednia obsługa i podgląd monitoringu mieszczą się w siedzibie Straży Miejskiej Pniewy. Dzięki wykorzystaniu kamer możliwe jest dodatkowe wsparcie działań lokalnego Komisariatu Policji.

Z kolei za ochronę przeciwpożarową odpowiada 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, choć tylko jedna z nich (OSP Pniewy) ujęta została w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Jednostki oprócz standardowej działalności angażują się również w zabezpieczanie gminnych wydarzeń oraz organizację zawodów strażackich i Dnia Strażaka.

Tab. 26. Jednostki OSP na terenie Gminy Pniewy

Nazwa jednostki	Lokalizacja
Ochotnicza Straż Pożarna w Pniewach	ul. Wolności 21, Pniewy
Ochotnicza Straż Pożarna w Psarskiem	Psarskie 19
Ochotnicza Straż Pożarna w Kikowie	Kikowo 15
Ochotnicza Straż Pożarna w Nojewie	Nojewo 11
Ochotnicza Straż Pożarna w Lubocześnicy	Lubocześnica 6
Ochotnicza Straż Pożarna w Koninie	Konin 8

Ochotnicza Straż Pożarna w Zamorzu	Zamorze 6
Ochotnicza Straż Pożarna w Lubosinie	Lubosina 42
Ochotnicza Straż Pożarna w Turowie	Turowo 33
Ochotnicza Straż Pożarna w Zajączkowie	Zajączkowo 40
Ochotnicza Straż Pożarna w Rudce	Rudka 14
Ochotnicza Straż Pożarna w Koszanowie	Koszanowo 8A

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Pniewy działalność prowadzą organizacje pozarządowe. Skupiają one sympatyków danych dziedzin, pozwalają wspólnie spędzać czas, realizować się i spełniać swoje pasje mieszkańcom Gminy. Prężnie działają organizacje pozarządowe wspomagające rozwój społeczności lokalnych oraz świadczące pomoc na rzecz potrzebujących. Wśród nich wyróżnia się m.in.:

- Stowarzyszenie na Rzecz osób Niepełnosprawnych NADZIEJA – celem jego działalności jest udzielanie pomocy i wsparcia finansowego oraz rzeczowego dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami, osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom oraz upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród osób z niepełnosprawnością,
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie – celem jego działalności jest pielęgnowanie świadomości obywatelskiej i patriotycznej, krzewienie ducha wzajemnej życzliwości, działania na rzecz ducha towarzyskiego Braci, pielęgnowanie pamięci historycznej i tradycji Bractwa, działalność charytatywna oraz podejmowanie działań na rzecz rozwoju lokalnej społeczności,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Powiatu Szamotulskiego „Tacy Sami” – jego zadaniem jest niesienie wszechstronnej pomocy we wszystkich dziedzinach życia osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym w zakresie zdobywania umiejętności niezbędnych w życiu codziennym, organizowanie i prowadzenie działalności terapeutycznych i rehabilitacyjnej, pobudzenie różnych form ruchowo-integracyjnych osób z niepełnosprawnością oraz organizowanie pomocy prawnej,

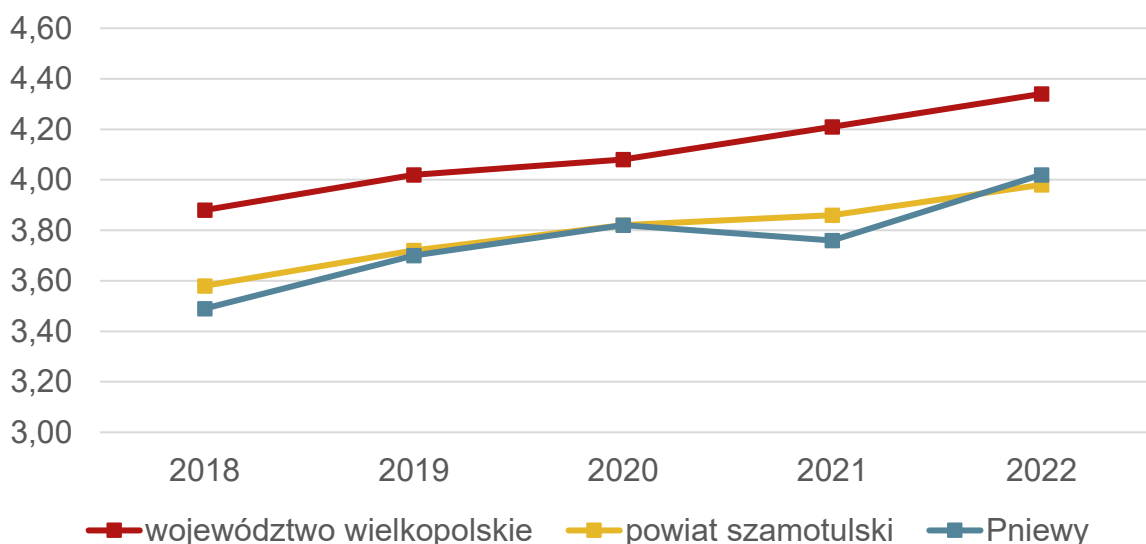
- Stowarzyszenie Kupców Pniewskich – dba o interesy kupców członków stowarzyszenia, zajmuje się ochroną praw kupieckich, kształtowaniem opinii i ocen o handlu na terenie działania stowarzyszenia, upowszechnianiem wiedzy o kulturze kupieckiej, a także popularyzacją zasad etyki kupieckiej,
- Fundacja „Czyń coś powinien, będzie co może” im. Stanisława i Wandy Niegolewskich – podejmuje działania na rzecz rewitalizacji tkanki społecznej i dziedzictwa kulturowego w środowisku wiejskim i miejskim wielkopolski, w oparciu o tradycje ziemiańskie i obywatelskie,
- Stowarzyszenie Miłośników Koni i Sportów Konnych LUZAK – celem jego działalności jest propagowanie, organizowanie i rozwijanie działalności kulturalnej, sportowej, turystycznej i terapeutycznej, a także tworzenie dla członków oraz innych miłośników koni warunków organizacyjnych, technicznych i materialnych dla uprawiania różnych dyscyplin jeździeckich zarówno w formie rekreacyjnej, jak i sportowej oraz uczestniczenia w zawodach sportowych i innych imprezach związanych z końmi,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Nojewo NOJEWIAK – służy odnowie i rozwojowi wsi, aktywizacji i integrowaniu mieszkańców oraz rozwojowi środowiska lokalnego wsi i okolic,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Zajączkowie – promuje zdrowy i aktywny styl życia oraz integrację,
- OSP w Kikowie, Koninie, Koszanowie, Lubocześnicy, Lubosinie, Nojewie, Pniewach, Psarskiem, Rudce, Turowie, Zajączkowie, Zamorzu – jednostki zajmują się głównie ochroną przeciwpożarową,
- Klub Sportowy SOKÓŁ Pniewy – działalność w dziedzinie sportu i hobby, celem jest rozwijanie działalności sportowej polegającej na doskonaleniu sprawności psychofizycznej oraz zaspokajaniu potrzeb rywalizacji i dążenia do osiągania wyników w ramach społecznie akceptowanych zasad współzawodnictwa,
- Pniewski Klub Sportowy ORŁY – działalność w dziedzinie sportu i hobby, celem jest zapewnienie młodzieży możliwości udziału w sporcie, popularyzacja zasad sportowej rywalizacji, organizowanie imprez

o charakterze sportowym i rekreacyjnym, doskonalenie uzdolnień i sprawności fizycznej,

- Uczniowski Klub Sportowy PNIEWIAK – działalność w dziedzinie sportu i hobby, celem jest planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe oraz angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, w tym gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności, itp.,
- Pniewski Klub Morsa „Bractwo Morsów” – działa na rzecz promowania zdrowego stylu życia,
- Koło Śpiewackie LIRA – celem działalności jest krzewienie pieśni chóralnej, kształtowanie patriotycznych i obywatelskich postaw członków, tworzenie i upowszechnianie kultury muzycznej, popularyzacja polskiej twórczości muzycznej poza granicami polski, podnoszenie poziomu artystycznego członków koła w ramach amatorsko społecznego ruchu chóralnego i instrumentalnego, a także społeczno-wychowawcze działanie dla umuzykalnienia dzieci i młodzieży,
- Stowarzyszenie Krzewienia Pedagogicznej i Duchowej Myśli Św. Urszuli – celem jest prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej zwłaszcza w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w przedsięwzięciach edukacyjno-kulturalnych, w szczególności na rzecz dzieci i młodzieży,
- Stowarzyszenie Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego – dba o tradycję, dobre imię i rozwój szkoły, integruje środowiska absolwentów szkoły, podtrzymuje wzajemną pomoc, tworzy dobry wizerunek szkoły i upowszechniania wiedzę o szkole.,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów, Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego – działa na rzecz osób starszych,
- Stowarzyszenie Pniewskich Amazonek „Razem Rażniej” – reprezentuje interesy osób po leczeniu raka piersi i innych chorób onkologicznych oraz oferuje pełną rehabilitację psychofizyczną,

- Stowarzyszenie Rowerzystów ODJECHANI-TEAM PL – działa w dziedzinach sportu, turystyki, kultury,
- Pniewskie Stowarzyszenie „Perspektywa” – zajmuje się pomocą społeczną, podejmuje działania na rzecz mieszkańców zwłaszcza seniorów,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Pniewska Liga Futsalu Red Dragons Pniewy – działa w dziedzinach sportu i rozwoju hobby,
- Klub Biegowo Sportowy „Aktywni w Pniewach” – działa w dziedzinach sportu i rozwoju hobby,
- Uczniowski Klub Sportowy KYOKUSHIN KARATE – prowadzi działalność w sferze kultury fizycznej, zajmuje się organizowaniem, propagowaniem działalności sportowej i wychowawczej w celu dbania o prawidłowy rozwój psychofizyczny i zdrowie obywateli, zapewnienia mieszkańcom województwa wielkopolskiego, a w szczególności dzieciom i młodzieży możliwość udziału w sporcie wyczynowym, rekreacji i rehabilitacji ruchowej, kształtuje u członków klubu wysokie wartości fizyczne i moralne, zapewnienia kibicom, zawodnikom, trenerom widowiska o wysokich walorach sportowych i estetycznych, stanowiących wartościową formę wypoczynku, rekreacji i wychowania, organizuje szkolenia i imprezy sportowe, propaguje wśród społeczeństwa wychowanie fizyczne i sport, współpracuje ze szkołami i placówkami oświatowymi, wydaje materiały szkoleniowe i biuletyny informacyjne.

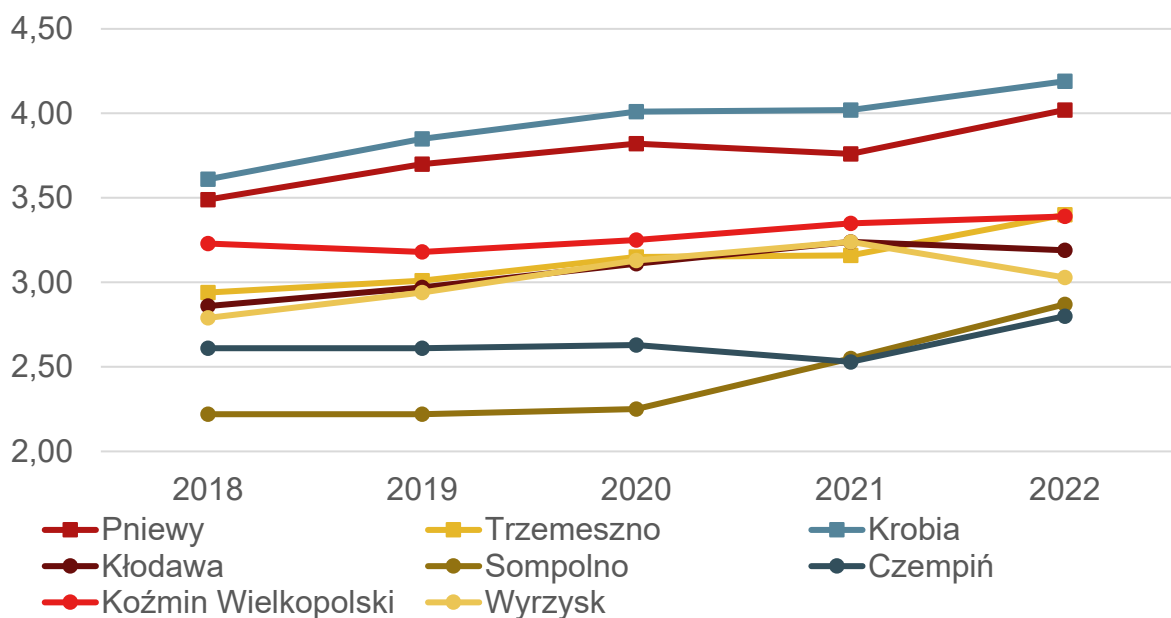
Jak wykazano powyżej na terenie Gminy Pniewy działa aktywnie w różnych dziedzinach wiele organizacji pozarządowych. Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się tej sytuacji w przeliczeniu na wskaźnik obrazujący liczbę działających w Gminie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Wartość wskaźnika zestawiono w latach 2018-2022 i porównano ze średnią dla powiatu i województwa. Wskaźnik dla wszystkich jednostek rośnie w analizowanych latach. Dla Gminy Pniewy był on najniższy do 2021 roku (choć bardzo zbliżony do średniej powiatowej), lecz w 2022 przewyższył średnią w powiecie.

Ryc. 41. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wspomniany wyżej wskaźnik zestawiono również z grupą porównawczą, gdzie Gmina Pniewy plasuje się wysoko, na 2 miejscu po Gminie Krobia. Jest to sytuacja pozytywna, ponieważ stwierdzić można, że mieszkańcy Gminy Pniewy są bardziej aktywni społecznie i chętniej uczestniczą w organizacjach pozarządowych niż mieszkańcy gmin o podobnych uwarunkowaniach.

Ryc. 42. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w grupie porównawczej w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Pniewy jest również członkiem następujących stowarzyszeń:

- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski – uczestnictwo w stowarzyszeniu przede wszystkim wspiera Gminę w zakresie reprezentowania jej wobec centralnych i wojewódzkich organów państwowych oraz samorządowych. Stowarzyszenie zajmuje się również inicjowaniem i wspieraniem przedsięwzięć w dziedzinie nauki, kultury i ochrony zdrowia, rozwijaniem kontaktów i współdziałaniem z wojewodą i samorządem województwa wielkopolskiego oraz z innymi stowarzyszeniami i organizacjami zrzeszającymi wspólnoty lokalne, a także inicjowaniem i wspieraniem współpracy z innymi regionami w kraju i zagranicą.
- Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu – celem działalności stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz podnoszenie efektywności jst poprzez działania edukacyjno-doradcze i informacyjno-wydawnicze oraz wsparcie we wdrażaniu nowoczesnych narzędzi zarządzania.
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „KOLD” w Lwówku – realizuje przedsięwzięcia o charakterze informacyjnym i szkoleniowym w celu wspierania działań na rzecz opracowanej w ramach działalności stowarzyszenia „Lokalne Strategie Rozwoju” (LSR). Udziela także doradztwa w zakresie przygotowywania projektów inwestycyjnych oraz ich finansowania w związku z LSR, a także wspiera działania w kierunku rozpowszechniania i promowania produktów lokalnych.

Współpraca partnerska Gminy Pniewy z innymi miastami rozpoczęła się na początku lat 90-tych. W tym czasie Wielkopolska nawiązywała kontakty z gminami francuskimi, których celem było poznanie funkcjonowania samorządu francuskiego.

Organizowane co 2 lata Igrzyska Przyjaźni dały Gminie Pniewy możliwość rozpoczęcia współpracy partnerskiej z następującymi jednostkami: Halluin (Francja), North Tyneside (Wielka Brytania), Oer-Erkenschwick i Lübbenau (Niemcy), Kočevje (Słowenia).

Gmina Pniewy współpracuje również z polskimi gminami – Gminą Radków i Gminą Kościerzyna. Współpraca z Gminą Kościerzyna odbywa się w zakresie:

- oświaty, wychowania i edukacji,
- kultury, rekreacji, sportu i turystyki,
- wymiany młodzieży,
- współpracy między jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Kołami Gospodyń Wiejskich,
- promowania kultury regionalnej,
- zadań o charakterze ogólnospołecznym,
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej i promocji gmin (przy możliwie szerokim udziale mieszkańców obu stron).

4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców Gminy Pniewy zapewniana jest przez:

- w zakresie stomatologii
 - Gabinet Stomatologiczny Taranczewski Paweł,
 - Przychodnię Stomatologiczną Protezka – Poradnia Stomatologiczna,
- w zakresie opieki całodobowej i szpitalnej
 - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Szamotułach, oddziały: wewnętrzny, dziecięcy, anestezjologii i intensywnej terapii, chirurgiczny z pododdziałem chirurgii urazowo-ortopedycznej i pododdziałem urologicznym, położniczo-ginekologiczny, noworodkowy,
- w zakresie przychodni specjalistycznych
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Panaceum”, gabinet fizykoterapii,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Prima-Med.” Zespół Poradni Specjalistycznych – Poradnia Dermatologiczna,
 - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Szamotułach – Poradnia Ginekologiczno-Położnicza,

➤ w zakresie poradni i gabinetów POZ

- Alia-Nat Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością, gabinet POZ, poradnia pielęgniarki,
- Centrum Leczniczo-Rehabilitacyjne „Postęp” w Pniewach, poradnia ogólna POZ, gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej,
- NZOZ Gabinety Lekarskie Tomasz Stęпка.

Najbliższa stacja pogotowia to Podstacja Pogotowia Ratunkowego zlokalizowana w Pniewach pod adresem ul. Targowa 14.

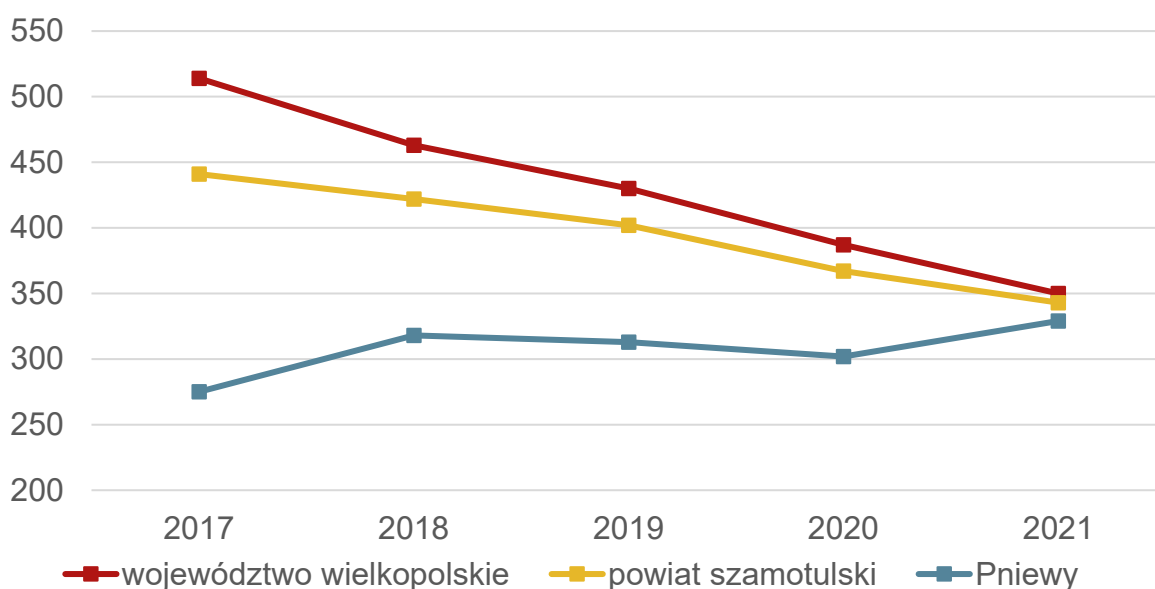
Gmina nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień dla mieszkańców, jednak współpracuje z zewnętrznymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych. Współpraca polega na udostępnianiu miejsca w celu przeprowadzenia badań. Ponadto Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej współorganizuje akcje krwiodawstwa. Gmina Pniewy (Urząd Miejski Pniewy) w ramach przeciwdziałania otyłości we współpracy z Katedrą i Zakładem Leczenia Otyłości, Zaburzeń Metabolicznych oraz Dietetyki Klinicznej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu zorganizowała wydarzenie „Biała Sobota” podczas którego każdy mieszkaniec mógł skorzystać z bezpłatnej konsultacji lekarskiej oraz wykonać badania.

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Pniewy odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach. Do podstawowych zadań pomocy społecznej należą: wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań mających na celu usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem.

W osiąganiu wyznaczonych celów służy udzielanie pomocy: finansowej, rzeczowej, usługowej, poradnictwa oraz pracy socjalnej. Od 1 lipca 2023 roku (a więc w trakcie opracowywania niniejszego dokumentu) rozpoczął się proces przekształcania OPS w Pniewskie Centrum Usług Społecznych. Planowane rozpoczęcie działalności CUS

nastąpić ma z początkiem 2024 roku. Przekształcenie OPS w CUS zwiększy katalog i możliwości oferowanych usług dla mieszkańców.

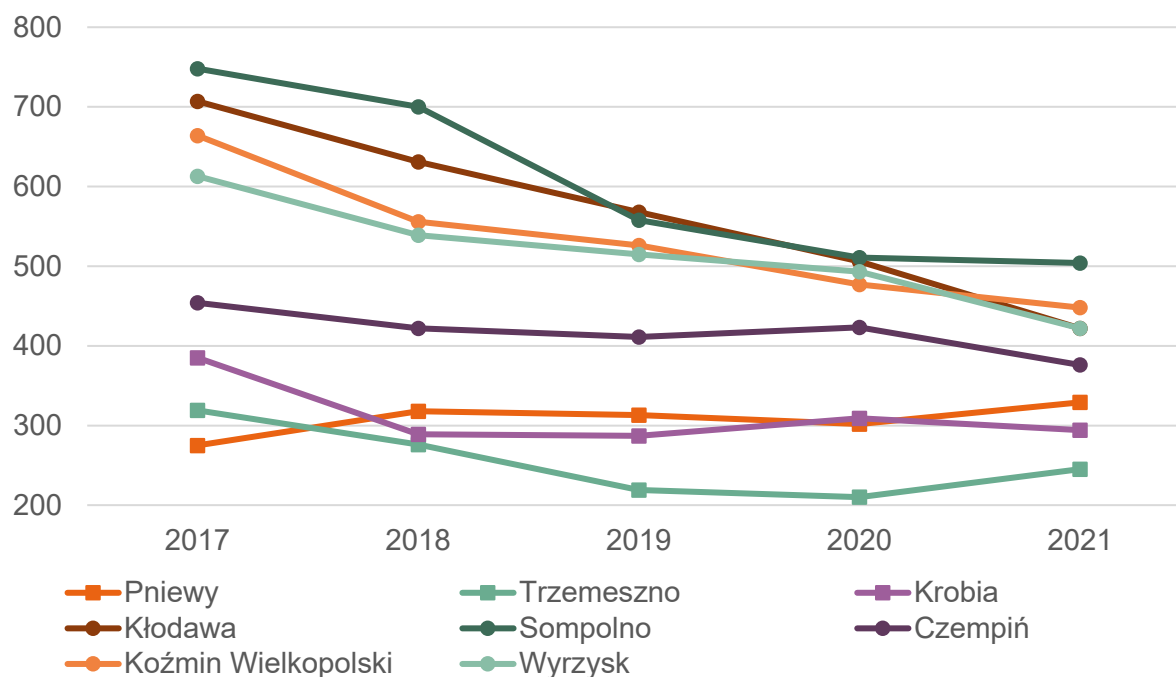
Wykres poniżej przedstawia liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej OPS w Pniewach w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w latach 2017-2021. Od roku 2017 dostrzec można tendencję spadkową dla wskaźnika w powiecie i województwie, jednak w Gminie Pniewy wahał się on w poszczególnych latach i był zdecydowanie niższy niż w porównyiwanych jednostkach. Ostatecznie wzrósł jednak w 2021 roku, wyrównując się ze średnią powiatową i wojewódzką. Może to być konsekwencją zwiększenia oferowanych w ramach OPS usług.

Ryc. 43. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Pniewy na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując liczbę beneficjentów OPS w gminach z grupy porównawczej Gmina Pniewy nie wyróżnia się ani szczególnie niskim ani szczególnie wysokim wskaźnikiem, plasując się pośrodku analizowanych jednostek.

Ryc. 44. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w grupie porównawczej w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W Gminie Pniewy prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu Gminy:

1. **Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor”** – celem jego działalności jest stworzenie systemu oparcia społecznego dla osób zakwalifikowanych, poprzez świadczenie usług dziennych w zakresie integracji, aktywizacji oraz wsparcia terapeutycznego, ukierunkowanych na podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Uczestnicy w czasie pobytu w Domu korzystają z wszelkich dostępnych i przewidzianych dla nich form rehabilitacji we współpracy z terapeutami w pracowniach: kulinarnej-gospodarstwa domowego, krawieckiej rękodziela i plastyki, komputerowo-fotograficznej, ogrodniczej, majsterkowicza, sali aktywności fizycznej oraz sali doświadczania świata.
2. **Dzienny Dom Seniora** działający przy OPS, oferuje pobyt dzienny, aktywizację i integrację społeczną oraz organizację czasu wolnego osobom starszym.

3. Pensjonat Seniora „Jutrzenka” z mieszkaniami chronionymi-wspomaganyimi. Pensjonat jest placówką przeznaczoną dla osób starszych, osamotnionych i niepełnosprawnych. Mieszkańcy Pensjonatu prowadzą indywidualny tryb życia, zajmując samodzielne mini mieszkania wyposażone we własne meble. Ponadto w Pensjonacie znajdują się pomieszczenia wspólnie, z których mogą korzystać nie tylko jego mieszkańcy, ale także Seniorzy z terenu miasta i gminy, których sytuacja mieszkaniowa, rodzinna lub materialna uzasadnia taką potrzebę. Do użytku seniorów są następujące pomieszczenia i udogodnienia: jadalnia, pokój hobbistyczny, przestronne wyposażone w fotele i stoliki pomieszczenia korytarzowe umożliwiające Seniorom wspólne spędzanie czasu, realizację indywidualnych pasji i zainteresowań. Ponadto wyposażenie i rozkład budynku, a w szczególności winda, szerokość drzwi do łazienek, umożliwiają swobodne poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich. Zagospodarowanie terenu wokół Pensjonatu zapewnia osobom z niepełnosprawnością kontakt z przyrodą.

4. Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” – zakres działalności obejmuje reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznych. W ramach CIS każdy z uczestników realizuje Indywidualny Programu Zatrudnienia Socjalnego, który obejmuje reintegrację zawodową i społeczną oraz wsparcie w podjęciu zatrudnienia. W ramach CIS odbywają się zajęcia reintegracyjne, zajęcia z psychologiem, zajęcia z terapeutą do spraw uzależnień. Specjaliści rudzieją również indywidualnych porad uczestnikom. Centrum jest także organizatorem wydarzeń takich jak pikniki integracyjne, zajęcia z pierwszej pomocy, spotkania z doradcą zawodowym oraz wiele innych. W ramach kształcenia i nabywania umiejętności zawodowych zajęcia w Centrum prowadzone są w różnych grupach warsztatowych: ogrodniczo-porządkowej, stolarsko-remontowo-budowlanej, krawiecko-rękodzielniczo-handlowej.

5. Spółdzielnia Socjalna „Horyzont” jest podmiotem ekonomii społecznej, prowadzonym przez trzy samorządy gmin (Pniewy, Kwilcz, Obrzycko). Zakres usług obejmuje prace porządkowe, pielęgnację ogrodów, utrzymanie terenów zielonych, drobne usługi remontowe i naprawcze, porządkowanie grobów oraz

usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania dla osób starszych i z niepełnosprawnością.

Od 1 lipca 2023 roku na terenie Gminy działa również **Rodzinny Dom Pomocy „Turkawka”**. Dom ma wspierać zapewnienie kompleksowej opieki i wsparcia osobom potrzebujących. Jego głównym zadaniem będzie świadczenie całodobowo usług opiekuńczych dla 8 osób starszych i niesamodzielnych w formie rodzinnego domu pomocy.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy, nałożonym przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu. Polityka mieszkaniowa na terenie Gminy Pniewy oparta została o Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Pniewy na lata 2021-2025. Na mocy uchwały nr XXIV/202/20 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Pniewy określone zostały szczegółowe kryteria warunkujące możliwości ubiegania się o mieszkanie z zasobu Gminy.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkań socjalnych i komunalnych będących w zasobie Gminy Pniewy w latach 2018-2022. Zauważyć można stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkań komunalnych – w przeciągu 5 lat ich liczba zmniejszyła się o 15. Z kolei liczba mieszkań socjalnych wzrosła o 8 na przestrzeni analizowanych lat. Średni czas oczekiwania na mieszkanie komunalne wynosi ok. 3,5 roku.

Tab. 27. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Pniewy w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	225	215	212	211	210
Liczba mieszkań socjalnych	28	34	36	36	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Pniewy.

Załącznik 2:

Wzór ankiety

ANKIETA

w ramach konsultacji społecznych

ws. Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033

Szanowni Państwo,

Zachęcamy do wypełnienia anonimowej ankiety w celu zebrania Państwa opinii i uwag, które pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jak oceniasz aktywność stowarzyszeń na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (DPS, Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych (np. działalność CIS, ŚDS)?						
Poziom usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						

Gospodarka						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Działalność rolniczą w Gminie?						
Atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania?						
Atrakcyjność gminy jako miejsca lokalizacji inwestycji?						
Atrakcyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska (np. edukacja ekologiczna)?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Czystość terenów zielonych (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii?						

Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						

Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, zajęcia sportowe i inne) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które mogą mieć wpływ na rozwój gminy w ciągu najbliższych lat:

- ☐ poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
 - ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
 - ☐ rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
 - ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
 - ☐ rozwój infrastruktury sportowej
 - ☐ budowa i modernizacja sieci wodociągowej
 - ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
 - ☐ rozwój sieci gazowej
 - ☐ budowa i modernizacja świetlic wiejskich
 - ☐ rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
 - ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
 - ☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
 - ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
 - ☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
 - ☐ stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
 - ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i z niepełnosprawnościami
 - ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
 - ☐ zmniejszenie bezrobocia
 - ☐ promocja gminy
 - ☐ inwestycje w rozwój turystyki
 - ☐ budowa obwodnicy
 - ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach
 - ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
 - ☐ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
 - ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
 - ☐ rozwój kultury
 - ☐ aktywizacja osób starszych
 - ☐ inne (*jakie?*)
-

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Część IV:

Proszę ocenić jakie główne problemy społeczne występują na terenie gminy – proszę o zaznaczenie właściwej odpowiedzi „X”

	Wysokie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Niskie zagrożenie problemem	Brak problemu
Przestępczość				
Przestępczość młodocianych				
Bezrobocie				
Ubóstwo				
Przemoc w rodzinie				
Alkoholizm				
Narkomania				
Wzrost liczby osób starszych				
Wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami i chorych				
Brak wykwalifikowanych pracowników				
Brak atrakcyjnych miejsc pracy				

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- ☐ uczeń/student
- ☐ rolnik
- ☐ przedsiębiorca
- ☐ osoba pracująca
- ☐ osoba bezrobotna
- ☐ emeryt / rencista
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem miasta
- ☐ jestem mieszkańcem wsi
- ☐ nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3:

Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
1.1. Dobrze skomunikowana i bezpieczna infrastruktura drogowa	Poprawa stanu technicznego sieci dróg gminnych wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej, w tym chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia (energooszczędnego), oznakowania, sygnalizacji świetlnej, itp.				
	Współpraca z zarządami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych oraz PKP w zakresie rozbudowy i modernizacji dróg niebędących własnością Gminy Pniewy, a przebiegających przez jej teren				
	Rozwój transportu publicznego wewnątrz Gminy oraz zwiększenie liczby połączeń z innymi gminami i miastami				
	Dążenie do utworzenia obwodnicy Pniew				
1.2. Uregulowana polityka przestrzenna	Prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej				
	Stosowanie koncepcji uniwersalnego projektowania oraz usuwanie istniejących barier architektonicznych stanowiących przeszkodę dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	Zachowanie czystości i estetyki Pniew				
	Zachowanie terenów zielonych oraz zwiększenie zalesienia Gminy, w tym dzięki uwzględnianiu ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzez wykorzystanie nieużytków, a także ich właściwe utrzymanie oraz inwentaryzacja terenów zieleni miejskiej i lasów				
	Rewitalizacja wyznaczonych obszarów				
	Zagospodarowanie rynku w Pniewach jako miejsca integracji społecznej				
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)

2.1. Wysoka jakość urządzeń sieciowych	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej				
	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków				
	Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz stacji uzdatniania wody				
	Dążenie do rozbudowy sieci gazowej z uwzględnieniem obszarów wiejskich				
	Dążenie do rozwoju sieci światłowodowej w celu zwiększenia dostępności do Internetu na obszarze Gminy				
2.2. Odporna na zmiany klimatu i dbająca o środowisko	Podjęmowanie działań służących adaptacji do zmian klimatycznych oraz odpowiednie przygotowanie w zakresie zagrożenia kryzysowego				
	Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym likwidacja istniejących i przeciwdziałanie powstawaniu nowych „dzikich wysypisk” odpadów komunalnych				
	Prowadzenie edukacji ekologicznej i zachęcanie mieszkańców do proekologicznych zachowań, w tym oszczędności wody, małej retencji (gromadzenia wód opadowych), wymiany oświetlenia na energooszczędne, wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji budynków mieszkalnych, itp.				
	Wspieranie mieszkańców w wymianie źródeł ciepła na ekologiczne				
	Zwiększenie samowystarczalności energetycznej Gminy poprzez pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenie nakładów energii dzięki termomodernizacji budynków, w tym użyteczności publicznej				
	Zabezpieczenie ekologiczne Jeziora Pniewy poprzez ograniczenie zrzutów nieczystości				
	Zachowanie różnorodności biologicznej oraz ochrona i wzmacnianie zasobów przyrodniczych				
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności	Wyznaczenie terenów inwestycyjnych				
	Wspieranie nowych i istniejących przedsiębiorców, w tym poprzez stosowanie preferencyjnych zasad prowadzenia działalności gospodarczej, np. stosowanie ulg podatkowych				

gospodarczej i rolniczej	Pozyskiwanie nowych inwestorów i przedsiębiorców dzięki stworzeniu atrakcyjnej oferty inwestycyjnej i zapewnieniu odpowiedniej infrastruktury				
	Rozwój współpracy międzynarodowej wśród przedsiębiorców				
	Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa i gospodarki rolno-spożywczej				
	Wspieranie wysoko efektywnego i nowoczesnego (ekologicznego) rolnictwa				
	Wspieranie rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych				
3.2. Wysoka rozpoznawalność Gminy w oparciu o rozwiniętą funkcję rekreacyjną i turystyczną	Zagospodarowanie przestrzeni wokół Jeziora Pniewy, w tym utworzenie edukacyjnej ścieżki pieszo-rowerowej				
	Rozbudowa sieci ścieżek pieszo-rowerowych łączących gminne miejscowości				
	Dążenie do rozwoju bazy noclegowo-gastronomicznej, w tym otwarcie Aparthotelu				
	Rozwój i promowanie sieci agroturystycznej w oparciu o walory krajobrazowe				
	Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne				
	Utworzenie Punktu Informacji Turystycznej o Gminie Pniewy (przewodniki, mapy, ulotki, pamiątki i gadżety)				
	Krzewienie pamięci o gminnej historii, tradycjach oraz legendach				
	Odpowiednie utrzymanie, remonty oraz promocja gminnych zabytków, a także wykorzystywanie ich w celach turystycznych				
	Utworzenie Izby Pamięci podnoszących atrakcyjność turystyczną Gminy oraz zachowujących gminną historię, tradycję i dziedzictwo lokalne				
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
4.1. Wysoka jakość edukacji	Podnoszenie jakości i konkurencyjności szkół m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań i stosowanie nowoczesnych rozwiązań zarówno w infrastrukturze, jak i systemie nauczania				
	Doposażanie obiektów szkolnych i bazy dydaktyczno-sportowej				

	Wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli				
	Udoskonalenie systemu wsparcia dla uczniów zdolnych i z trudnościami w nauce				
	Rozwój kompetencji cyfrowych wśród dzieci i dorosłych przeciwdziałający wykluczeniu cyfrowemu				
4.2. Oferta kulturalno-sportowa odpowiadająca oczekiwaniom mieszkańców	Rozwój oferty kulturalno-sportowej w poszczególnych sołectwach, w tym w świetlicach wiejskich				
	Rozwój i modernizacja bazy kulturalnej i sportowej				
	Utworzenie oferty spędzania czasu wolnego skierowanej do różnych grup wiekowych, w tym dzieci, młodzieży, osób dorosłych oraz seniorów				
4.3. Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki rozwiniętym usługom społecznym	Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i działalności podmiotów reintegracyjnych, w tym utworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej				
	Rozwój usług opiekuńczych wspierających osoby starsze, w tym świadczonych w miejscu zamieszkania				
	Dążenie do osiągnięcia wysokiego stopnia integracji międzypokoleniowej oraz wspieranie pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu				
	Dążenie do utworzenia placówek opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającymi powrót na rynek pracy ich rodzicom				
	Wspieranie organizacji pozarządowych skupiających mieszkańców Gminy Pniewy i działających na rzecz Gminy				
	Rozwój mieszkalnictwa, w tym tworzenie nowych mieszkań komunalnych, socjalnych, wspieranych				
	Dążenie do zwiększenia dostępu do profilaktyki zdrowotnej oraz lekarzy specjalistów				

Urząd Miejski Pniewy

Dworcowa 37

62-045 Pniewy

<https://www.pniewy.wlkp.pl/>

urząd@pniewy.wlkp.pl